

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

III) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 7.

ÅREN

1886—1890.

JÖNKÖPINGS LÄN.

I. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

Under den femårsperiod, om hvilken nu är fråga, hafva länets *omfång och administrativa indelning* undergått följande förändringar:

Enligt kungl. brefvet den 23 september 1887 hafva i jordeboken dels hemmanet $\frac{1}{2}$ mantal Spexeryd n:o 1 omförs från Rogberga socken och Tvetå härad till Ödestugu socken i Vestra härad, dels ock hemmanen $1\frac{1}{4}$ mantal Hiegöl n:is 1—3, $\frac{1}{4}$ mantal Högahyltan n:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal Hestra n:o 1, $\frac{1}{16}$ mantal Hesslebo n:o 1 och $\frac{1}{16}$ mantal Hesslebo Halla n:o 2 från Öggestorps socken i Tvetå härad till Ödestugu socken i Vestra härad, samt i följd deraf förlagts ej mindre samtliga dessa hemman från Tvetå m. fl. härads fögderi, tingslag och domsaga till Vestra härads fögderi, tingslag och domsaga än ock hemmanet Spexeryd från länsmandistriktet Tvetå härads slottsdistrikt och de öfriga hemmanen från Tvetå härads östra länsmandistrikt till Vestra härads norra länsmandistrikt.

Genom kungl. brefvet den 10 september 1886 har från 1887 års början hemmanet 1 mantal Säfdabo n:o 1 i jordeboken öfverflyttats från Månsarps socken och Tvetå härad till Angerdshestra socken och Mo härad samt i följd deraf från länsmandistriktet Tvetå härads slottsdistrikt till Mo härads länsmandistrikt.

Jemlikt kungl. brefvet den 22 februari 1889 har från och med 1890 års början dels hemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Falla i kyrkligt

och kommunalt hänseende öfverflyttats från Habo till Bottnaryds socken och dels hemmanen Aplaskifte n:o 2, 1 mantal, Drottningstorp n:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal, Elgafall n:o 1, 1 mantal, Fexhult n:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal, Gigaryd n:o 1, $\frac{1}{2}$ mantal, Karshult n:o 1, $\frac{1}{2}$ mantal och Röshult n:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal, samt lägenheten Aplaskifte n:o 1 i jordeboken öfverförts från Bottnaryds socken Mo härad, Mo härads länsmandistrikt, Tvetå, Vista och Mo härads fögderi och domsaga till Habo socken, Vartofta härad, Slättängs tingslags östra länsmandistrikt, Vartofta fögderi, Slättängs tingslag samt Vartofta och Frökinds domsaga i Skaraborgs län.

Genom kungl. brefvet den 30 december 1885 hafva från 1887 års början hemmanen $\frac{1}{2}$ mantal Brunabo n:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal, Brunabo n:o 2 eller Bråten, $\frac{1}{4}$ mantal Fällegärde n:o 1 med ett torp och $\frac{1}{4}$ mantal Kärr n:o 1 öfverförts i jordeboken från Ölsremma socken, Kinds härad, Elfsborgs län, till Unnaryds socken af detta län och sålunda förlagts från Redvägs och Kinds härads fögderi och domsaga till Tvetå m. fl. härads fögderi och domsaga.

På grund af kungl. brefvet den 30 december 1885 har från och med år 1887 hemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Bönabo n:o 1 i administrativt och judicielt hänseende äfvensom i jordeboken öfverförts från Måssebo socken, Redvägs och Kinds härads fögderi och domsaga, Elfsborgs län, till Norra Hestra socken, Tvetå m. fl. härads fögderi och domsaga.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-24.
I. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.....	1.
II. Invånare.....	2.
III. Näringar.....	5.
Tab. A. Af statens landtbruksingeniörer i Jönköpings län handlagda förrättningar åren 1886-1890.....	6.
Tab. B. De allmänna skogarne i Jönköpings län åren 1885 och 1890.....	9.
Tab. C. Från statens jernvägsstationer i Jönköpings län afsända skogsprodukter åren 1886-1890.....	9.
IV. Kommunikationer och varubyten.....	12.
Tab. D. Sjöfarten till och från Jönköpings hamn åren 1886-1890...	14.
Tab. E. In- och utförsel i Jönköpings hamn af några vigtigare varor åren 1886-1890.....	15.
Tab. F. Minuthandel med och utskänkning af spirituösa drycker i Jönköpings län åren 1886-1891.....	15.
V. Kameralförhållanden.....	16.
VI. Politi.....	19.
Tab. G. Jönköpings läns pensionsförenings ställning åren 1886-1890.....	23.
Tab. H. Kreatursförsäkringsinrättningarnes verksamhet, i Jönköpings län åren 1886-1890.....	23.
Tab. I. Sjukvårdsanstalterna i Jönköpings län åren 1886-1890.....	24.
 Tabellbilagor	 25-40.
Tab. 1. Folkmängden i Jönköpings län åren 1886-1890.....	25.
Tab. 2. Allmänna vägar och skjutsning i Jönköpings län åren 1886-1890.	26.
Tab. 3. Hemman och lägenheter samt stadsjordar m. m. i Jönköpings län år 1890.....	27.
Tab. 4. Egendomar af fideikommissnatur i Jönköpings län år 1890.....	28.
Tab. 5. Egendomar tillhörande inhemska aktiebolag, i Jönköpings län år 1890.....	29.
Tab. 6. Egendomar tillhörande främmande magters undersåtar, i Jönköpings län år 1890.....	30.
Tab. 7. Brandförsäkringsinrättningarnes verksamhet, i Jönköpings län åren 1886-1890.....	31.
Tab. 8. Fromma stiftelser, stipendiifonder, pensionsanstalter, sjukkassor, och dermed jemförliga inrättningar i Jönköpings län år 1890.....	33.

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

III) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 7.

ÅREN

1886—1890.

JÖNKÖPINGS LÄN.

I. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

Under den femårsperiod, om hvilken nu är fråga, hafva länets *omfång och administrativa indelning* undergått följande förändringar:

Enligt kungl. brefvet den 23 september 1887 hafva i jordeboken dels hemmanet $\frac{1}{2}$ mantal Spexeryd n:o 1 omförts från Rogberga socken och Tveta härad till Ödestugu socken i Vestra härad, dels ock hemmanen $1\frac{1}{4}$ mantal Hiegöl n:is 1—3, $\frac{1}{4}$ mantal Högahyltan n:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal Hestra n:o 1, $\frac{1}{16}$ mantal Hesslebo n:o 1 och $\frac{1}{16}$ mantal Hesslebo Halla n:o 2 från Öggestorps socken i Tveta härad till Ödestugu socken i Vestra härad, samt i följd deraf förlagts ej mindre samtliga dessa hemman från Tveta m. fl. härads fögderi, tingslag och domsaga till Vestra härads fögderi, tingslag och domsaga än ock hemmanet Spexeryd från länsmansdistriktet Tveta härads slottsdistrikt och de öfriga hemmanen från Tveta härads östra länsmansdistrikt till Vestra härads norra länsmansdistrikt.

Genom kungl. brefvet den 10 september 1886 har från 1887 års början hemmanet 1 mantal Säfdabo n:o 1 i jordeboken öfverflyttats från Månsarps socken och Tveta härad till Angerdshestra socken och Mo härad samt i följd deraf från länsmansdistriktet Tveta härads slottsdistrikt till Mo härads länsmansdistrikt.

Jemlikt kungl. brefvet den 22 februari 1889 har från och med 1890 års början dels hemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Falla i kyrkligt

och kommunalt hänseende öfverflyttats från Habo till Bottnaryds socken och dels hemmanen Aplaskifte n:o 2, 1 mantal, Drottningstorp n:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal, Elgafall n:o 1, 1 mantal, Fexhult n:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal, Gigaryd n:o 1, $\frac{1}{2}$ mantal, Karshult n:o 1, $\frac{1}{2}$ mantal och Röshult n:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal, samt lägenheten Aplaskifte n:o 1 i jordeboken öfverförts från Bottnaryds socken Mo härad, Mo härads länsmansdistrikt, Tveta, Vista och Mo härads fögderi och domsaga till Habo socken, Vartofta härad, Slättängs tingslags östra länsmansdistrikt, Vartofta fögderi, Slättängs tingslag samt Vartofta och Frökinds domsaga i Skaraborgs län.

Genom kungl. brefvet den 30 december 1885 hafva från 1887 års början hemmanen $\frac{1}{2}$ mantal Brunabo n:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal, Brunabo n:o 2 eller Bråten, $\frac{1}{4}$ mantal Fällegärde n:o 1 med ett torp och $\frac{1}{4}$ mantal Kärr n:o 1 öfverförts i jordeboken från Ölsremma socken, Kinds härad, Elfsborgs län, till Unnaryds socken af detta län och sålunda förlagts från Redvägs och Kinds härads fögderi och domsaga till Tveta m. fl. härads fögderi och domsaga.

På grund af kungl. brefvet den 30 december 1885 har från och med år 1887 hemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Bönabo n:o 1 i administrativt och judicielt hänseende äfvensom i jordeboken öfverförts från Måssebo socken, Redvägs och Kinds härads fögderi och domsaga, Elfsborgs län, till Norra Hestra socken, Tveta m. fl. härads fögderi och domsaga.

Jemlikt kungl. brefvet den 4 december 1885 har den till Aspelands härad i Kalmar län hörande del af Karlstorps socken, bestående af $17\frac{3}{4}$ mantal, från och med 1887 års början i administrativt och judicielt hänseende äfvensom i jordeboken afförts från Aspelands och Handbörds härads fögderi och domsaga i Kalmar län till Östra härads fögderi och domsaga.

Enligt kungl. brefvet den 4 december 1885 har hemmanet Lafkulla n:o 1, $\frac{1}{4}$ mantal, från 1887 års början såväl i kyrkligt som i kommunalt, judicielt och administrativt hänseende öfverflyttats från Järeda socken och Aspelands härad af Kalmar län till Karlstorps socken i Östra härad.

Enligt kungl. brefvet den 26 maj 1887 har från 1888 års början hemmanet $\frac{3}{8}$ mantal n:o 1 Sännö i administrativt och judicielt hänseende äfvensom i jordeboken öfverförts från Lidhults socken och Sunnerbo härad af Kronobergs län till Femsjö socken af Vestbo härad.

Af de framställningar, 41 till antalet, hvilka beträffande Jönköpings län öfverlämnas i det betänkande, som angående reglering af oregelbundenheter i rikets administrativa, judiciella, ekklesiastiska och kommunala indelningar den 9 oktober 1882 afgafs af en dertill förordnad komité, har Kungl. Maj:t, enligt hvad i denna och föregående berättelse meddelats, funnit 31 föranleda till ändring i bestående förhållanden; hvaremot 8 af komiténs förslag förklarats icke gifva anledning till någon åtgärd. Det är således endast 2 frågor, rörande Bottnaryds och Trehörna socknar, som ännu återstå oafgjorda.

Sådana länets gränser genom de anförda besluten blifvit bestämda, omfatta de en ytvidd af 11,517 kvadratkilometer. Länets nordligaste punkt är vid $58^{\circ} 9' 12''$ och den sydligaste vid $56^{\circ} 50' 18''$ nordlig bredd. Ostligaste och vestligaste punkterna ligga, den förra $2^{\circ} 23' 24''$ och den senare $4^{\circ} 58' 36''$ från Stockholms observatorium.

Länets högsta punkt är belägen inom Almesåkra socken af Vestra härad 1,224 fot eller 363.41 meter öfver hafvet. Mot länets östra, södra och vestra gränser sänker sig landet. Den lägsta punkten inom länet är dock den temligen smala stranden utmed Vettern, som ligger 88.08 meter öfver hafvet.

Länets nordligaste delar, Vista och Norra Vedbo härad samt en del af Tveta härad, äro ganska bördiga. Eljest är landet mera sandigt och magert, synnerligast i Vestbo och Mo härad. De vidsträckta torfmossar, hvilka inom länet finnas, visa sig dock värderika, i den mån de hinna att tillgodogöras.

Länet räknar 3 städer, 2 köpingar och 127 landskommuner. Vål har Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 17 oktober 1890 medgifvit, att ett område vid Nässjö station må bilda en köping, men då de vilkor, som härvid föreskrifvits, hittills icke blifvit fullgjorda, har detta beslut ännu icke trädtt i verkställighet. Öfverlämnade kommuner äro i kyrkligt hänseende delade å 3 stift, 8 prostrier och delar af ett 9:de samt 62 pastorat. Städerna Eksjö och Grenna äro i kyrkligt hänseende förenade med hvar sin landsförsamling. Staden Jönköping bildar en stadsförsamling, som emellertid genom bruket är delad i östra och vestra församlingarne. Köpingarne bilda ej församling för sig.

Länet är fortfarande indelat i 5 domsagor, 9 härad, 6 fögderier och 23 länsmansdistrikt.

Genom beslut den 2 december 1887 har Kungl. Maj:t förordnat, att Tveta, Vista och Mo härads domsaga skall utgöra ett tingslag med tingsställe i Jönköping, hvilket beslut trädtt i verket den 1 januari 1891. Kungl. förordningen angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting den 17 maj 1872 har således vunnit tillämpning å alla länets domsagor, af hvilka Norra och Södra Vedbo samt Östbo och Vestbo härads domsagor äro delade å två tingslag, men de öfriga utgöra hvar för sig ett tingslag.

Dessutom finnas inom länet samhällen, hvilka, ehuru icke utgörande särskilda kommuner, dock i vissa afseenden fått kommunala förhållanden ordnade, derigenom att byggnads-, brand- och ordningsstadgan för rikets städer samt hälsovårdsstadgan för riket, i hvad den angår stad, förklarats gällande för samhällena inom vissa angifna gränser. I föregående berättelse omtalades Nässjö och Säfsjö. Under perioden hafva tillkommit genom nådigt bref den 11 november 1887 Hvetlanda och enligt nådigt bref den 24 oktober 1890 Forserum. Vid utgången af år 1890 utgjorde den mantalsskrifna folkmängden å dessa ställen, i Nässjö 1,727, i Säfsjö 1,235, i Hvetlanda 810 och i Forserum 1,450 personer.

II. Invånare.

Länets *folkmängd*, som den 31 december 1885 utgjorde 197,392 personer, har under perioden minskats med 3,688 personer till 193,704, som den utgjorde den 31 december 1890, på sätt **tabell 1** närmare utvisar. Häraf äro 93,229 män och 100,475 qvinnor. Af befolkningen bodde 24,069 i städerna, med 19,682 i Jönköping, 3,218 i Eksjö och 1,169 i Grenna, samt återstoden, 169,635, å landsbygden, der dessa på kvadratkilometern utgjorde:

Tveta härad	24	invånare.	Östra härad	16	invånare.
Vista	25		Vestra	15	
Mo	8		Östbo	12	
Norra Vedbo	17		Vestbo	12	
Södra Vedbo	14				

Den mantalsskrifna folkmängden utgjorde den 31 december 1885 197,984 och den 31 december 1890 194,850 personer, samt har således minskats med 3,134. Skilnaden mellan den mantalsskrifna och den kyrkoskrifna folkmängden är emellertid anmärkningsvärd. Både vid periodens början och slut öfversteg den mantalsskrifna folkmängden den kyrkoskrifna. Vid periodens början var dock skilnaden endast 592. Vid dess slut var den 1,146. Förhållandet eger rum såväl å landsbygden som i städerna Jönköping och Eksjö. Endast i Grenna öfverstiger den kyrkoskrifna folkmängden den mantalsskrifna.

Folkminskning har egt rum i staden Grenna och i alla härad utom i Tveta, der dock äfvenledes minskning egt rum af folkmängden i en del socknar. I allmänhet har folkmängden inom

de flesta landskommunerna minskats eller endast obetydligt ökats. Folkökning åter har egt rum inom Jönköping med 338 personer, i Eksjö med 187 personer samt till jmförelsevis betydliga belopp inom Tranås köping och åtskilliga socknar, der industriela verk finnas, såsom Forserum (Forserums bobinfabrik), Barnarp (Norra Hammar m. m.), Hakarp (Husqvarna och Ebbes bruk) och Norra Solberga (Annebergs tändsticksfabrik). Folkökningen i staden Eksjö torde få tillskrifvas den inflyttning af militärpersoner med deras familjer, som egt rum, sedan beslut fattats, att staden skulle vara säte för generalbefälet i andra militärdistriktet samt chefsembetena för Smålands husarregemente, Kalmar regemente och Smålands grenadierkår. På det hela har stadsbefolkningen ökats med 431 och landtbefolkningen minskats med 4,119 personer.

Befolkningens aftagande får hvarken tillräknas minskning af antalet födda eller någon ovanlig dödlighet. Under perioden föddes 26,755 personer, eller i medeltal 27.4 på tusende om året. Antalet af döda var 14,548 personer, eller nära 15 på tusende om året. Men under perioden *utvandrade* till främmande land 13,362 personer, deraf 7,394 män och 5,968 kvinnor. Af dessa personer voro 1,988 från städerna och 11,374 från landsbygden. Af emigranterna vände sig det ojemförligt största antalet, 13,086, till Nordamerika. Endast 276 vände sig till andra länder, företrädesvis Norge, Danmark och Tyskland. Af de, hvilka utvandrade till de båda sistnämnda länderna, var antalet kvinnor något större än antalet män, och är det ej ovanligt, att kvinnor från dessa länder återsändas till hemorten, åtföljda af ett eller annat oäkta barn. Någon utvandring till Brasilien har åter icke förekommit. Från främmande land invandrade under femårsperioden 764 personer, deraf 637 från Norra Amerika. Den skilnad, som visar sig vid sammanställning af dessa siffror, torde få tillskrifvas utvandringen till inrikes orter utom länet. Derom föreligga dock inga bestämda siffror.

De utvandrare voro således män och kvinnor, från stad och från land. Bland dem förekommo hemmansegare, handlande, handverkare, tjenstefolk samt jordbruks- och andra arbetare. Det är således svårt att för denna utvandring kunna tänka sig någon politisk orsak. Någon sådan antydes ej heller i de berättelser, hvilka inkommit från magistrater och kronofogdar. Man skulle kunna ifrågasätta, om icke värnepligten vore en af de anledningar, som föranledde utvandringen. Statistiska Centralbyråns berättelse utvisar ock, att bland de utvandrade ingår ett betydligt antal ynglingar i åldersklasserna 19—21 år; men då antalet utvandrade ynglingar i påföljande åldersklass eller klasser betydligt nedgår och understiger antalet utvandrade kvinnor, torde värnepligtens inverkan få reduceras dertill, att de ynglingar, hvilka ämna utvandra, föredraga att göra detta, innan vapenöfningen skall börja, framför att vänta, tills denna blifvit fullgjord. Det lär derföre få antagas, att, på sätt i de inkomna berättelserna uppgifves, bevekelsegrunden till utvandringen i allmänhet varit den kanske stundom gäckade förhoppningen att vinna en förbättrad ekonomisk ställning, en förhoppning som ofta stärkts genom uppmaningar från förut utvandrade släktingar och bekanta, hvilka äfven i många fall underlättat utvandringen genom öfversända resekostnadsbidrag, vanligen i form af ångfartygsbiljetter för öfverresan till Amerika. Detta antagande vinner ett visst stöd deraf, att, såsom ofvan förmäles, folkökning egt rum inom de landskommuner, der annan verksamhet än jord-

bruksarbetarens i rikare mått erbjudits, då deremot befolkningen å landsbygden i öfrigt i allmänhet minskats.

Från någon allmän eller svårare *farsot* har länet under femårsperioden varit befriad. Många barn hafva dock borttryckts af difteri, som uppträdt företrädesvis i Jönköping och länets vestligare del. Under slutet af år 1889 och början af år 1890 hemsöktes många delar af länet af influensa.

Den ekonomiska ställningen var vid periodens början mindre fördelaktig å landsbygden till följd af låga priser å landtbruksprodukter. Detta gaf sig ett uttryck, då vid den allmänna fastighetstaxeringen år 1887 taxeringsvärdet å jordbruksfastigheterna i allmänhet nedsattes med tio procent. Deraf föranleddes jemväl, dels att, enligt nådigt bref den 13 juli 1887, arrendatorerna å kronans utarrenderade egendomar med vissa undantag erhöillo eftergift med tio procent å 1886 års arrenden, dels ock att dem enligt kungl. kungörelsen den 13 juli 1887 medgafs att uppsäga sina arrenden till upphörande den 14 mars 1889, en förmån hvaraf 68 arrendatorer inom länet begagnade sig. Flere år erhöillo kronoarrendatorer anstånd med erläggande af ena hälften af arrendet. De senare åren med bättre varupris och ej ofördelaktiga skördar förbättrades dock förhållandet betydligt, hvilket i sin mån styrkes af följande uppgift å det antal *lagsökningar*, som inkommo till Kungl. Maj:ts Befallningshafvande:

År 1886	2,116
” 1887	2,313
” 1888	1,949
” 1889	1,212
” 1890	823.

I sammanhang härmed må nämnas, att antalet utmätningar väsentligt minskats, likasom antalet konkurser, som år 1887 utgjorde 178 och år 1888 155, år 1889 nedgick till 72.

Landtbefolkningen är dock till en betydlig del fattig och jorden besvärad af in-teckningar. Förhållandet i städerna är delvis liknande. Bekymmersammast äro omständigheterna i Grenna, der fastighetsvärdet fallit betydligt och egendomar svåriligen säljas. Det må dock framhållas, att fastigheterna i länet i allmänhet icke äro så hårdt in-tecknade som inom riket i allmänhet. Då vid 1889 års slut i hela riket in-teckningarne beräknades uppgå till 44.8 procent af fastigheternas taxeringsvärde, uppgick i Jönköpings län in-teckningsbeloppet endast till 39.3 procent af fastigheternas taxeringsvärde. Åtskilliga andra siffror angifva emellertid ett sämre förhållande. Antalet ingångna äktenskap, som under föregående femårsperiod vxlade med 58 och 61 på tiotusen invånare, har nedgått till 59 år 1886, 53 år 1887, 51 år 1888 samt 52 hvarterdera af åren 1889 och 1890. Antalet från mantalsspenningars utgörande befriade har äfven jemförelsevis något ökats. Det uppgick år 1885 till 100,843 af 197,984 mantalsskrifne eller 50.9 procent, men år 1890 till 100,100 af 194,850 eller 51.4 procent.

Då i anseende till minskning af den arbetsföra befolkningen arbetslönerna varit jemförelsevis höga, torde, synnerligast medan prisen å lifsmedel voro låga, *arbetsklassens ställning* hafva varit något bättre än förut.

Från Jönköping omtalas, att der bildats en rösträttsförening, som räknar 400 medlemmar, och att inom två särskilda yrken bildats fackföreningar. *Socialistiska* agitatorer omtalas ej förr

än år 1890, då de visat sig i Jönköping. Under våren samma år utbröto strejker bland arbetare vid tre af de större fabriker. Strejkerna bilades dock snart, utan att någon anmärkning mot arbetarnes offentliga uppträdande förekom.

En i Eksjö år 1865 bildad arbetareförening med uppgift att bereda delegarne sjukvård och begravningshjälp räknade vid 1890 års slut 228 medlemmar och egde en kassa af 9,850 kronor.

Någon nationaldrägt förekommer ej inom länet. Tvärtom går bruket allt mer i riktningen att utjemna skilnaden i *kläddrägt* de olika klasserna emellan. Härmed förknippas ock den klagan, att den arbetande klassen använder den högre arbetslönen mera till lyx än till välståndets höjande.

På det *religiösa området* är rörelsen fortfarande liflig. Ett tecken härpå är, att de s. k. missionshusen, hvilka de frikyrkliga med egna uppoffringar låtit bygga, numera lära uppgå till 122. De lära talrikt besökas, delvis flitigare än statskyrkan. Föredrag hållas, mest af lekmanpredikanter, men äfven af statskyrkans prester. Från ett håll omtalas, att dessa senare åhöras hellre i missionshusen än i sockenkyrkorna. I sammanhang med missionshusen omtalas så kallade nattvardsföreningar.

De främmande trosbekännare, som finnas inom länet, äro hufvudsakligen metodister och baptister. De förra hafva kapell eller gudstjenstlokaler i Jönköping, Eksjö stad, Eksjö landsförsamling, Nässjö och Hvetlanda. I Jönköping sägas de visa mycken lifaktighet, ehuru deras församling ej räknar flere än 18 medlemmar, som utträdt ur statskyrkan. Under perioden har ett baptistsamfund bildat sig i Flisby; hvaremot baptisternas antal lär vara i aftagande i Jönköping, der de hvarken bildat egen församling eller ega någon lokal, der gudstjenst hålles.

År 1887 uppträdde frälsningsarmén i Jönköping, der den år 1890 räknade 220 medlemmar. I öfrigt uppträder den i Grenna, Tranås, Vernamo och Nässjö, å hvilket senare ställe den dock icke lär ega någon större tillslutning. Några ordningar lära ej föranledts af dess uppträdande.

Till *nykterhetens* främjande har en ifrig verksamhet utöfvats af åtskilliga föreningar såsom goodtemplarorden, Jönköpings absoluta nykterhetsförening, tempelriddarne och flere blåbandsföreningar. Goodtemplarorden räknade i Jönköping 6 loger af nationalgoodtemplarorden med 353 medlemmar och 3 loger af världsgoodtemplarorden med 192 medlemmar, i Eksjö 2 loger med 297 medlemmar, i Norra och Södra Vedbo 3 loger o. s. v. Genom den verksamhet, såväl lagstiftning som enskilde utöfvat, har icke blott missbruket af starka drycker minskats, utan äfven bruket inskränkts. Lönkrögeri torde endast sällan förekomma. Utom i städerna och å ångbåtar förekommer utskänkning af bränvin endast vid gästgifvaregårdarne i Broarp, Hvetlanda, Vernamo, Gislaved, Böларыd och Ölmostad samt tidvis å gästgifvaregårdarne i Bo och Skillingaryd. Å landsbygden förekommer

utskänkning af maltdrycker utom å gästgifvaregårdar och jernvägars stationsområden endast å omkring 20 ställen. Endast i Jönköping och Eksjö har Kungl. Maj:ts Befallningshafvande på framställning af stadsfullmäktige medgifvit förändring af de i lag bestämda tider för utskänkning af eller minuthandel med bränvin. Från flere håll uppgifves också, att antalet åtal för fylleriförseelser minskats. Det uppgifves äfven, att åtminstone i det dagliga lifvet i hemmen förtärandet af bränvin icke förekommer. Vid marknader, inskrifning af värnepligtige samt andra större folksamlingar förekommer det dock stundom, att en eller annan yngre mansperson visar sig berusad.

Det religiösa lifvet och den tilltagande nykterheten har naturligtvis icke kunnat undgå att utöfva ett gynnsamt inflytande på *befolkningens sedlighet*. Ett gynnsamt förhållande inom länet är, att antalet oäkta barn, som inom hela riket torde uppgå till något öfver 10 procent af de lefvande födda barnens antal, inom länet icke uppgår till 6 procent. De oäkta utgjorde nemligen under femårsperioden endast 1,534 af 26,755 lefvande födda barn. Gröfre brott förekomma endast mera sällan, och i allmänhet gör sig länets befolkning fortfarande förtjent af det vitsord, som i föregående berättelser lemnats densamma, att vara fredlig, redbar, laglydig och idog.

I den mån befolkningen hunnit att åtnjuta en förbättrad folkundervisning, har dess läslust ökat. För allmogens läsning finnas ganska allmänt *sockenbibliotek* med mer eller mindre talrik samling af böcker. Allmänheten anlitar dock mindre sockenbiblioteken, utan söker mer tillfredsställa läslusten genom *tidningar och tidskrifter*. Enligt föregående femårsberättelse utdelades år 1885 genom postverket 15,550 exemplar inländska tidningar eller tidskrifter. År 1890 utgjorde antalet öfver 21,000 exemplar. Följande af länets tidningar utgå i nedannämnda antal exemplar, lösnummerförsäljningen oberäknad: Smålands Allehanda omkring 3,460, Jönköpingsposten omkring 3,230 och Eksjö Tidning 1,388. I föregående femårsberättelse omtalades en i Jönköping bildad arbetareförening, som anordnade föreläsningkurser och för sådant ändamål af Kungl. Maj:tt åtnjöt ett årligt anslag af 500 kronor. Denna förening upphörde redan år 1886, hvadan anslaget äfven indragits.

Sedan en allmän värnepligt inom landet införts, kunna de frivilliga skarpskytteföreningarne icke ega samma betydelse som förut. De skarpskytteföreningar, som inom länet funnits, hafva numera alla ombildats till *skyttegillen*. Sådana finnas nu 10, nemligen Grenna stads och Vista härads, Husqvarna, Vestra härads, Tranås, Lommaryds, Norra Vedbo, Eksjö stads och Södra Vedbo härads, Tveta härads, Forserums och Skillingaryds skyttegillen. De för alla dessa gemensamma täffingskjutningar, som med statsmedel anordnats å Ränne slätt, hafva omfattats med rätt mycket deltagande.

III. Näringar.

A) **Jordbruket.** Länets hela egovidd, vattnen frånräknade, lärer år 1890 hafva utgjort 1,061,593 hektar. Beträffande *jordens användning* utvisar en jämförelse mellan åren 1885 och 1890 följande förhållanden:

	År 1885.	År 1890.	Ökning eller minskning.
Träd-, humle- och kålgård	har 1,881	2,069	+ 188
Åker och annan odlad jord	100,093	105,592	+ 5,499
Naturlig äng	163,662	156,549	— 7,113
Skogbärande mark	227,496	228,264	+ 768.

Af den odlade egovidden användes till:

	har	18,841	19,165	+ 324
Höstsäd	40,226	43,364	+ 3,138	
Vårsäd: stråsåd	1,224	945	— 279	
D:o baljväxter	7,387	7,748	+ 361	
Rotfrukter: potatis	293	328	+ 35	
D:o andra rotfrukter	805	879	+ 74	
Spånadväxter	13,539	14,852	+ 1,313	
Gräs och foderväxter: höskörd	920	1,095	+ 175	
D:o bete och grönfoder	13	12	— 1	
Andra växtslag	16,845	17,204	+ 359	
Träde				
Summa har	100,093	105,592	+ 5,499.	

Utsädesbeloppet utgjorde:

	hektoliter	936	1,165	+ 229
Hösthvete	47,990	49,812	+ 1,822	
Höstråg	463	667	+ 204	
Vårhvete	570	889	+ 319	
Vårråg	14,384	15,339	+ 955	
Korn	203,271	229,588	+ 26,317	
Hafre	6,568	6,306	— 262	
Blandsäd	3,761	4,356	+ 595	
Baljväxter	120,002	126,723	+ 6,721	
Potatis	2,164	2,082	— 82.	
Lin och hampa				

Skörden utgjorde:

	hektoliter	5,818	6,737	+ 919
Hösthvete	337,384	357,901	+ 20,517	
Höstråg	2,286	3,172	+ 886	
Vårhvete	2,870	4,477	+ 1,607	
Vårråg	68,546	89,989	+ 21,443	
Korn	967,538	1,512,647	+ 545,109	
Hafre	30,836	34,163	+ 3,327	
Blandsäd	11,659	9,513	— 2,146	
Baljväxter	878,541	458,853	— 419,688	
Potatis	51,944	61,058	+ 9,114	
Andra rotfrukter				
Hö (från odlad jord)	deciton 465,507	622,789	+ 157,282.	

Enligt de af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande afgifna årsväxtberättelserna hafva *skördarne* under perioden *utfallit* sålunda:

År 1886: Skörden, som inbergats under ovanligt gynsamma väderleksförhållanden och derföre, både till foder och säd, var af mycket god beskaffenhet, kunde likväl i allmänhet bedömd,

med hänsigt till det lägre korntalet, icke betecknas högre än såsom *nära medelmåttig*.

År 1887: Skörden, som inbergats under gynsam väderlek, uppskattades med afseende å den goda beskaffenheten till *fullt medelmåttig*.

År 1888: I allmänhet bedömd, kunde skörden icke uppskattas högre än till *nära medelmåttig*.

År 1889: Skörden, som inom länet utfallit mer eller mindre förmånligt inom olika orter och å olika växtslag, kunde i allmänhet anses *medelmåttig*.

År 1890: Med afseende å den dåliga potatisskörden, hvilken i medeltal ej uppnått fjerde kornet och till större delen var angripen af röta, kunde skörden icke skattas högre än *något öfver medelmåttan*.

I genomsnitt hafva skördarne således varit medelmåttiga.

Härvid anser sig Kungl. Maj:ts Befallningshafvande icke böra undertrycka den anmärkning, att, då under våtår tröskningen knappast påbörjats vid tiden för skörderapporternas afgifvande, de från länsmännen inkomna uppgifterna möjligen, såsom år 1889, föranledt afgifvande af ett något fördelaktigare omdöme, än som erfarenheten sedermera gifvit vid handen. Det behöfver väl för öfrigt knappast utsägas, att skörden inom olika delar af länet kan hafva utfallit på mycket olika sätt, likasom att i samma trakt utfallet kan vara ytterst olika på olika jordmån, såsom sand eller mossjord. Någon sådan missväxt, som föranledt understöd af allmänna medel, har dock under perioden endast inträffat i Kulltorps socken af Vestbo härad, der i juli 1886 korn- och hafregrödan af frostnätter så svårt skadades, att den å vissa gårdar icke ens lemnade utsäde. I följd häraf beviljade Kungl. Maj:ts socknen ett räntefritt lån å 1,300 kronor, som återbetalades vid uppöfverstämmorna åren 1888, 1889 och 1890.

Af de anförda siffrorna framgår för öfrigt, att den odlade jorden, som för närvarande utgör fullt tio procent af länets areal, vattnen frånräknade, under perioden ökats, trädgård m. m. med 188 hektar och åkern med 5,499 hektar. Denna ökning har helt visst, såsom siffrorna äfven angifva, till en del vunnits på ängsmarkens bekostnad. Kungl. Maj:ts Befallningshafvande tror dock, att den större delen vunnits genom *odling af mossar*, för hvilket ändamål intresset varit särdeles lifligt. Ett tecken på detta intresse var bildandet år 1886 af en förening, som sedermera antagit namnet *Svenska mosskultur-föreningen*, med uppgift att genom föredrag, spridande af skrifter, möten för öfverläggningar samt andra medel utbreda kunskap om mosskulturen samt att understödja anställandet af försök med olika mossodlingsmetoder och olika gödningsämnen.

På bekostnad af länets hushållningssällskap har ingenjör Th. Palmberg under åren 1882—89 verkställt undersökningar af mossar och andra sankmarker inom länet, dels för att utröna, hvilka mossar eller delar deraf, som äro tjenliga för odling af säd, rotfrukter etc., dels för att utröna, hvilka mossar eller delar deraf, som kunna blifva skogbärande och framdeles odlingsbara, dels ock för att angifva sådana, hvilka för närvarande äro att

anse såsom odugliga och måste öfverlemnas åt framtiden. I sammanhang härmed har äfven undersökts torfvens beskaffenhet för användning till bränsle, hvarjemte uppmärksammats, om mergel funnits i mossarnes botten eller i trakten omkring desamma. Dessa undersökningar hafva visat, att inom länet finnas efter ungefärlig beräkning, förutom en betydande mängd smärre mossar och mader, följande, af större sammanhängande sträckor bestående vidder sankta marker:

	Hektar.
1:o) Efter afdikning genast odlingsbara marker.....	23,056
2:o) Marker, som efter afdikning kunna bära skog och framdeles blifva odlingsbara.....	13,686
3:o) Hvitmossar.....	73,606
	Summa 110,348.

I ändamål att för länets jordbrukare underlätta tilltänkta odlingsföretag hafva Landsting och Hushållningssällskap anvisat medel till godtgörande af kostnaden för de arbetsplaner med tillhörande ritningar, hvilka af de inom länet tjenstgörande landbruksingenjörer uppgjorts för sjösänkning och andra vattenafledningsföretag, vare sig de afsåge frostländighetens förminskande eller beredande af odlingsföretag. Detta anslag, som stått under Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes disposition, utgick åren 1886—1888 med 2,000 kronor om året och åren 1889 och 1890 med 1,500 kronor om året. Jemväl för uppgörande af en systematisk afvägningsplan för länet hafva Landsting och Hushållningssällskap anvisat medel, som varit anförtrodda åt en särskild komité samt utgjort åren 1886—1888 1,000 kronor årligen och åren 1889 och 1890 500 kronor årligen. Å en öfversigtskarta öfver länet hafva sålunda inlagts tillhoppa 103 afdikningsplaner, som tillsammans afse omkring 22,253 hektar. Öfver alla sedan år 1840 undersökta vattenafledningsföretag har uppgjorts en förteckning, omfattande ytvidd och beräknade kostnader m. m.

Angående den verksamhet, de inom länet tjenstgörande landbruksingenjörer utfövat, återopas vidstående tabell A.

Under perioden hafva bidrag af allmänna medel tilldelats följande vattenafledningsföretag:

a) Utdikning af frostförande mark, tillhörande Hjelmås och Göljamålen i Säby socken samt Kornås, Vivastås och Gärebo i Frinaryds socken, hvilket numera afslutade företag afsett torrläggning för odling af 28 hektar 18 ar, för en kostnad af 4,150 kronor, och för minskning af frostländigheten af 23 hektar 60 ar till odling otjenlig mark, för en kostnad af 1,500 kronor: anslag 500 kronor, lån 4,150 kronor;

b) Utdikning och odling af mark till Stråkeved och Svanö i Käfsjö socken samt Häradsö, Södra Nässja, Nässja Vestergård, Ledås och Galtås i Åkers socken, hvilket företag afser torrläggning dels för vinnande af odlingsbar mark och dels för frostländighetens minskande: anslag 3,230 kronor, lån 20,000 kronor;

c) Utdikning och odling af mark till Klefshults och Nässja byar i Åkers socken, hvilket företag afser torrläggning dels för odling af 102 hektar 10 ar odlingsbar och 30 hektar 84 ar till odling föga duglig jord för en kostnad af 12,500 kronor och dels för minskning af frostländigheten af 97 hektar 84 ar mossartad skogs- och betesmark samt 152 hektar 90 ar oduglig mosse för en kostnad af 7,290 kronor 69 öre: anslag 2,340 kronor, lån 12,500 kronor;

d) Torrläggning af frostförande marker vid Bratteborg i Byarums socken, hvilket företag numera fullbordats: anslag 550 kronor, lån 10,750 kronor;

e) Utdikning och odling af mark, tillhörande Glömminge säteri i Norra Solberga socken, hvilket företag afser torrläggning för odling af 23 hektar 15 ar och förbättring af 3 hektar 34 ar betesmark;

f) Utdikning af frostförande mossmark, tillhörande egendomen Stora Hultrum inom Vireda socken, hvilket numera fullbordade företag afsett torrläggning af en mosse om 36 hektar 54 ar, för en kostnad af 3,300 kronor: anslag 1,100 kronor;

g) Utdikning af mossar tillhörande hemmanen Mölnehult, Mossebo, Tranebo och Mångarebo i Våthults socken: anslag 1,100 kronor;

h) Afdikning och odling af sankta marker, tillhörande hemmanet Häradsköp i Åkers socken, hvilket företag, beräknadt till en kostnad af tillhoppa 10,200 kronor, afser torrläggning i större eller mindre mån af en areal af 31 hektar 36 ar: lån 5,300 kronor;

i) Afdikning och odling af sankta marker, tillhörande hemmanet Bössjarp i Byarums socken, hvilket företag beräknats kunna utföras för en kostnad af 5,000 kronor: lån 5,000 kronor;

k) Utdikning af Gullarps mosse under Källunda säteri i Kärda socken, hvilket företag afser torrläggning af en areal af 145 hektar 67 ar, för en kostnad af 6,400 kronor: anslag 2,100 kronor;

l) Afdikning af mossmarker, tillhörande Lundholmeus säteri med underlydande hemman i Vrigstads socken, hvilket företag beräknats kosta 13,850 kronor: anslag 4,600 kronor.

Tab A. Af statens landbruksingenjörer i Jönköpings län handlagda förrättningar åren 1886—1890.

År.	Antal		U p p g j o r d p l a n f ö r							Andra arbeten.	S u m m a.
	förrättningsställen.	förrättningsdagor.	Omläggning af åkerjord		Myr- eller kärrutdikning		Sjösänkning jemte vunnna areal.	Invalning.			
			genom afdikning.	genom öppen afdikning.	för beredning till odling.	för fredande mot frost.					
1886	45	121	—	27	40	1,117	18	74	79	914	2,260
1887	70	142	76	20	22	917	731	964	—	503	3,233
1888	61	121	—	14	20	293	1,086	65	—	1,372	2,850
1889	70	121	180	24	111	446	996	220	—	2,406	4,353
1890	93	138	—	34	15	956	1,251	59	80	3,061	5,436
S a m m e t	330	643	256	119	208	3,729	4,082	1,382	159	8,256	18,191

Anm. Förrättningsmän hafva varit landbruksingenjören W. Krook och e. o. landbruksingenjören A. W. Nordin, den förstnämnde åren 1886—1889, äfvensom år 1890 utom å 9 förrättningsställen med 17 förrättningsdagor, hvar under af den sistnämnde såsom förrättningsman uppgjorts planer dels för myr- eller kärrutdikning å 72 har för beredning till odling och å 261 har för fredande mot frost och dels för sjösänkning och derigenom vunnna areal af 12 har samt dessutom andra arbeten, afseende 1,400 har, tillsammans således förrättningar afseende 1,745 har.

år 1890 från Ostpreussen inköpte två hingstar, den ene fallen efter engelsk fullblodshingst och sto af trakenerblod och den andre härstammande från utmärkta trakenerdjur. Årligen har premiering af hästar egt rum i Jönköping, Eksjö och antingen Säfsjö, Hvetlanda eller Vernamo. Under hela perioden premierades 33 hingstar, 169 fölston och 112 unghästar, eller tillhoppa 314 djur. Att ännu mycket återstår för hästafvelns förbättrande, visas dock af svårigheten att för Smålands husarregemente inom länet anskaffa lämpliga remonter, som ofta få köpas från Östergötland, Vestergötland eller Skåne.

Tillfälle för hästegare att försäkra sina hästar har erbjudits dels genom Skaraborgs och Jönköpings läns hästförsäkringsbolag och dels genom Hästförsäkringsbolaget i Tranås.

Den ökning, som egt rum i fråga om antalet *kor och ungnöt*, är dess mer afsevärd, som befolkningen allt mer vinnlagt sig om en bättre utfodring af kreaturen, i den mån insigt vunnits derom, att landtbrukaren egentligen har att från ladugården hemta sin väsentligaste inkomst. Förbättrandet af kreaturstammen har ock utgjort ett viktigt moment i Hushållningssällskapets verksamhet. Genom sällskapets försorg inköptes år 1889 från England 10 fullblodsayrshiretjurar, hvilka derefter å auktion såldes till landtbrukare i olika delar af länet. I den mån antalet fullblodsayrshiredjur inom länet tillvuxit, dels genom inköp från utlandet och dels genom pålägg af förut befintliga djur af ren ras, har behofvet af en stambok öfver ayrshireboskapen inom länet allt mer gjort sig kämbart. På Hushållningssällskapets anstiftan har derföre premieringsnämnden påbörjat utgifvandet af en sådan, hvars första del utkommit. Premiering af nötboskap har egt rum från och med år 1888 och af allmänheten omfattats med mycket intresse.

För att tillhandagå med råd och upplysningar rörande ladugårdsskötsel och mejerihandtering är en mejerikonsulent anställd. Till afhjelpande af bristen på dugliga ladugårdsskötare har Hushållningssällskapet inrättat en koskötareskola, som den 24 oktober 1889 öppnades å Lyckås i Vista härad och är afsedd för 4 elever.

År 1890 funnos inom länet 80 *mejerier*, deraf 42 separator-mejerier, 20 ismejerier, 17 ostmejerier och 1, som icke hänförts till något af detta slag; 20 af dessa rubricerades som bolagsmejerier. Under året tillverkades 469,767 kg. smör, 135,940 kg. sötmjölksost, 6,547 kg. halffet ost och 107,844 kg. skummjölksost, i värde uppskattadt till omkring 1,100,000 kronor.

Till dragare vid jordbruket användas nästan uteslutande oxar. Allmänt uppfödas derföre i stor skala stutar, som sedan säljas till åtskilliga delar af landet; försäljningen deraf bereder mängen landtbrukare hans väsentligaste inkomst. Priset på kreatur uppgifves olika; på oxar om 11—13 kvarter till 275 å 450 kronor paret, på kor till 75 å 150 kronor stycket.

Årligen hafva två utställningar af gödboskap, vanligen i mars och december månader, egt rum i Nässjö i Hushållningssällskapets derstädes för ändamålet uppförda stall, dervid pris till belopp af 250 å 300 kronor utdelats samt antalet utställda kreatur varit ganska betydligt och uppköpare ej saknats.

Utvecklingen af mejerirörelsen i förening med låga spanmålspris har föranledt en betydlig ökning af *svinafveln*, eller från 22,326 år 1885 till 31,245 år 1890. En liflig omsättning af slagtrade svin omtalas från torgdagarna i Tranås och Hvetlanda.

Under perioden hafva farsoter och smittosamma sjukdomar bland husdjuren icke förekommit i större utsträckning. Det mest anmärkningsvärda är, att svinpest ett par år förekommit, men från denna sjukdom är länet dock numera befriadt.

För en rationell *biodling* verkar en förening, som från Hushållningssällskapet åtnjuter ett mindre anslag. Bland annat har föreningen anställt rön i fråga om sättet för bins öfvervintring. Biodlingen anses dock icke hafva under perioden vunnit någon utveckling. Den stora tillväxt i antalet bisamhällen, statistiken angifver, torde, såsom nämnt är, få tillskrifvas ofullständigheter i de äldre uppgifterna.

Efterlefnaden af gällande föreskrifter rörande *fiske och kräftfångst* öfvervakas fortfarande af en utaf Hushållningssällskapet antagen och aflönad fiskeritillsyningsman, som årligen besökt flere af länets vattendrag och dervid lemnat biträde vid anläggande af fiskevasar. En stadga af den 22 juni 1875 för fiskets bedrivande i Jönköpings län med undantag af Nissaåns vattendrag är ännu gällande. För laxfisket i Nissaån gäller en stadga af *såmma dag*. Fisket anses emellertid mindre betydande. Kräftfångsten, som endast får idkas under augusti, september och oktober månader, är deremot mera afsevärd. En ej obetydlig myckenhet kräftor lærer sändas till utlandet.

Från landsbygden uppgifves *dagsverkspriset* för mansdagsverke sommartid till 1 kr. 75 öre å 2 kr. 50 öre och vintertid till 1 kr. å 1 kr. 50 öre, samt för qvindsdagsverke sommartid till 75 öre å 1 kr. 25 öre och vintertid till 50 å 80 öre. Vanlig *årslön* uppgifves till omkring 150 å 175 kr. för dräng och 75 å 100 kr. för piga.

För utvecklingen af länets landtbruk och boskapskötsel verkar jemväl *landtbruksskolan å Johannesberg* i Flisby socken och Södra Vedbo härad, som omfattar dels en med understöd af staten och Hushållningssällskapet försedd lägre landtbruksskola, dels ock en elevskola. Vid skolan undervisades

	Läringar.	Elever.
År 1886.....	20	15 .....
• 1887.....	17	9 .....
• 1888.....	17	10 .....
• 1889.....	17	9 .....
• 1890.....	19	12 .....

C) **Skogshushållning och jagt.** I fråga om skogsvården är länet indeladt i 3 revir, nemligen: Eksjö, omfattande Vista, Östra samt Norra och Södra Vedbo härad; Jönköpings, omfattande Tveta, Vestra och Östbo härad; och Vestbo, omfattande Mo och Vestbo härad. Inom länet voro år 1890 anstälde 3 jägmästare samt 10 ordinarie och 3 extra kronojägare. Från anslaget till skogsstatens ordinarie aflöning jemte ålderstillägg utbetalades 13,902 kronor 51 öre.

Enligt de här ofvan anförda uppgifterna skulle den skogsbärande marken inom länet uppgå till 228,264 hektar samt icke mindre än 569,119 hektar bestå af mossar, kalmark och impediment. Då de större mossarne, om ock vidsträckta, icke lära uppgå till mer än 110,000 hektar samt kalmarker och ljunghedar icke förekomma till den betydenhet, uppgifterna gifva anledning att förmoda, lærer förhållandet vara, att till skogsbärande mark endast räknats mark, försedd med skog, som lemnar afkomst, men icke all mark, som är försedd med ungskog.

Tab. B. De allmänna skogarne i Jönköpings län åren 1885 och 1890.

Kronopark.	År 1885.		År 1890.	
	Areal. Hektar.	Deraf in- delad skog. Hektar.	Areal. Hektar.	Deraf in- delad skog. Hektar.
Visingsö ekplantering	455·83	455·83	455·83	455·83
Visingsö kronopark	121·16	121·16	121·16	121·16
Hessleby „	465·97	465·97	465·97	465·97
Bruzaholms „	—	—	1,314·92	—
Appellås	53·56	—	53·56	—
Tolarp	104·01	53·56	94·81	730·46
Vederyd	685·16	—	608·74	
Frostås	—	—	47·73	1,572 —
Eckersholm	—	—	1,572 —	
Kanhestra	437·88	437·88	448·09	448·09
Karsholmen	167·90	167·90	167·90	167·90
Remb	—	—	242·79	242·79
Märås	—	—	164·83	164·83
Lunnarsbo	—	—	385·82	—
Summa	2,491·47	1,702·90	6,144·15	2,797·03
Skogar till utarrenderade krono- hemman och militieboställen	27,394·49	25,187·14	27,769·67	25,942·93
Civile boställsskogar	910·08	789·03	966·02	853·23
Ecklesiastika „	17,502·77	15,996·69	18,851·77	18,104·85
Allmänna inrättnings skogar..	1,197·47	427·69	1,423·79	495·58
Summa	49,496·23	44,102·85	55,155·40	48,193·62

Anm. Dessa uppgifter hafva meddelats af jägmästarna, men öfverensstämma ej med de i Domänstyrelsens berättelse för år 1890 förekommande.

Tab. C. Från statens jernvägsstationer i Jönköpings län afsända skogsprodukter åren 1886—1890.

Jernvägsstation.	År 1886. Ton.	År 1887. Ton.	År 1888. Ton.	År 1889. Ton.	År 1890. Ton.
Sommen	8,663·6	6,155·5	9,696·3	9,459·9	9,408·7
Tranås	3,386·9	2,807·9	4,610·0	3,348·5	4,249·1
Gripenberg	5,540·9	7,813·2	8,755·0	7,266·1	6,745·1
Frinnaryd	1,631·6	2,323·3	3,535·9	5,805·1	4,462·5
Aneby	8,721·9	7,422·1	8,517·7	7,453·6	5,182·8
Flisby	461·2	1,264·6	1,057·1	1,157·2	761·7
Solberga	1,097·4	603·9	1,928·9	1,327·1	2,157·1
Bankeryd	327·3	354·4	222·5	186·5	236·2
Jönköping	769·0	2,313·0	1,020·3	1,314·4	1,374·3
Tenhult	1,931·9	1,237·2	1,480·3	2,165·8	2,200·8
Forserum	7,009·1	8,282·3	9,392·4	10,074·6	12,895·7
Nässejö	2,192·1	3,625·7	2,661·6	4,467·7	5,050·7
Grimstorp	2,290·1	1,648·6	1,585·0	2,293·7	3,113·5
Sandajö	1,502·0	1,198·1	1,145·4	1,292·9	885·0
Säfsjö	8,384·5	7,684·2	9,752·7	10,987·0	12,673·5
Stockaryd	2,804·2	2,613·0	3,376·6	4,507·1	3,488·4
Summa	56,713·7	57,348·0	68,737·7	73,107·2	74,885·1

Angående de allmänna skogarne meddelas uppgifter i tabell B. Den tillökning, kronoparkerna vunnit, får hufvudsakligen tillskrivas, att följande områden blifvit af kronan inköpta, nemligen:

a) enligt nådigt bref den 19 juli 1889 för 63,680 kronor egoområden om tillsammans 1,572 hektar från $\frac{1}{2}$ mantal Djorarp, 1 mantal Fägrida och $\frac{1}{2}$ mantal Hyltan i Ödestugu socken samt $\frac{1}{2}$ mantal Rostad, $\frac{1}{2}$ mantal Tokarp och $\frac{3}{8}$ mantal Stora Sveningstorp i Byarums socken;

b) enligt nådigt bref den 24 januari 1890 för 60,000 kronor egoområden från 2 mantal Norrsånna och $\frac{1}{4}$ mantal Linneryd i Edshults socken, $\frac{1}{2}$ mantal Löfshult och $\frac{1}{4}$ mantal Stufveryd i Hults socken samt $\frac{1}{3}$ mantal Holmen Östergården i Ingatorps socken; och

c) enligt nådigt bref den 29 augusti 1890 för 17,500 kronor $\frac{1}{4}$ mantal Lunnarsbo litt. B i Stengårdshults socken samt en del af $\frac{1}{4}$ mantal Lunnarsbo litt. A i nämnda socken och $\frac{1}{4}$ mantal n:o 1 Hökhult Skattegård i Norra Unnaryds socken, tillhoppa 385·82 hektar.

Köpeskillingarna för dessa fastigheter guldos med medel, som influtit för försäljning af mindre kronolägenheter.

Statens inkomst af skogsmedel utvisas af följande tabell:

	Försäljning af skogseffekter.	Betesmedel.	Diverse.	Summa.
År 1886.....	kr. 29,745·19	397·70	336·46	30,479·35
„ 1887.....	15,438·02	382·87	786·31	16,007·20
„ 1888.....	25,469·16	436·20	1,835·16	27,740·52
„ 1889.....	50,349·11	582·61	1,361·79	52,293·51
„ 1890.....	38,731·77	1,156·55	674·69	40,563·01
Tillsammans kr.	159,733·25	2,955·93	4,994·41	167,683·59.

Skogsförvaltningskostnaderna utgjorde 19,031 kr. 50 öre år 1886, 17,221 kr. 81 öre år 1887, 16,226 kr. 75 öre år 1888, 21,853 kr. 74 öre år 1889 och 19,710 kr. 19 öre år 1890.

Inom länet finnes endast en häradssällmanning, nemligen Holaveden i Norra Vedbo härad. Den står under delegarnes bevakning och skötsel samt omfattar 1,241·64 hektar, deraf 1,091·51 hektar skogsmark och 150·13 hektar impediment. Afverkningarna hafva utgjort:

År 1886.....	45,000	kubikfot virke till värde af	6,602·40	kr.
„ 1887.....	48,000	„ „ „ „ „	6,627·65	„
„ 1888.....	36,000	„ „ „ „ „	4,903·07	„
„ 1889.....	60,000	„ „ „ „ „	9,885·15	„
„ 1890.....	58,000	„ „ „ „ „	10,614·25	„

Derförutom hade år 1890 till brobyggnader i häradet afverkats omkring 8,000 kubikfot virke till värde af omkring 1,500 kronor.

Eksjö stad eger betydlig och välvärdad skog, hvars afkastning plägar utgöra ett ganska väsentligt bidrag till bestridandet af stadens utgifter. I Grenna finnes ofvanför Grennaberget en mindre, men väl värdad och sparad skog.

Huru stor skogstillgången å enskildes egendomar än varit och delvis ännu må vara, har skogskapitalet betydligt minskats. De anspråk, som ställas på detsamma, äro ock ansevärdiga. Förutom hvad som erfordras till ved, byggnadstimmer, kolning och stängsel, hvartill vanligast användes trävirke, måste ur skogen hemtas råmateriel för dels lådor till tändsticksaskar för 3 tändsticksfabriker, dels ännu en fabrik för tändsticksaskar, Munksjö

pappersbruk, Forserums bobinfabrik, 14 pappersmassfabriker, 14 fabriker för möbler, företrädesvis pinnstolar, fabriker för träkärl, taksticksämnen och trätofflor samt mer än 150 större eller mindre sågar. Å aspvirke, som erfordras för den egentliga tändstickstillverkningen, finnes ej inom länet någon afsevärd tillgång.

Till upplysning om skogsafverkningen i länet meddelas i *tabell C*, sid. 9, ur Jernvägsstyrelsens statistiska berättelser hemtade siffror, utvisande myckenheten af *afsända skogsprodukter vid statens jernvägsstationer* i Jönköpings län under perioden.

Från de inom länet belägna stationer å *Halmstad-Nässjö, Nässjö-Oskarshamns och Hvetlanda-Säfsjö jernvägar* hafva under perioden afsändts *skogseffekter* till följande belopp:

Jernväg.	År 1886.	År 1887.	År 1888.	År 1889.	År 1890.	Summa.
	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.
Halmstad-Nässjö	2,180 ⁵	2,035 ⁸	2,627 ³	3,715 ⁵	3,971 ¹	14,530 ²
Nässjö-Oskarshamns ..	32,025 ⁹	22,074 ⁷	21,065 ⁰	15,250 ²	10,849 ⁹	101,265 ⁷
Hvetlanda-Säfsjö	4,873 ⁰	3,735 ⁴	4,336 ¹	8,053 ⁸	6,737 ¹	27,735 ⁴

I betraktande af denna betydande skogsafverkning är det dess beklagligare, att i allmänhet de enskildes skogar, såsom af ålder varit brukligt, fortfarande missvårdas. Endast undantagsvis är skogen å större egendomar indelad till traktthuggning. Det vanliga är, att åtgärder ej vidtagas för skogsåterväxten, hvilken öfverlemnas åt naturen att själf besörja. På många ställen finnas hemman, som knappt hafva skog till husbehof. Så lär förhållandet i allmänhet vara i Vista härad. Ja, till och med från det eljest skogrika Mo härad omtalas hemman, som knappt hafva skog till husbehof.

Under den torra sommaren 1887 förekommo några *skogseldar* af betydning. Å hemmanen Elgön och Mattarp i Lommaryds socken förstördes skogen på omkring 100 hektar, och vidsträckt område i Båraryds och Anderstorps socknar öfvergingos af en förhärjande skogseld. Egentligt svedjande torde ej mera förekomma. Tjärbränning förekommer i mindre omfattning.

Äfven under denna period har genom Hushållningssällskapet försorg *skogsodling* verkstälts å enskilda, för viss tid till sällskapet upplåtta kalmarker. För kostnadernas bestridande hafva varit att tillgå dels under alla åren sällskapet anslag å 500 kronor årligen, dels från och med år 1887 ett anslag från Landstinget å 1,000 kronor årligen, dels ock statsmedel till belopp af 1,390 kronor för år 1889 och 1,404 kronor för år 1890. Under de ifrågasvarande fem åren hafva 497 hektar kalmark genom sällskapet försorg skogsodlats.

Då *virkesprisen* vexlat för olika år och å olika orter inom länet, vore det vanskligt att meddela några sifferuppgifter angående desamma. Det må endast nämnas, att prisen vid periodens slut voro fördelaktigare än vid dess början, samt att i anseende till den betydliga träförädlingsindustri, som inom länet bedrifves, virkesprisen inom länet icke helt och hållet äro beroende på världsmarknaden.

Utom jernvägarne finnas för *virkestransport* att tillgå dels Nissaån, som är flottbar från Mo härad, dels ock sjöarne Bolmen och Unnen, hvilka stå i förbindelse med stationer å Halmstad-Bolmens jernväg. Den 2 juli 1890 meddelade Kungl. Maj:ts Befallningshafvande utslag angående ordnande af flottningen i

Nissan mellan Mo härads gräns och Reftele sockens gräns, der den sydligast afviker från Nissan.

Den i föregående femårsberättelse omförmälda *enskilda skogsskolan* vid Råslätt upphörde redan vid början af ifrågasvarande femårsperiod.

I mån af skogens afverkning lära *torfmossarne* blifva anlitate till fyllande af behofvet af bränsle. På en eller annan ort sker det redan, ehuru i mindre skala. För att tillgodogöra torfmossarne hafva under perioden anlagts två *torfströfabriker*, en vid Karnarp i Tvetå härad och en vid Källunda i Östbo härad.

Länets vidsträckt skogsmarker erbjuda tillfälle till *jagt*, som företrädesvis afser orre, tjäder, raphöns och hare. Rådjur, som under åren 1886—1890 varit inom länet fridlysta utom under september och oktober månader, förekomma numera temligen talrika å vissa ställen. Elg är mera sällsynt. Järpe finnes äfven. Jagten idkas dock mera såsom nöje än som egentlig näring, ehuru den på några ställen lär gifva rätt afsevärd inkomst. I Säfsjö torde vara god tillförsel på vildt.

Såsom något egendomligt för länet må omnämnas det af enskild man med nädligt tillstånd å Visingsborgs kungsgård inrättade *fasaneriet*. Foglarnes antal underhålles dels genom ungar, som utkläckas af de djur, hvilka öfvervintrat, dels derigenom att fasanägg hemtas från England och å fasaneriet utliggas af vanliga hönor. Jagten efter fasan är inom länet förbjuden från och med den 1 januari till och med den 31 oktober. Antalet fälda foglar utgjorde 452 år 1886, 678 år 1887, 324 år 1888, 1,140 år 1889 och 905 år 1890.

De vanligast förekommande rofdjuren äro räfven, bergufven och dufhöken. För deras dödande lemnar Landstinget skottpenningar med 2 kronor för räf och 1 krona för berguf eller dufhök. För kråkor lemnas äfven skottpenningar, som till och med år 1887 utgjorde 20 öre och derefter 10 öre stycket. I skottpenningar utbetalades 5,043 kr. 20 öre år 1886, 5,812 kr. 20 öre år 1887, 3,394 kr. 20 öre år 1888, 3,274 kr. 90 öre år 1889 samt 3,136 kr. 10 öre år 1890. Af statsmedel utbetaltes år 1890 i skottpenningar 25 kronor, för ett skjutet varglo.

Till räfvars dödande användes ofta *stryknin*. Tillstånd till användandet deraf meddelades af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande år 1886 i 20 fall, år 1887 i 9 fall, år 1888 i 5 fall, år 1889 i 10 fall och år 1890 i 7 fall.

D) Bergs- och brukshandtering samt fabriker, manufaktur och handverk. Bergsbruket, gammalt inom länet, har dock aldrig der egt samma betydelse som inom mellersta Sveriges bergslager och har icke under femårsperioden vunnit någon utveckling.

Vid flere grufvor inom det gamla Ädelforsfältet i Ökna och Alseda socknar har ett bolag, förnämligast bestående af tyskar, under år 1890 anställt försök att efter en ny metod uttaga *guld*. Detta försök torde för bolaget utfallit tillfredsställande, enär detsamma vidtagit åtskilliga dyrbara anläggningar i afsigt att bedrifva rörelsen i stort. Den erhållna malmen uppgick år 1890 till 5,535 deciton.

Äfven vid Klefva *nickelgrufva* i Alseda socken har arbetet fortgått. För närvarande lär der icke på malm någon brytning af sådan icke ega rum; men arbete pågår med nickels utdragande ur de gamla varphögarne.

Brytning af *jernmalm* har endast egt rum vid Taberg i Mänsarps socken. Äfven der har den icke varit af betydning och

år 1890 egde ingen sådan rum. Upptagning af myrsmalm eger äfven rum, som det vill synas i större mängd än inom något annat län. År 1890 uppdrogos dock endast 6,141 deciton.

Tackjernstillverkningen, som år 1888 egde rum vid 5 masugnar till belopp af 51,660 centner, har äfven nedgått, så att år 1890 endast 1 masugn var i gång med en tillverkning af 2,125 deciton. Sistnämnda år tillverkades vid 7 stångjernsverk 7,371 deciton *stångjern* (franchecomté-smide) och vid 2 verk 387 deciton smältstycken.

Vid Hohults och Spexeryds grufvor i Ödestugu och Rogberga socknar har brutits *manganmalm* och tillverkats brunsten. År 1890 erhöles 60,917 deciton manganmalm.

Dess mer betydande är *gjutgodstillverkningen* inom länet, som i detta hänseende står före hvarje annat län i riket. Enligt Kommerskollegii berättelse angående fabriker och manufaktur för år 1890 utgjorde nämnda år tillverkningen i länet vid 9 fabriker 51,579 deciton gjutgods, till ett värde af 1,287,625 kronor, samt annan tillverkning värd 115,500 kronor. Tillverkningen af gjutgods utgjorde nära en sjuandedel af hela rikets. Den mest betydande tillverkningen egde rum vid Husqvarna och derefter vid Jönköpings mekaniska verkstad, Ebbes bruk och Norrahammars bruk.

Beträffande *fabrikerna* utvisar en jämförelse mellan åren 1885 och 1890 följande siffror:

	År 1885.				År 1890.			
	Antal fabriker.	Antal arbetare.	Tillverkning. Kr.	Bevillning. Kr.	Antal fabriker.	Antal arbetare.	Tillverkning. Kr.	Bevillning. Kr.
Jönköping.	27	2,157	5,150,248	5,755,49	34	2,627	6,171,150	9,282,67
Eksjö	5	21	44,768	109,50	1	11	35,521	42,95
Grenna.....	2	48	59,000	50—	1	18	25,000	40—
Tranås.....	3	25	105,910	58—	7	41	122,593	132—
Vernamo..	6	26	14,140	73—	5	19	15,100	54,50
På landet..	161	1,926	3,353,433	2,780,26	156	2,811	5,016,518	3,071,88
Summa	204	4,203	8,727,499	8,826,25	204	5,527	11,385,882	12,624—

De anförda siffrorna visa, icke allenast att industrien under femårsperioden vunnit en afsevärd utveckling, utan derjemte att den, äfven vid jämförelse med andra orter, är af betydelse för länet, som i fråga om tillverkningsvärde intager sjuende rummet bland rikets län, med 4,22 % af tillverkningsvärdet för hela riket. Denna industri är företrädesvis samlad uti staden Jönköping, som i fråga om tillverkningsvärde intager sjunde rummet bland rikets städer, och i trakten deromkring, der Husqvarna faktori, Norrahammars och Ebbes bruk, Forserums bobinfabrik samt fabriker i Barnarp och Nässjö äro belägna. Inom öfriga delar af länet är industrien af mera underordnad betydelse, vare sig tillverkningsvärdet tages i betraktande eller hänsyn tages till den inkomst, befolkningen drager af densamma.

Viktigast bland industrigrenarne äro de, som afse förädling af trävaror. Främst bland de industriella inrättningarne af dessa slag märkes en med verldsrykte, nemligen Jönköpings tändsticksfabrik, som år 1890 tillverkade 241,211,740 elddon till värde af 2,385,335 kronor, samt dervid använde 970 verkmästare och arbetare, män och kvinnor, förutom det antal personer, i medeltal 585, som i sina hem varit sysselsatta med tillverkning af tänd-

sticksaskar. Jemte denna finnes i Jönköping äfven en annan tändsticksfabrik, nemligen Jönköpings vestra tändsticksfabrik, som år 1890 tillverkade 13,500 kistor tändstickor i värde angifna till 600,000 kronor, samt en fabrik vid Anneberg. Näst tändsticksfabrikerna kommer i betydelse Munksjö pappersbruk, äfven beläget i Jönköping, med ett tillverkningsvärde för år 1890 af 1,482,397 kronor. Inom länet finnas ytterligare 3 pappersbruk, hvilka dock icke i afseende å tillverkningsvärdet kunna mäta sig med Munksjö. Efter pappersfabrikerna bör nämnas Forserums bobinfabrik med en uppgifven tillverkning till värde af omkring 1,000,000 kronor. Vidare märkas snickerifabriker, hvilkas antal ej torde vara obetydligt, helst om alla pinnstolsfabriker medräknas. Slutligen nämnas 14 fabriker för trämassa med 393,299 kronors tillverkningsvärde, äfvensom 150 sågverk, angående hvilkas tillverkningsvärde tillförlitliga uppgifter ej föreligga, samt fabriker för tillverkning af träkärl, taksticksämnen och trätofflor.

Efter träförädlingsindustrien märkas gjuterier, angående hvilka uppgifter förut meddelats, och mekaniska verkstäder, samt vidare färgerier (21), bryggerier (enligt Kommerskollegii berättelse 7, men enligt andra uppgifter 28), snusfabriker (3), glasbruk (2), 1 litografisk fabrik, 50 garfverier, 3 yllefabriker, 1 bränneri, vagnfabrik, tegelbruk m. m.

Bränvinstillverkningen har utgjort:

År.	Antal brännerier.	Tillverkning. Liter.	Kontrollkostnad. Kronor.
1886	3	792,689,6	5,809,71
1887	2	914,086—	6,669,05
1888	2	757,366,4	5,312,60
1889	2	799,893,3	5,965,50
1890	2	143,346,6	2,484—
Summa	3,407,381,9	26,240,86.	

Beträffande idkare af *handverk* utvisar en jämförelse mellan åren 1885 och 1890 följande förhållanden:

	År 1885.			År 1890.		
	Antal handverkare.	Antal arbetare.	Bevillning. Kr.	Antal handverkare.	Antal arbetare.	Bevillning. Kr.
Jönköping.	196	482	2,208,08	177	441	1,822,15
Eksjö.....	65	125	367,69	91	129	441,55
Grenna.....	44	62	153—	51	54	160,50
Tranås.....	24	59	125—	26	102	106,50
Vernamo.....	32	22	65,50	32	19	79,50
På landet.....	412	555	334,16	470	518	316—
Summa	773	1,305	3,253,43	847	1,263	2,926,20

I vissa delar af länet läser *husslöjd* mer eller mindre allmänt idkas. Inom Vestbo och Mo härad tillverkas till afsalu linne- och ylleväfnader, hackelse- och tröskverk, sigtar och sigtduk, jerntråd, hårnålar, hyskor och hakar samt simplare penningbörsar. Inom Tofteryds, Byarums och Åkers socknar tillverkas åkdon till ett årligt saluvärde af omkring 100,000 kronor. Laggkärl, träskor, snickeriarbeten, kardor och åkdon tillverkas i Östra härad, likasom något linne- och bomullsväfnad till husbehof. Inom Vestra härad säges husslöjden, ehuru ej uppdrifven, dock vinna någon utbredning. I öfriga delar synes den ej vara af större betydelse. Från Vestra härad har berättats, att lingonplockning beredt barn och åldringar en rätt god arbetsförtjenst.

IV. Kommunikationer och varubyten.

A) **Landtkommunikationer.** Förutom statens *jernvägar*, som inom länet finnas till en längd af 175 kilometer, finnas der tre enskilda jernvägar. Två af dessa, Nässjö-Oskarshamns och Halmstad-Nässjö jernvägar, äro af samma spårvidd som statens samt ligga med 217 kilometer inom länet. Den tredje, eller Hvetlanda-Säfsjö jernväg, har en spårvidd af 0·89 meter och en längd af 30 kilometer samt är helt och hållet belägen inom länet.

Beträffande *de enskilda jernvägarne* meddelas följande uppgifter om *inkomster och utgifter* för bankilometer i jemna hundratal kronor:

Nässjö-Oskarshamn.

	År 1886.	År 1887.	År 1888.	År 1889.	År 1890.
Bruttoinkomst.....	39	31	33	36	36
Driftkostnad	29	26	27	26	28
Behållning	9	4	6	10	8.

Halmstad-Nässjö.

Bruttoinkomst.....	26	25	24	29	32
Driftkostnad	15	13	13	14	15
Behållning	11	12	11	15	17.

Hvetlanda-Säfsjö.

Bruttoinkomst.....	19	19	21	26	26
Driftkostnad	15	14	15	17	18
Behållning	5	5	5	9	8.

Nettobehållningen i procent af byggnadskostnaden var

	År 1886.	År 1887.	År 1888.	År 1889.	År 1890.
Nässjö-Oskarshamn....	1·25	0·57	0·78	1·84	1·07
Halmstad-Nässjö	5·86	6·23	5·82	7·68	8·34
Hvetlanda-Säfsjö	2·09	2·29	2·44	3·84	3·48.

Sedan Halmstad-Nässjö jernväg öfvergått till ett nytt bolag, hufvudsakligen bestående af innehafvare af det äldre bolagets obligationer, hafva banans inkomster förslagit ej blott till gäldande af ränta och amortering å det nya bolagets obligationslån, utan äfven till någon utdelning åt aktieegarne. Nässjö-Oskarshamnsbanans behållning användes, så långt den förslår, till gäldande af ränta å bolagets i England upptagna obligationslån. Hvetlanda-Säfsjö jernväg har ännu ej lemnat utdelning.

Den 9 maj 1890 har Kungl. Maj:t meddelat koncession å *anläggning af* en bredspårig *jernväg* mellan Jönköping och Vaggeryds station å Halmstad-Nässjö jernväg; men arbetet har icke påbörjats under den tid, denna berättelse afser. Samma år påbörjades undersökning för anläggande mellan Jönköping och någon punkt å östra stambanan af en jernväg enligt det så kallade kostasystemet.

Ehuru Halmstad-Bolmens jernväg, som öppnades den 4 november 1889, icke är belägen inom länet, har den dock stor betydelse för sydligaste delen af Vestbo härad och bör derför ej här förbigås.

Tabellen 2 innehåller uppgifter om de allmänna vägarne längd, kostnaden för desamma förbättrande samt skjutsväsendet.

Enligt föregående femårsberättelse utgjorde *de allmänna vägarne längd* 398·592 gammal mil, hvilket ungefär motsvarar 426 nymil. Läggas härtill de 18·2 nymil vägar, som under den nu ifrågasvarande perioden fullbordats, skulle längden af de allmänna vägarne uppgå till 444·2 nymil. Den uppgifves emellertid till 458·86 nymil. Skillnaden kan möjligen till någon del bero på de föregående uppgifternas felaktighet och till någon del derå, att länets ytvidd ökats, genom att vissa hemman öfverflyttats till länet från annat län.

Under perioden har synnerligt lifligt intresse visats för *anläggning af nya vägar*, som ofta föranledts af behovet att kunna framkomma till de i senare tid tillkomna jernvägsstationerna, samt för omläggning af vägar i syfte att undvika de svåra backar, hvilka innebära en fara för de färdande och utgöra en plåga för dragarne. Ansökningar om understöd af allmänna medel för vägundersökningar hafva varit så talrika, att Kungl. Maj:ts Befallningshafvande måst afvisa flere af dem.

De i föregående femårsberättelse omförmälda, med bidrag af allmänna medel understödda vägbyggnadsarbeten, hvilka vid utgången af år 1885 voro ofullbordade, äro numera afsynade och godkända, nemligen: a) vägomläggning inom Södra Solberga socken, b) anläggning af en väg från Nissastigen till vägen mellan Femsjö och Södra Unnaryd, som sträcker sig från Hallaböke till Bäck, c) omläggning af de så kallade Skiftshults- och Horsabergsbackarne å landsvägen mellan Femsjö och Jäluofta, d) omläggning af landsvägen mellan Jära och Norra Unnaryds kyrka, och e) omläggning af vägen mellan Aspö och Vrånghult i Alseda socken, vid hvilket senare arbete dock ett belopp af 4,322 kronor 16 öre af det anvisade beloppet innehölls.

Vidare hafva följande med allmänna medel understödda arbeten under femårsperioden fullbordats, nemligen:

a) anläggning af en väg mellan Kämpabo i Källeryds socken, med bidrag till belopp af 9,460 kronor;

b) förbättring af vägen från Holma och Möcklemo till Grimstorp, med bidrag till belopp af 7,630 kronor;

c) väganläggningar inom Rydaholms socken, dels mellan Södra Ryd och Nederled, dels mellan Upplid och Barnagärde och dels mellan Vret och Södra Torp, med bidrag till belopp af 6,340 kronor;

d) anläggning af en ny väg från Öllestads jernvägsstation till Käxbo, med bidrag till belopp af 40,100 kronor;

e) omläggning af häradsvägen från Burseryd genom Burseryds och Villstads socknar till Smålandsstenars jernvägsstation, med bidrag till belopp af 13,860 kronor; och

f) omläggning och förbättring af den mellan Önneqvarn och Södra Unnaryds kyrka belägna del af häradsvägen mellan Önneqvarn och Höljeryd, med bidrag till belopp af 12,500 kronor.

Derjemte anvisades af allmänna medel:

a) 12,400 kronor till omläggning och förbättring af häradsvägen inom Lemnhults socken;

b) 7,000 kronor till anläggning af en ny väg från allmänna vägen vid Gladbo skolhus öfver Packebo till Malmbäcks jernvägsstation, varande detta arbete afsynadt och godkänt år 1891;

c) 2,000 kronor till omläggning och förbättring af Bökelid och Långebrolid å vägen emellan Femsjö och Jäluntofta, varande detta arbete afsynadt och godkänt år 1891;

d) 3,400 kronor till omläggning af tre backar å häradsvägen mellan Femsjö och Södra Unnaryd;

e) 28,700 kronor till anläggning af en ny och förbättring af en gammal väg från Villstads kyrka förbi Arnäsholm till Bolbynäs i Bosebo socken;

f) 12,400 kronor till omläggning och förbättring af den emellan Södra Unnaryds kyrka och Höljeryd belägna delen af vägen mellan Önneqvarn och Höljeryd;

g) 6,800 kronor till anläggning af ny väg i Torskinge socken från Liljenäs till Torskinge kyrka; och

h) 8,000 kronor till anläggning af ny väg från Bredaryds jernvägsstation till Ryd i Anderstorps socken, så vidt det angår delen mellan Bredaryd och Eskilstorp.

Utan bidrag af allmänna medel anlades i Norra Vedbo härad 3½ nymil nya vägar, hvilka till underhåll indelades å häradets hemman, i Vestra härad en 8·208 meter lång väg mellan Södra Solberga och Högesås, och i Östbo härad en 0·9 nymil lång väg från Tvetas härads gräns vid Vederyd till häradsvägen mellan Bonstorp och Byarum.

Vid slutet af år 1890 funnos i länet å 1,000 invånare ungefär 2·37 nymil allmän väg.

De utslag, som under den tid, hvarom nu är fråga, af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande meddelats i fråga om anläggning, förändring eller underhåll af vägar, torde hafva varit för många, för att någon redogörelse för dem må kunna lemnas. Mest betydande var ett, den 28 mars 1890 meddeladt utslag, hvarigenom anläggning af nya häradsvägar i Tvetas härad påbjöds, men framställningar om ännu flere vägars underhållande såsom häradsvägar afslogos.

Genom kungörelse den 23 oktober 1890 förordnade Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, att vägsynförrättningarna i Östbo härad skulle från och med år 1891 ega rum på hösten under senare hälften af oktober månad. De hade förut egt rum på våren, hvilket emellertid visat sig ofördelaktigt, enär väglagningen vanligen ej komme att ega rum före källossningen och stenen i så fall hela sommaren fick ligga lös å vägen till olägenhet för de resande.

Det skick, i hvilket vägarne befinna sig, är naturligtvis i hög grad beroende på tillgången till ändamålsenliga och billiga väglagningsämnen. Der tjenligt grus finnes att tillgå, äro vägarne i allmänhet i godt skick. Der tjenligt grus eller sand saknas, erfordras, att väglagningen sker med krossad sten. I Tvetas och Vista härad torde sten ganska allmänt användas till väglagning. I Vestbo åter säges, att befolkningen i de flesta fall endast med möda kan förmås att åstadkomma de medel, som erfordras för vägarne iståndsättande, samt att desamma förbättrande endast fortgår sakta och att mycket ännu återstår att göra. I Tvetas härad användes till någon del masugnsslagg.

Under år 1890 ombygdes följande *broar*, nemligen Tranås qvarns bro i Säby socken, Svartebron i Frinaryds socken och Stalpsbro i Marbäcks socken.

Vernamo åbrokassas behållning har under perioden stigit från 22,639 kronor till 27,340 kronor, likasom Östbo härads brokassas behållning stigit från 6,881 kronor 20 öre till 8,070 kronor.

Vid 1890 års slut utgjorde *skjutsanstalternas* antal 65, och hade entreprenad kommit till stånd vid alla utom 3. Till gäldande af skjutsentreprenadbidragen utgingo af statsmedel: 5,327 kr. år 1886, 4,932·75 kr. år 1887, 4,926·50 kr. år 1888, 4,573 kr. år 1889 och 4,219·50 kr. år 1890, eller tillsammans 23,978·75 kronor.

Till gäldande af entreprenadbidragen hafva på länets skattskyldige invånare utdebiterats på hvarje bevillningskrona:

	För fastighet.	För öfriga beskattningsföremål.
År 1886.....	8 öre.	4 öre.
» 1887.....	6 »	3 »
» 1888.....	8 »	4 »
» 1889.....	6 »	3 »
» 1890.....	8 »	4 »

Enligt 1888 års landstingsbeslut utgjorde summan af entreprenadbidragen 8,439 kronor. Det högsta bidraget för någon skjutsanstalt var 350 kronor.

Båtskjuts är fortfarande anordnad mellan Kumlabys gästgifveri å Visingsö samt Grenna hamn.

Bro- och färjpenningar upptagas dels vid bron öfver Nissaån vid hemmanet Vik i Norra Hestra socken, dels ock vid färjeplassen emellan Bolmsö kyrka på ön Bolmsö och Sunnaryds by vester om sjön Bolmen. Taxa härför är fastställd af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande. Jemlikt nådig resolution den 29 september 1882 må af den, som å vägen mellan sjön Lången i Fryele socken och från Tagel i Våxtorps socken öfver Ohs bruk till Lamhults jernvägsstation forslar skogseffekter på hjuldon, upp bäras en afgift af 50 öre för hvarje enbetslass och 75 öre för hvarje lass med två dragare, dock med undantag i vissa fall för de hemmansegare, som till vägen upplåtit mark.

Grindar förekomma i vissa delar af länet ganska talrikt å de allmänna vägarne och i synnerhet å de häradsvägar, hvilka nyligen utlagts till sådana från att hafva varit vägar af mer enskild natur. Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:ts Befallningshafvande förordnat om borttagande af vissa grindar, hvilka ansetts kunna undvaras.

Antalet vid skjutsanstalterna *utgångna skjuthästar*, hvilket under åren 1881—1885 utgjorde 31,663, har under den nu ifrågasvarande femårsperioden endast utgjort 25,559. Den redan i föregående femårsberättelse påvisade minskningen i användningen af skjutsen har sålunda fortfarit. Anledningen torde få tillskrivas dels jernvägarne och ångbåtarne, som göra användandet af skjuts mindre nödigt, dels ock den omständighet, att åtskilliga resande af enskilde hästegare betinga sig skjuts till billigare pris eller af bättre beskaffenhet, än som vid skjutsanstalterna lemnas. I kronoskjuts användes under perioden 9 hästar.

År 1890 funnos inom länet 8 postkontor och 102 poststationer, eller tillhopa 110 *postanstalter*. På hvarje komma således 104·55 kvadratkilometer och 1,761 invånare. Samma år aflemnades till postbefordran 3,445,495 försändelser eller 18 på hvarje invånare.

Telegrafstationerna inom länet voro år 1890 44, deraf 6 stats- och 38 jernvägsstationer.

Antalet af de vid statstelegrafstationerna behandlade taxerade telegram var år 1890 följande, hvarmed sammanställas motsvarande uppgifter för år 1885:

År 1890.	Jönköping.	Eksjö.	Grenna.	Vernamo.	Hvetlanda.	Näsåjö.
Afsända telegram	13,672	2,398	835	778	1,586	1,345
Ankomna	17,278	2,452	1,025	793	1,601	1,284
Summa	30,950	4,850	1,860	1,571	3,187	2,629
År 1885.	Jönköping.	Eksjö.	Grenna.	Vernamo.	Hvetlanda.	Näsåjö.
Afsända telegram	8,407	1,405	442	640	605	564
Ankomna	9,808	1,511	448	699	565	571
Summa	18,215	2,916	890	1,339	1,170	1,135

Först vid slutet af år 1890 började staten förvärfva *telefonledning* inom länet. Beträffande de enskilda telefonledningarne föreligga ej så bestämda uppgifter, att något derom lämpligen kan meddelas.

B) Sjökommunikationer. Förutom den *sjöfart*, som eger rum å Vettern, eger sådan rum å sjöarne Bolmen och Vidöstern.

Segelfarten vid Jönköpings hamn har under perioden börjat och slutat följande dagar:

År 1886 börjat den 10 april	och slutat den 21 december.
» 1887 » » 3 mars	» » » 23 »
» 1888 » » 8 maj	» » » 21 »
» 1889 » » 23 april	» » » 28 »
» 1890 » » 2 januari	» » » 23 »

Det i föregående berättelse omnämnda ärende angående inrättande af allmän *flottled* i Vesterån från Burseryds bro till Kinnareds qvarn föranledde ej till ordnande af sådan inrättning.

Deremot har Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, såsom här ofvan förmålt, den 2 juli 1890 meddelat utslag angående ordnande af flottning i Nissan mellan Mo härads gräns och Reftele sockens gräns, der den sydligast afviker från Nissan.

C) Sjöfart och handel. Sjöfarten till och från Jönköping underhålles hufvudsakligen af *ångfartyg*, som göra regelbundna turer: Per Brahe, Primus och Visingsö på Stockholm; Småland, Ran, Bylgia och Vestergötland på Göteborg; Örn på hamnarne vid Vettern; samt Vista på Grenna och Visingsö.

Antalet fartyg, tillhörande sjömanshuset i *Jönköping*, utgjorde år 1890 tillhoppa 77, af hvilka följande voro hemmahörande i nämnde stad: ångfartygen Per Brahe om 90 ton, Primus om 136·93 och Visingsö om 124·15 ton, alla om 50 hästkrafter, Mercurius om 162·70 ton och 35 hästkrafter, Ran om 121 ton och 30 hästkrafter, Småland om 127·25, Bylgia om 126·75 och Vestergötland om 114·70 ton samt 25 hästkrafter, Vista om 30·43 ton och 20 hästkrafter, skeppet Blenda om 120 ton, sluparne Preciosa om 28·26, Ricktor om 48·91, Stina Roos om 28·26, Hulda om 21·98, Viktor om 24·84, Jenny om 42·33 och Knekten om 22 ton samt galeaserna Carl Johan om 86·92, Hoppet om 60 och Albina om 58·05 ton.

Af de å sjömanshuset i Jönköping inskrifne voro år 1890 påmönstrade 6 fartygsbefälhafvare och 150 sjömän, maskinister och eldare, alla uteslutande till inrikes sjötjänst.

Sjöfarten på hamnen under perioden utvisas af *tabell D*.

Hamnafgifterna hafva uppgått till följande belopp:

År.	Af fartyg. Kronor.	Af varor. Kronor.	Summa. Kronor.
1886.....	3,595·54	17,592·53	21,188·07
1887.....	3,681·53	17,265·06	20,946·59
1888.....	3,100·41	11,826·05	14,926·46
1889.....	3,927·07	14,045·21	17,972·28
1890.....	4,249·26	13,983·37	18,232·63
1886—1890.....	18,553·86	74,712·22	93,266·08
1881—1885.....	20,645 —	92,262 —	112,907 —

Vid slutet af år 1890 utgjorde hamnkassans behållning 108,183 kronor 1 öre förutom en fastighet, upptagen till 4,700 kronor, och inventarier till värde af 9,885 kronor.

Tulluppbörden i Jönköping utgjorde under perioden:

År.	Tulluppbörd. Kronor.	Transitoavgift. Kronor.	Nederlagsavgift. Kronor.	Tolagsersättning. Kronor.
1886.....	225,374·38	63·91	1,027·19	11,254·32
1887.....	216,188·25	57·31	878·54	10,785·56
1888.....	197,905·56	69·75	863·34	9,867·65
1889.....	214,712·86	79·77	959·19	10,731·49
1890.....	194,320·11	73·14	489·39	9,704·63
1886—1890.....	1,048,501·16	343·88	4,217·65	52,343·64
1881—1885.....	1,238,946 —	318·03	6,279·17	61,938 —

In- och utförseln i Jönköpings hamn har, hvad angår några viktigare varor, ställt sig så, som i *tabell E* (sid. 15) angifves.

Sjöfarten i *Grenna* hamn är fortfarande mindre betydande. År 1890 egde staden 2 ångfartyg om tillhoppa 214 ton och 44 hästkrafter. En jämförelse med rörelsen år 1885 utvisar följande förhållande:

År.	Ankomna.		Afgångna.		Hamnafgifter.		
	Segelfartyg.	Ångfartyg.	Segelfartyg.	Ångfartyg.	För fartyg. Kronor.	För varor. Kronor.	Summa. Kronor.
1885.....	33	329	33	329	1,137 —	3,023 —	4,160 —
1890.....	49	546	49	546	976·85	2,560·47	3,537·32

För trafiken vid hamnarne i Jönköping och Grenna har Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 18 maj 1888 fastställt nya taxor, hvilka gälla till och med år 1892.

Tab. D. Sjöfarten till och från Jönköpings hamn åren 1886—1890.

	Inrikes fart.				Utrikes fart.			
	Segelfartyg.		Ångfartyg.		Segelfartyg.		Ångfartyg.	
	Antal.	Ton.	Antal.	Ton.	Antal.	Ton.	Antal.	Ton.
<i>Ankomna fartyg:</i>								
År 1886.....	559	18,449	447	44,074	1	159	28	4,210
» 1887.....	581	20,776	383	34,998	6	928	12	1,800
» 1888.....	479	16,946	701	35,014	—	—	5	685
» 1889.....	516	20,475	876	42,350	—	—	9	1,373
» 1890.....	517	19,875	789	46,318	1	140	12	1,840
<i>Afgångna fartyg:</i>								
År 1886.....	555	—	318	—	—	—	10	—
» 1887.....	567	—	381	—	4	—	8	—
» 1888.....	470	—	698	—	—	—	2	—
» 1889.....	511	—	876	—	—	—	9	—
» 1890.....	511	—	789	—	1	—	11	—

Beträffande *handlande* inom länet utvisar en jämförelse mellan åren 1885 och 1890 följande förhållanden:

	År 1885.			År 1890.		
	Antal handlande.	Antal betjening.	Bevilling. Kronor.	Antal handlande.	Antal betjening.	Bevilling. Kronor.
Jönköping.	153	180	4,324.40	147	192	3,957.90
Eksjö	46	55	1,323.75	42	55	1,063.99
Grenna.....	18	18	177.—	22	25	218.50
Tranås.....	19	15	169.70	33	19	137.20
Vernamo ..	17	11	198.—	15	7	178.50
På landet..	488	125	1,337.59	430	166	1,461.03
Summa	691	404	7,530.44	689	404	7,017.12

Tillstånd till idkande af *gårdfarihandel* meddelades för år 1888 åt 56 personer, för år 1889 åt 81 personer och för år 1890 åt 85 personer, af hvilka många endast hade för afsigt att vinna afsättning för egna tillverkningar.

Marknadernas antal i länet uppgår till 47 om året. Detta höga antal torde i sin mån betingas af länets stora ytvidd samt den betydelse, som inom länet tillkommer uppfödandet af kreatur, för hvilkas afsättning marknader och torgdagar måste finnas. Med afseende å *torgdagar* på landet hänvisas till föregående berättelse, med tillägg att dels Kungl. Maj:ts Befallningshafvande år 1889 meddelat tillstånd för Gällaryds kommun att å Slättegärdet å Gällaryds kungsgårds egor första helgfria torsdag i april och oktober månader hålla kreatursmöte, dels ock att kreatursmöte hållits i Ölmostad (Reftele socken) någon af de första dagarne i oktober hvarje år.

Beträffande *handeln med spritdrycker* återopas tabell F.

Tab. E.

In- och utförsel i Jönköpings hamn af några viktigare varor åren 1886—1890.

År.	Aspvirke.	Bräder och plank.		Stångjern och gjutet jern.		Tackjern.		Spanmål.	
	Införsel. Kubikmeter.	Införsel. Kubikmeter.	Utförsel. Kubikmeter.	Införsel. Kilogram.	Utförsel. Kilogram.	Införsel. Kilogram.	Utförsel. Kilogram.	Införsel. Hektoliter.	Utförsel. Hektoliter.
1886.....	6,317	468	320	425,212	764,870	2,832,370	116,605	38,830	1,440
1887.....	10,608	658	190	336,812	685,142	1,772,080	86,530	39,285	589
1888.....	1,390	854	300	634,812	957,520	1,613,725	191,250	32,746	2,467
1889.....	3,732	1,391	32	255,000	750,000	2,227,000	99,100	26,131	1,045
1890.....	9,675	1,287	73	113,000	687,300	2,492,000	92,500	29,627	942
1886—1890.....	31,722	4,658	915	1,764,836	3,844,832	10,937,175	555,985	166,619	6,483
1881—1885.....	47,311	4,987	965	552,640	?	7,556,020	843,800	239,749	18,498

Tab. F.

Minuthandel med och utskänkning af spirituösa drycker i Jönköpings län åren 1886—1891.

	År 1886—1887.			År 1887—1888.			År 1888—1889.			År 1889—1890.			År 1890—1891.		
	Antal minuth.-ställen.	Antal utskänkn.-ställen.	Afgift. Kronor.	Antal minuth.-ställen.	Antal utskänkn.-ställen.	Afgift. Kronor.	Antal minuth.-ställen.	Antal utskänkn.-ställen.	Afgift. Kronor.	Antal minuth.-ställen.	Antal utskänkn.-ställen.	Afgift. Kronor.	Antal minuth.-ställen.	Antal utskänkn.-ställen.	Afgift. Kronor.
Jönköping	5	12	90,428.89	5	12	94,536.95	5	12	85,695.92	5	12	90,832.76	5	12	90,752.07
Eksjö	1	4	33,370.81	1	4	33,901.64	1	4	29,701.12	1	5	33,072.24	1	5	32,839.52
Grenna.....	1	2	1,357.50	1	2	1,357.50	1	2	5,139.—	1	2	5,139.—	1	2	5,139.—
Landsbygden	—	8	7,800.—	—	8	6,945.—	—	8	7,185.—	—	8	7,485.—	—	7	6,585.—
Summa	7	26	132,957.20	7	26	136,741.09	7	26	127,721.04	7	27	136,520.—	7	26	135,315.59
<i>Fördelning:</i>															
Provision.....	—	—	265.90	—	—	301.78	—	—	253.34	—	—	316.01	—	—	311.39
Hushållningsällskapet	—	—	13,269.13	—	—	13,643.93	—	—	12,746.77	—	—	13,621.29	—	—	13,500.42
Landstinget.....	—	—	26,538.26	—	—	27,287.87	—	—	25,493.54	—	—	27,242.60	—	—	27,000.84
Länets socknar.....	—	—	5,449.08	—	—	4,852.91	—	—	5,020.91	—	—	5,229.02	—	—	4,601.76
Länets städer.....	—	—	62,317.97	—	—	64,617.81	—	—	59,634.61	—	—	63,858.61	—	—	63,702.26
Statskontoret.....	—	—	25,116.86	—	—	26,036.79	—	—	24,571.87	—	—	26,261.47	—	—	26,198.92
Summa	—	—	132,957.20	—	—	136,741.09	—	—	127,721.04	—	—	136,520.—	—	—	135,315.59
<i>Utanordnad:</i>															
Från Statskontoret.....	—	—	20,475.46	—	—	31,601.43	—	—	26,972.76	—	—	27,999.31	—	—	29,561.64

V. Kameralförhållanden.

Särskilda redogörelser för dels *hemman och lägenheter* samt stadsjordar, dels *egendomar af fideikommissnatur*, dels *egendomar tillhörande inhemska aktiebolag* och dels *egendomar tillhörande främmande magters undersåtar*, allt under år 1890, meddelas i **tabellerna 3, 4, 5 och 6.**

Vid jemförelse med motsvarande uppgifter för nästföregående femårsperiod inhemtas hufvudsakligen, att å landet det förmedlade mantalet ökats från 3,882¹⁹/₃₂ till 3,895³¹/₃₂ och antalet brukningsdelar från 15,549 till 15,723, då deremot antalet jordtörp minskats från 5,121 till 4,624, antalet ryttare- och soldattörp från 1,795 till 1,779, antalet backstugor från 8,264 till 7,403, antalet verk och inrättningar från 1,181 till 1,142, taxeringsvärdet å jordbruksfastighet från 97,291,700 kronor till 90,249,600 kronor samt taxeringsvärdet å annan fastighet från 12,943,800 kronor till 11,880,800 kronor. I städerna har väl taxeringsvärdet å hus och tomter stigit från 21,558,600 kronor till 23,548,000 kronor; men taxeringsvärdet å jordar har nedgått från 2,077,900 kronor till 2,039,900 kronor och endast 29 nya hus hafva under perioden nybygts. Byggnadsverksamheten har i Jönköping varit föga liflig, hvilket tillskrifves det förhållande, att i följd af de byggnadsföretag, som under föregående åren kommo till stånd, hyrorna betydligt fallit och bostadslägenheter stått outhyrda. I någon mån har äfven byggnadsverksamheten hämmats deraf, att enligt Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes resolution den 6 augusti 1888 trähus numera ej få uppföras till högre höjd än en våning. Det må dock ej förbises, att under perioden fullbordats en ny kyrka, Sofiakyrkan kallad, för en kostnad af 326,493 kronor, samt nytt länsresidens, för hvilket ändamål Riksdagen anvisat 160,000 kronor. Lifligare har verksamheten varit i Eksjö, der sju nya enskilda byggnader uppförts jemte det ett folkskolehus och två andra offentliga byggnader fullbordats och en kyrka blifvit ombygd.

Att, såsom ofvan förmäles, mantalet inom länet ökats, torde i viss mån härledas deraf, att vid reglering af de administrativa oregelbundenheterna större mantal tillagts länet, än derifrån afskilts. Förändringar inom de olika jordnaturerna bero dels deraf, att kronojord blifvit köpt till skatte, dels deraf att åtskilliga mindre kronoegendomar blifvit försålda till enskilde och derefter omförts till frälse, dels deraf att skattefrälseräntor blifvit af kronan inlösta, hvarefter hemmanen från frälse omförts till skatte.

Följande egendomar hafva *skatteköpts*:

Härad och socken.	E g e n d o m e n s		Skatteköps- skilling. Kronor.
	namn och nummer.	mantal	
Tveta: Svarttorps	Häslarp Byagården	7 ¹ / ₈	8'48
Norra Vedbo: Säby	Tiggarekärret och Räckhemmet, lägenheter		4'87
	<i>Visingsö skolegodshemman.</i>		
Adelöfs	Ingelsbo Mellangården n:o 2	1 ¹ / ₂	3,902'20
"	Stötarp n:o 1	1 ¹ / ₈	798 —
Bredestads	Örle Östergården n:o 1	1 ¹ / ₂	1,387'27
"	"	1 ¹ / ₂	1,387'27
Vireda	Boarp Vestergården n:o 2	1 ¹ / ₂	1,331'80
"	"	1 ¹ / ₈	887'87
"	"	1 ¹ / ₂	1,331'80
Södra Vedbo: Flisby	Norra Sunnerånga n:o 1	3 ³ / ₈	2,941'45
"	"	3 ³ / ₈	2,741'45
"	Gifvarp Södergård n:o 1	1 ¹ / ₈	1,773'40

Härjemte hafva för kronans räkning *försålt*s följande *mindre kronolägenheter* mot nedan utsatta köpeskillingar:

1/4 mtl Föriskull i Bredaryds socken	för 12,325 kronor.
3/8 mtl Kärda Björsgård i Kärda "	" 9,250 "
1/2 mtl Husaby Vestergården i Bolmsö "	" 4,620 "
1/8 mtl Staffanstorp i Skärstads "	" 3,800 "
1/4 mtl Mälaköp i Gällaryds "	" 9,610 "
1/4 mtl Arvidabo i Ås "	" 6,140 "
1/2 mtl Själarp Södra i Södra Unnaryds "	" 10,100 "
1/4 mtl Fagerhult Lillegård i Svarttorps "	" 6,800 "
1/8 mtl Tufveryd i Öllestads "	" 5,910 "
1/2 mtl Lida Yttre i Burseryds "	" 8,100 "
1/4 mtl Krakarp i Skärstads "	" 9,150 "
1/4 mtl Hjelshammar Backagård i Vernamo "	" 9,500 "
1/4 mtl Hökås i Ås "	" 6,530 "
1/2 mtl Åhult Qvarnagården i Näfvelsjö "	" 9,061 "
3/8 mtl Hässlehult i Hultsjö "	" 8,275 "
1/4 mtl Lilla Ökna i Ökna "	" 10,700 "
1/2 mtl Dagstorp i Frinnaryds "	" 9,100 "
1/4 mtl Kopparp i Ökna "	" 4,925 "
3/8 mtl Lilla Äskås i Norra Sandsjö "	" 8,550 "

Tillsammans 152,446 kronor.

Samtliga hemmanen voro taxerade till 102,300 kronor och lemnade året närmast före försäljningen i arrende tillsammans 4,137 kronor 31 öre. Några hemman inbragte ej en köpeskillning, som uppgick till taxeringsvärdet. För andra hemman åter öfversteget köpeskillningen betydligt detta värde. I senare fallet egde egendomen vanligen en besparad skogstillgång, öfver hvilken köparen egde fritt föfoga.

Försäljningen af den gamla länsresidensbyggnaden i Jönköping med tillhörande tomt inbragte 48,000 kronor.

Från den 14 mars 1890 voro emellertid *utarrenderade* för kronans räkning 303 *kronoegendomar* mot ett årligt arrende af 168,058 kronor 98 öre, deraf 165,310 kronor 92 öre inflöto till statsverket.

Under perioden har kronan *inlöst* följande *frälseräntor*:

1/2 mtl Fagerhult n:o 1, Angerdshestra socken Mo härad, löst för	1,737'75 kr.
1/4 mtl Harphult n:o 1, " " " " " "	1,038'50 "
1/2 mtl Pustanäs n:o 1, Malmbäcks " Vestra " " "	1,903 — "
1/4 mtl Lycke n:o 1, " " " " " "	1,120'25 "
1 mtl Boarp n:o 1, Byarums " Östbo " " "	3,623'75 "
1/2 mtl Flahult n:o 1, " " " " " "	1,817'50 "
1/2 mtl Grälebo n:o 1, " " " " " "	1,749 — "
1/2 mtl Elgafall n:o 1, Bottnaryds " Mo " " "	1,903 — "
Röttle Israelsqvarn, Grenna " Vista " " "	2,126'25 "
1/4 mtl Tvingabo n:o 1, Rydaholms " Östbo " " "	949'50 "
1 mtl Vaggeryd n:o 1, Byarums " " " " "	3,590'25 "
1/2 mtl Klef n:o 1, Bringetofta " Vestra " " "	1,578'25 "
1/4 mtl Ryd Mellangården, Mulseryds " Mo " " "	943'25 "

Summa 24,080'25 kr.

Under ifrågavarande fem år har Kungl. Maj:ts Befallningshafvande fastställt afgäld för 169 *jordafsöndringar*, nemligen år 1886 för 36, år 1887 för 35, år 1888 för 37, år 1889 för 28 och år 1890 för 33. Af de afsöndrade lägenheterna har blott en,

från Mogårde i Hvetlanda socken, afsöndrats på 49 år, men de öfriga för alltid under full eganderätt. Afsöndringarne äro belägna 35 i Tveta härad, 8 i Vista härad, 3 i Mo härad, 9 i Norra Vedbo härad, 39 i Södra Vedbo härad, 44 i Östra härad och 31 i Vestra härad; hvaremot inom Östbo och Vestbo härad ingen afsöndring under nämnda tidrymd egt rum.

Från boställen och kronojord hafva afsöndrats följande områden:

år 1887: från Frinnaryds prestgård 6·7 ar till utvidgande af församlingens kyrkogård; från komministersbostället Forserum Norregård i Forserums socken 24·7 ar till tomt för skolhus och planteringsland; från kyrkoherdebostället Sandserys stom i Sandserys socken 322·6 kvadratmeter på 49 år till plan för sockenstuga m. m.;

år 1888: från komministersbostället Götarp i Åsenhöga socken 1·751 hektar till utvidgning af Götarps helsobrunns område; från samfäld mark till Kärda by, deri kronan eger del, 73·4 ar och från indragna bostället $\frac{3}{8}$ mantal Kärda Björsgård 10·4 ar till skolhusplan; från komministersbostället Forserum Norregård på 50 ar 12·25 ar till enskild person; från Malmbäckes prestgård till enskilda personer på 45 ar en tomt om 10,100 kvadratfot, en annan om 9,500 kvadratfot, en tredje om 13,600 kvadratfot och en fjerde om 18,700 kvadratfot samt på 48 ar en tomt om 25,000 kvadratfot; äfvensom

år 1890: från Sandserys kyrkoherdeboställe 8·2 ar till utvidgning af Sandserys församlings kyrkogård; och från indragna häradshöfdingebostället Hvetlanda Tomas- och Kullagården till Hvetlanda bysamhälle ett område, innehållande, förutom 26 ar 30 kvadratmeter impediment, en areal af 27 hektar 11 ar 71·6 kvadratmeter, hvarå mantalet genom Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag den 11 december 1890 bestämts till $\frac{3}{16}$ mantal. Genom sistnämnda upplåtelse har Hvetlanda bysamhälle satts i tillfälle att fullfölja ordnandet af tomtindelning, utläggande af gator och allmänna platser m. m.

Beträffande skiftesverket inhemtas af förste landtmätarens arbetsberättelse för år 1890, att för länets förmedlade mantal ställningen var följande:

	På alla egorna.	På inegorna.	På utegorna.
Mantal som hade undergått fastställt enskifte eller laga skifte eller ock storskifte, som troligen icke rubbas	2,656·534	23·500	3·000
Mantal som voro föremål för laga skifte	19·625	—	—
Mantal som troligen komme att undergå laga skifte	216·663	2·500	—
Mantal som troligen icke komme att undergå laga skifte	969·148	5·750	28·750

Häraf torde framgå, att skiftesverket numera i det väsentligaste fullbordats, så att de förrättningar, som förekomma, icke lära bereda full sysselsättning eller nödig bergning åt de inom länet tjenstgörande landtmätarne, hvilka år 1890 voro 1 förste landtmätare, 4 kommissionslandtmätare och 2 vice kommissionslandtmätare jemte 3 medhjelpare och 3 elever, eller tillsammans 13 personer.

Under perioden utfärdades af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande förordnande till landtmäteriförrättningar till följande antal:

K. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser 1886—1890. Jönköpings län.

	År 1886.	År 1887.	År 1888.	År 1889.	År 1890.
Egentliga laga skiften	7	7	6	9	14
Andra förrättningar	65	61	45	46	36

Tillsammans således 43 egentliga laga skiften och 253 andra förrättningar, eller i årligt medeltal 8·6 laga skiften och 50·6 andra förrättningar.

Jordegarnes utgifter för de skiften, som under året afslutats, utgjorde och såsom understöd till utflyttningar utbetaltes af allmänna medel:

	År 1886.	År 1887.	År 1888.	År 1889.	År 1890.
Jordegarnes utgifter, kr. 47,603 —	17,397 —	28,137 —	44,606 —	18,218 —	—
Utflyttningsunderstöd, » 2,362·50	2,362·50	825 —	1,350 —	4,500 —	—

Inom länet finnes endast en justerare af mått och vigter.

Fideikommissegendomarne äro numera taxerade till 3,012,100 kronor, och utgöra således 2·4 procent af taxeringsvärdet af samtliga fastigheter i länet. Med något enstaka undantag anses de skötas mycket väl.

Länets landstings finanser framgå af följande siffror:

	Kronor.
Landstingskassans behållning från år 1889	30,780·43
Inkomster år 1890: 1)	
Bränvinsmedel	39,000 —
Landstingsskatt (20 öre för 1 bevillningskrona)	21,800 —
Räntor	846·80
	61,646·30
	Summa 92,426·73
Utgifter år 1890:	
Ränte- och kapitalafbetalning å ett lån, som upptagits för lasaretsbyggnad	8,567·50
Sjukvårdsinrättningar	6,970 —
Folkhögskolan i Tranås	2,100 —
Skottpenningar	3,136·10
Småskolelärarynneseminariet i Hvetlanda	2,900 —
För husslöjdens befrämjande	3,750 —
Lägre tekniska yrkesskolan i Jönköping	1,500 —
Veterinärläkare	5,300 —
Smäländs idiothem	2,641 —
Öfriga utgifter	10,118·43
Behållning till år 1891	45,443·70
	Summa 92,426·73.

Vid slutet af år 1890 häftade Landstinget i skuld för 17,500 kronor, utgörande återstoden på ett lån, som upptagits för lasaretsbyggnaden.

Häradenas inkomst af sakören, som under hela femårsperioden endast utgjorde 133 kronor 11 öre, väsentligen utgörande böter för försummad väghållning, är numera utan betydelse, utan beredas tillgångar till nödiga utgifter genom uttaxering, som, hvad angår utgifter för vägarnes underhåll vinter- och sommartid, sker efter mantal, men, då fråga är om tingshusbyggnad, efter därför stadgad grund.

I medeltal hafva häradenas utgifter uppgått till följande belopp:

1) Härvid fränses sjukvårdsafgiften, som direkt ingår till länslasarettet.

Härad.	Snöplogsafigifter. Kronor.	Aföning af häradstjenare eller tingshusföreståndare.	Tingshusbyggnad eller hyra för tingslokal.
		Kronor.	Kronor.
Tveta.....	3,026 50	85 —	285 60
Vista.....	1,046 27	In natura	207 91
Mo.....	815 25	70 —	26 10
Norra Vedbo.....	3,378 39	75 —	140 —
Södra Vedbo.....	1,682 67	150 —	750 —
Östra.....	4,796 68	389 33	—
Vestra.....	9,513 11	200 —	202 22
Östbo.....	2,335 25	150 —	592 84
Vestbo.....	5,053 79	125 —	528 35
Summa	31,647 91	1,244 33	2,733 02
Åren 1881—1885	26,761 —	1,422 —	3,386 —

Uttaxeringar för underhåll af läkarebostad hafva i medeltal uppgått till följande: i Mo härad 118 kronor 12 öre, i Östra härad 536 kronor 80 öre, i Vestra härad 475 kronor och i Vestbo härad 616 kronor 20 öre.

För underhåll af vägar, som icke varit indelade å hemmanen till underhåll, uttaxerades i medeltal i Östra härad 141 kronor 56 öre och i Vestbo härad 485 kronor 55 öre. I andra härad lära härför utdebiterats än större belopp. Derutöfver hafva dock inom Tveta, Vista och Mo härad, som från den 1 januari 1891 utgöra ett tingslag, till gäldande af hyra för gemensam tingslokal och anskaffande af inventarier utdebiterats år 1889 6,872 kronor 82 öre och år 1890 2,470 kronor 38 öre.

Länets 127 landskommuner hade år 1890 följande inkomster:

Arrenden, hyror m. m.	78,434 kr.
Utdebiteradt på fyrktal (summa 800,679 fyrkar).....	258,327 ,
D:o på hemman	9,834 ,
Personliga afgifter	27,949 ,
Utdebitering efter annan eller ej uppgifven grund.....	191,247 ,
Naturapersedlar	110,981 ,
Statsbidrag till folkskolor	126,088 ,
D:o till annat ändamål	9,002 ,
Bränvinsmedel.....	32,840 ,
Öfriga inkomster	37,701 ,
Summa	862,403 kr.

Utgifterna voro:

Beslutade å kyrkostämman:	För kyrkliga ändamål.....	314,525 kr.
	För folkskola.....	290,526 ,
	För andra ändamål.....	2,366 ,
Beslutade å kommunalstämman:	För fattigvården.....	239,256 ,
	För andra ändamål.....	56,203 ,
Summa		902,876 kr.

Tillgångarne utgjorde 2,885,073 kronor och skulderna 418,735 kronor.

Angående städer och köpingar meddelas dessa uppgifter för år 1890:

	Bevilling. Kronor.	Utdebitering på bev.-kr. Kronor.	Inkomster. Kronor.	Utgifter. Kronor.	Tillgångar. Kronor.	Skulder. Kronor.
Jönköping....	46,404	4 50	409,056	438,770	2,046,413	1,279,944
Eksjö.....	6,166	2 75	65,003	72,805	430,202	187,247
Grenna.....	1,979	6 73	34,777	30,747	126,612	36,780
Tranås.....	1,538	3 42	5,061	8,275	23,550	14,680
Vernamo.....	1,607	3 32	5,875	4,644	7,272	9,000

Nedannämnda kommuner hafva under perioden erhållit nådigt tillstånd att upptaga lån, ställda på längre återbetalningstid än två år, nemligen:

År och dag.	Kommunens namn.	Lånets belopp i kronor.	Lånets ändamål.
1886 den 5 februari	Vallejö.....	6,000.....	Uppförande af nytt fattighus och inköp af jord dertill.
» » 6 maj	Tranås köping ..	8,000.....	Konvertering af köpingens redan varande gäld, iständsättande af gator m. m.
» » 18 »	Karlstorp.....	6,000.....	Uppförande af en byggnad, afsedd att inrymma skolas, bostad för lärare och sockenstuga.
» » 28 »	Ödestuga.....	2,500.....	Uppförande af folkskolehus.
» » 11 juni	Grenna stad.....	36,300.....	Konvertering af stadens sväfvande skuld, anläggande af en boulevard samt anskaffande af lokaler för stadens skolor.
» » 4 :	Eksjö stad och landsförsamling	60,000..... (hvaraf på staden 40,000 och på landf. 20,000.)	Ombyggnad af församlingarnes kyrka.
» » 4 »	Eksjö stad.....	20,000.....	Uppförande af ett nytt folkskolehus.
» » 18 augusti.	Forserum.....	6,000.....	Uppförande af ett skolhus.
1887 » 19 februari	Tofteryd.....	7,000.....	Fullbordande af två skolhus.
» » 26 maj	Eksjö stad.....	100,000.....	Konvertering af tvenne amorteringslån.
1888 » 27 januari.	Frinnaryd.....	7,000.....	Tornbyggnad å församlingens kyrka.
» » 23 mars	Ökna.....	2,000.....	Uppförande af ett nytt fattighus inom socknen.
» » 3 augusti.	Lekeryd.....	2,000.....	Anskaffande af en ny orgel till socknens kyrka.
1889 » 1 februari	Gnosjö.....	3,000.....	Uppförande af ett nytt skolhus jemte sockenstuga.
» » 29 mars	Norra Ljunga....	3,000.....	Uppförande af ett småskolehus inom församlingen.
» » 25 april	Visingsö.....	5,000.....	Inbetalning af tecknade aktier i en ångbåt, afsedd att uppehålla förbindelse mellan Jönköping, Grenna och Visingsö.
» » 10 maj	Fryele.....	2,000.....	Uppförande af två småskolehus m. m.
» » 7 juni	Nässjö.....	5,000.....	Uppförande af ett folkskolehus.
» » 23 augusti.	Svarttorp.....	2,300.....	Reparation af församlingens kyrka.
1890 » 10 april	Byarum.....	2,000.....	Uppförande af ett skolhus.
» » 16 maj	Hjertlanda.....	8,000.....	Uppförande af ett skolhus, inrymmande jemväl lokal för sockenstuga.
» » 29 augusti.	Gryteryd.....	2,000.....	Uppförande af ett skolhus.

Vidare hafva följande kommuner under perioden erhållit nådigt tillstånd att disponera kyrkokassans medel, nemligen:

År och dag.	Kommunens namn.	Belopp i kronor.	Ändamål.
1886 den 2 april	Bälaryd.....	2,000 —	Dels fullbordande af en skolhusbyggnad och dels återbetalande af ett år 1879 upptaget lån.
1887 » 28 januari	Bäckседа.....	3,646 48	} Betalning af en skuld för prestgårdsbyggnad.
» » »	Näsby.....	615 —	
1889 » 13 september	Mulseryd.....	100 kr. årligen under fem år.	Organistens aföning.
1890 » 3 april	Bringetofta...	300 kr. d:o	D:o.
» » 14 »	Mellby.....	150 kr. d:o	D:o.
» » 7 november	Sandvik.....	75 kr. d:o	D:o.

VI. Politi.

A) **Undervisningsväsende.** Af *allmänna läroverk* finnas ett högre läroverk, fullständigt å såväl latin- som reallinien, i Jönköping, ett femklassigt läroverk i Eksjö, ett treklassigt i Vernamo samt en tvåklassig pedagogi i Grenna.

Vid läroverket i Jönköping undervisade utom rektorn 7 lektorer, 13 adjunkter, 6 extra lärare och 4 exercitiimästare. Lärjungeantalet har vexlat mellan 434 år 1890 och 477 år 1886, och hafva derutaf 130 å 140 tillhört den gemensamma linien, omkring 70 den reala samt 239 å 269 latinlinien. Godkänd mogenhetsexamen aflades under perioden af 123 lärjungar å latinlinien och 16 lärjungar å reallinien.

Visingsöfonden, stiftad till förmån för Visingsö skola af grefve Per Brahe den yngre och Katarina Stenbock genom gåfvobref den 12 mars 1647, den 4 januari 1654 och den 4 oktober 1673 samt flyttad till Jönköpings läroverk på grund af kungl. brefvet den 4 september 1811, egde vid slutet af år 1885 en tillgång af 86,878 kronor 82 öre och hade vid slutet af år 1890 ökat till 185,623 kronor 25 öre. Genom nådigt bref den 23 maj 1890 har Kungl. Maj:t tillåtit att till reparation å läroverks- huset och anskaffande af undervisningsmateriel må af fonden användas tillhopa 39,818 kronor.

Vid slutet af år 1890 hade skolans byggnadsfond en behållning af 1,778 kronor 48 öre och en skuld af 10,710 kronor 46 öre samt biblioteks- och materialkassan en skuld af 1,440 kronor 89 öre. Vid samma tid uppgick behållningen i ljus- och vedkassan till 4 kronor 50 öre samt i premie- och fattigkassan till 589 kronor 80 öre.

Vid läroverket i Eksjö voro anstälde 1 rektor, 5 kolleger och 3 öfningslärare. Lärjungeantalet vexlade mellan 77 år 1890 och 89 år 1887. Läroverkshuset har under perioden blifvit omändradt, utvidgadt och repareradt, så att det numera uppgifves fullt motsvara sitt ändamål samt lärjungarnes antal.

Pedagogien i Grenna var hösten 1890 besökt af endast 4 lärjungar. Undervisningen meddelades af 1 rektor, 1 kollega samt lärare i sång och gymnastik.

Vid läroverket i Vernamo äro anstälde 1 rektor samt 1 lärare i sång och 1 i gymnastik. Lärjungarnes antal har varit i nedgående. Det utgjorde under höstterminerna 22 år 1886, 14 år 1887, 10 år 1888, 8 år 1889 och 6 år 1890.

Skolans fonder och kassor hade vid slutet af år 1890 följande behållningar: byggnadsfonden 4,300.27 kronor, ljus- och vedkassan 4.54, premie- och fattigkassan 9.25, biblioteks- och materialkassan 870.19 och Billingska fonden 554.52 kronor. Skolhusbyggnaden lär vara i godt skick.

I Jönköping finnes ett *elementarläroverk för flickor*, som åtnjuter ett årligt statsanslag af 1,500 kronor samt höstterminen 1890 hade 158 lärjungar. Af öfriga i staden befintliga skolor för qvinlig ungdom må nämnas fröken A. Storckenfeldts högre skola för qvinlig ungdom, som hösten 1890 hade 90 lärjungar.

År 1890 uppgingo *kostnaderna för folkskolorna* i länet till följande belopp:

För hus och inventarier	88,180 kr.
Aföningar	282,208 »
Öfriga kostnader	48,541 »
	Tillsammans 418,929 kr.

Häriifrån afgår statens bidrag, 150,346 kronor, så att kommunernas kostnad utgjorde 268,583 kronor.

För att i någon mån angifva *fortsättningsskolornas och slöjdundervisningens* ställning uppgifves statens bidrag för dessa ändamål:

	För fortsättningsskolor.	Till slöjdundervisning.
År 1886	2,025 kr.	4,200 kr.
> 1887	1,800 »	4,725 »
> 1888	1,925 »	4,950 »
> 1889	2,000 »	5,100 »
> 1890	2,175 »	5,400 »
	Summa 9,925 kr.	24,375 kr.

I likhet med hvad i föregående femårsberättelse omförmäles, hafva Hushållningssällskapet och Landstinget genom utsedde komiterade äfven under denna period lemnat penningmedel såsom bidrag till upprätthållande af undervisning i slöjd åt folkskolans barn i de kommuner, som förklarar sig villiga att anordna sådan undervisning. Så utdelades under år 1890 5,485 kronor, dels till 61 kommuner för undervisning i slöjd vid 73 folkskolor, dels ock till Tranås folkhögskola. Jemväl hafva komiterade årligen beredt tillfälle för ett antal folkskollärare att genomgå en af de vid slöjdläroareseminariet å Nääs anordnade slöjdkurser, genom att för hvardera af dessa anvisa 100 kronor.

I Jönköpings läns *tekniska yrkesskola* har lärjungarnes antal under vårterminerna nedannämnda år varit:

År.	Manliga lärjungar.	Qvinliga lärjungar.	Summa lärjungar.
1886.....	251	103	354
1887.....	236	148	384
1888.....	217	144	361
1889.....	144	100	244
1890.....	170	90	260

Att antalet lärjungar under senare åren nedgått, beror derpå, att från och med år 1889 inträdesåldern för lärjungarne höjts från 12 till 14 år. Under senare åren hafva vid skolan varit anordnade kurser för undervisning i målning på porslin, etsning på glas och stål, skärning i läder och bränning på trä. Från och med hösten 1888 har äfven funnits en särskild fackskola för byggnadsarbetare. Från och med sistnämnda år höjdes statsanslaget från 3,000 kronor till 3,500 kronor. Stadens anslag har varit 2,500 kronor, Landstingets 1,500 kronor och Hushållningssällskapet 1,000 kronor. Af allmänheten har skolan omfattats med synnerligt intresse.

För hvardera året har Landstinget, enligt beslut år 1885, anvisat 400 kronor att af utsedde komiterade tilldelas två inom länet boende, med anlag för industriell verksamhet utrustade ynglingar, i ändamål att bereda dem tillfälle att vid tekniska skolan i Stockholm utbilda nämnda anlag.

Vid femårsperiodens början var *Jönköpings läns folkhögskola* förlagd till Vernamo. I följd af Landstingets beslut, som afsåg, att skolan borde omväxlande förläggas å olika orter inom länet, är den emellertid från den 1 november 1887 flyttad till Tranås. Hufvudlärarnes antal har varit 2 och lärjungarnes i allmänhet 28. Afgifterna hafva varit 10 å 15 kronor. Inkomsterna hafva i öfrigt hufvudsakligast varit statens bidrag, 2,000 kronor, Landstingets bidrag, 2,000 kronor, samt räntan å en af veterinärläkaren L. Jacobi stiftad fond å 8,000 kronor. I följd af enskildes nitiska bemödanden har emellertid en folkhögskola fortfarande upprätthållits i Vernamo, genom bidrag af staten och enskilde. Bidragens storlek hafva vexlat. Antalet lärjungar utgjorde 31 år 1888, 30 år 1889 och 16 år 1890.

Båda skolorna hafva af allmänheten omfattats med intresse och examina lära hafva utfallit tillfredsställande.

Det i föregående berättelse omnämnda *småskolelärareseminariet i Hvetlanda* har fortgått enligt den plan, som i nämnda berättelse angafs. Antalet af elever, hvilka med ytterst få undantag alla varit qvinliga, var de flesta åren 30, men år 1890 endast 17. Undervisningen meddelades af en föreståndare och en öfningslärarinna. Elevernas uppförande var godt, och att inrättningen motsvarar sitt syfte, synes framgå deraf, att eleverna med lätthet erhållit anställning vid skolor. Seminariet uppehålls nästan uteslutande genom Landstingets anslag å 2,900 kronor. Hvetlanda kommun bidrager med ett mindre belopp, som år 1890 utgjorde 135 kronor, och för lärarinnan lemnar staten 200 kronor.

Den 13 mars 1883 öppnades å lägenheten Nannylund vid Eksjö en för de tre småländska länen gemensam vårdanstalt för sinnesslöa barn, kallad *Smålands idiotiem*. Dess verksamhet har enligt fastställt plan oafbrutet fortgått under ledning af en för de tre länen gemensam öfverstyrelse. År 1890 uppgick elevernas antal till 30 eller det högsta, hvaråt inträde kan lemnas. Det säges, att eleverna i allmänhet gjort mycket goda framsteg i slöjd och handverk. Samma år utdebiterades på landstingen 8,340 kronor, deraf skulle tillskjutas $\frac{19}{60}$ af Jönköpings län, $\frac{17}{60}$ af Kronobergs län, $\frac{15}{60}$ af Kalmar läns södra och $\frac{9}{60}$ af Kalmar läns norra landsting. Derjemte lemnade Jönköpings och Kalmar läns södra landsting hvaradera 225 kronor till frielever. Eleveavgifterna för år äro 450 kronor i första, 250 kronor i andra och 150 kronor i tredje klassen. Inalles uppgingo år 1890 inkomsterna till 18,781 kronor 9 öre och utgifterna till 15,434 kronor 17 öre, så att behållningen med 3,346 kronor 92 öre ökats till 61,430 kronor 33 öre.

Från och med början af år 1888 hafva fröknarna Oktavia Wilkens och Anna Wilkens i närheten af Jönköping inrättat en enskild uppfostringsanstalt för sinnesslöa barn, hvilken anstalt erhållit namnet »*Ebenezer*». Antalet intagna barn har varit omkring 12, och för år 1890 lemnade staten i understöd 900 kronor. Barnen, som lära tillhöra mera behållna föräldrar, erhålla en, som det vill synas, omsorgsfull vård.

Sedan genom lagen af den 31 maj 1889 föreskrifter meddelats om ordnande af *döfstummeundervisningen*, dervid Kalmar läns norra och Kalmar läns södra landstingsområden jemte Jönköpings och Kronobergs län förklarats skola utgöra det andra döfstumskoledistriktet, afgaf år 1890 den för distriktet tillsatta döfstumskolestyrelsen till landstingen förslag om uppförande å lägenheten Nannylund vid Eksjö af en döfstumskola, afsedd för

140 barn, äfvensom om sådan fördelning af kostnaderna landstingen emellan, att Kalmar läns norra landsting skulle tillskjuta $\frac{93}{600}$, Kalmar läns södra landsting $\frac{145}{600}$, Jönköpings läns landsting $\frac{198}{600}$ och Kronobergs läns landsting $\frac{164}{600}$. Detta förslag godkändes af samtliga landsting, i hvad det afsåg grunden för kostnadernas bestridande, men i öfrigt stannade landstingen i olika beslut, hvarföre frågan hänskjöts till den nämnd, lagen för sådan händelse föreskrifver, och beslöt nämnden hufvudsakligen att åt skolstyrelsen uppdraga a) att till höstterminen 1891 anordna en intagningsklass för skolpligtiga döfstumma barn i enlighet med föreskrifterna i lagen angående döfstummeundervisningen, samt att för denna, med tillämpning af internatsystemet och tvåårig lärokurs inrättade skola förhyra nödiga lokaler, helst i Hjorted, och vidtaga nödiga åtgärder för denna läroanstalts förseende med lärarepersonal och undervisningsmateriel, och b) att under år 1891 vidtaga nödiga förberedande åtgärder för döfstummeundervisningens vidare ordnande å såväl tal- som skrift- och teckenlinierna och för ändamålet träffa aftal med styrelserna för döfstumskolorna i Hjorted och Rephult derom, att dessa skolor skulle i mån af behof få användas för döfstummeundervisningen i distriktet. Hvad som vidare i ärendet åtgjorts, tillhör berättelsen för följande femårsperiod.

Vidare må antecknas, att Landstinget anvisat, dels såsom bidrag till gäldande af kostnaden för tre elever från länet vid Hjorteds döfstummeinstitut för år 1886 300 kronor och för hvaradera af åren 1887 och 1888 450 kronor, dels årligen 600 kronor att användas till understöd åt obemedlade öfveråriga döfstumma från länet, som begagnade undervisningen vid döfstumme-läroanstalten i Vadstena, med 100 kronor till hvaradera, dels ock årligen 600 kronor att användas såsom understöd med 200 kronor för hvarje i blindskolan i Vexjö intagen obemedlad elev från länet, hvilket sistnämnda anslag jemväl för år 1890 finge användas för elever vid blindinstitutet å Tomtebodas.

I öfverensstämmelse med föreskrifterna i nådiga brefven den 22 februari 1878 och den 6 maj 1881 har det belopp, 670 kronor, som af *Malmö barnhusfond* årligen tillfaller länet, blifvit användt såsom bidrag till gäldande af kostnaden för döfstumma eller sinnesslöa barns underhåll vid Tysta skolan i Rephult i Kronobergs län, döfstummeinstitutet å Hjorted och Smålands idiotiem.

B) Rättsväsende och fångvård. Under år 1889 anhängigjordes vid domstolarne i länet följande antal *twiste- och brottmål*:

	Tvistemål.	Brottmål.
Tveta häraderätt	82	87
Vista »	15	4
Mo »	29	19
Norra Vedbo »	83	57
Södra Vedbo »	72	11
Östra »	103	20
Vestra »	152	71
Östbo »	207	100
Vestbo »	150	46
Rådstufvurätten i Jönköping...	197	407
D:o i Eksjö	97	85
D:o i Grenna.....	23	71
	Summa 1,210	978.

Afgjorda lagsökningsmål, deri betalningsskyldighet af öfver-
 exekutor ålagts, hafva utgjort:

År.	Hos Kungl. Maj:ts Befallningshafvande.		Hos öfverexekutor i Jönköping.		Hos öfverexekutor i Eksjö.	
	Antal.	Skuldbelopp. Kronor.	Antal.	Skuldbelopp. Kronor.	Antal.	Skuldbelopp. Kronor.
1886.....	820	363,856 ¹²	73	19,489 ²⁰	16	1,620 —
1887.....	1,076	447,821 ⁸⁶	92	68,708 ⁵⁶	17	3,690 ⁶⁵
1888.....	786	393,365 ⁸⁵	73	24,433 ¹⁹	15	5,813 ⁷⁹
1889.....	486	222,118 ⁸²	24	6,632 ⁷⁵	7	233 ⁶⁴
1890.....	314	171,027 ⁹⁷	38	23,180 ²²	14	1,278 —

Inom 12 af kommunerna i Norra och Södra Vedbo härad
 finnas förlikningsnämnder, genom hvilkas bemedling 6 mål blifvit
 under perioden förlikta.

Af det å sju hufvudtiteln uppförda extra anslaget till
särskild polisstyrka å landet m. m. ställes till Kungl. Maj:ts
 Befallningshafvandes förfogande för år 1886 3,000 kronor, för år
 1887 3,300 kronor, för hvardera af åren 1888 och 1889 3,500
 kronor och för år 1890 3,300 kronor. Dessa medel hafva hufvud-
 sakligen blifvit använda dels till aflöning åt extra polistjenstemän
 och betjente vid Nässjö, Säfsjö, Mariannelund, Hvetlanda, Ver-
 namo, Sommen och Gislaved, dels ock till ersättning åt särskild
 vakt vid större marknader å landsbygden.

Från härvarande läns cellfångelse meddelas följande uppgifter
 rörande antalet af der förvarade *fångar*:

År.	För undergående af								Barn, som ätföljt för- äldrar.	Frigifne eller till annat fängelse afsände ran- saknings- fångar.	Summa fångar.
	straff- arbete.		fängelse, omedel- bart ådomdt.		fängelse, hvertill böter för- vandlats.		tvångs- arbete för lös- drifveri.				
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.			
1886.....	58	8	16	3	178	14	66	4	5	31	363
1887.....	36	7	19	2	205	10	96	10	3	55	443
1888.....	33	8	12	—	148	4	122	5	—	33	365
1889.....	40	9	20	—	210	4	168	2	4	34	491
1890.....	25	5	6	1	135	4	128	—	—	22	326

I händelse af jmförelse med den i föregående berättelse
 intagna tabell torde böra erinras, dels att transportfångar icke
 medräknats i ofvanstående tabell, dels ock att följande antal
 tvångsarbetsfångar från annat fängelse flyttats till arbetsanstalten
 i Jönköping för att der fortsätta ådomdt tvångsarbete, nemligen
 45 år 1886, 43 år 1887, 79 år 1888, 87 år 1889 och 67 år 1890.

Jönköpings läns fångvärdshöfdning, hvars stadgar äro an-
 tagna vid allmän sammankomst den 20 september 1876, har
 under perioden fortsatt sin verksamhet i enlighet med den ut-
 stakade planen. Antalet af dem, som af föreningen åtnjutit
 hjälp, utgjorde vid 1885 års slut 64 och har under perioden ökat
 med 22, eller till 86. Genom föreningen hafva 5 gossar intagits
 och underhållits vid kolonien å Hall och har föreningen i öfrigt
 sökt bistå frigifne genom medel till inköp af verktyg eller kläder,
 bidrag till resebiljett till Amerika o. s. v. År 1890 uppgingo
 inkomsterna till 1,265 kronor 25 öre och utgifterna till 1,421

kronor 59 öre. Vid årets slut egde föreningen en behållning af
 5,513 kronor 86 öre.

C) **Kreditanstalter.** Under perioden hafva följande *bank-
 inrättningar* utöfvat verksamhet inom länet, nemligen Riksbanken
 genom dess afdelningskontor i Jönköping, Smålands enskilda bank
 genom dess afdelningskontor i Jönköping, Smålands enskilda bank
 med kontor i Jönköping, Eksjö, Grenna, Vernamo, Hvetlanda
 och Nässjö, Östergötlands enskilda bank med kontor i Eksjö,
 Tranås och Säfsjö, Oskarshamns enskilda bank genom kontor i
 Nässjö, Stockholms handelsbank genom kontor i Jönköping, samt
 följande folkbanker: Östra härads folkbank i Hvetlanda, Sten-
 gårdshults pastorats folkbank i Öreryd, Tranås folkbank, Eksjö
 folkbank och Grenna folkbank. Af dessa hafva emellertid Öster-
 götlands enskilda banks afdelningskontor indragits samt Oskars-
 hamns enskilda bank helt och hållet upphört. Deremot har
 Kungl. Maj:ten den 12 december 1890 fastställt bolagsordning för
 Tranås bankaktiebolag, hvilket emellertid icke under perioden
 öppnat någon rörelse, som är afsedd att ersätta Tranås folkbanks.

Angående Riksbankens, de enskilda bankernas och aktie-
 bankernas rörelse finnas offentliggjorda uppgifter, till hvilka hän-
 visas. Omfattningen af *folkbankernas verksamhet* torde framgå
 af efterföljande uppgifter rörande deras ställning den 31 de-
 cember 1890:

	Antal del- egare.	Till- gångar. Kronor.	Grund- fond. Kronor.	Reserv- fond. Kronor.	Innestående på .		
					Upp-och afskrif- ning.	Depo- sition.	Spar- kasse- räkning.
Östra härads.....	?	510,838	24,655	16,039	42,782	290,983	77,998
Stengårdshults..	50	135,596	7,125	2,881	—	—	124,205
Tranås.....	209	378,377	26,739	2,004	12,471	198,166	105,125
Eksjö.....	177	347,459	42,135	6,423	17,374	205,047	65,701
Grenna.....	51	195,231	6,988	1,437	1,800	14,600	125,903

Smålands med flere provinser hypoteksförening, som under
 åren 1881—1885 till jordegare inom Jönköpings län utlemnat
 amorteringslån till ett sammanräknadt belopp af 4,415,900 kronor,
 utlemnade såsom lån till länets jordegare:

År 1886.....	1,114,900 kr.
» 1887.....	1,293,900 »
» 1888.....	1,076,900 »
» 1889.....	253,500 »
» 1890.....	382,500 »

Summa åren 1886—1890 **4,121,700 kr.**

D) **Sparbanker.** Till de vid slutet af år 1885 i länet be-
 finnlige 24 sparbanker har kommit ännu en, nemligen Forsheda
 sparbank, för hvilken reglemente fastställdes den 15 mars 1886.

Vid slutet af år 1890 utgjorde sammanlagda beloppet af
 insättarnes tillgodohafvande i länets 25 sparbanker 7,763,618
 kronor 63 öre och uppgingo sparbankernas egna fonder till
 716,648 kronor 69 öre. I Jönköpings sparbank uppgingo in-
 sättarnes fordringar till 2,899,352 kronor 63 öre och sparbankens
 egen fond till 367,500 kronor 19 öre. Derjemte innestodo i post-
 sparbanken 235,741 kronor 72 öre.

Jemlikt föreskriften i lagen af den 31 december 1888 har
 Kungl. Maj:ts Befallningshafvande såväl under år 1889 som under

år 1890 sjelf eller genom ombud verkställt granskning af samtliga sparbankernas räkenskaper, protokoll och lånehandlingar. Den undersökning, som sålunda egt rum, har icke gifvit anledning till något ingripande från Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes sida, utan fastmer visat, att insättarnes medel varit i behåll; men väl hafva i flere fall förekommit anledningar till erinringar, åsyftande undanrödjande af åtskilliga mindre oegentligheter vid förvaltningen af de mindre sparbankerna eller felaktigheter vid bokföringen. Då ett följande års granskning i många fall ådagalagt, att rättelse eller förbättring egt rum, synes den numera föreskrifna årliga granskningen komma att utöfva en välgörande verkan på förvaltningen af synnerligast de mindre sparbankerna och deras bokföring.

E) Försäkringsrättningar. Angående de *brandförsäkringsbolag*, hvilkas verksamhet omfattar endast länet eller del deraf, meddelas uppgifter i vidfogade **tabell 7**.

Vid slutet af år 1890 uppgick sockenbolagens antal till 45 och deras sammanräknade försäkringsbelopp till 26,328,415 kronor. Läggas härtill länets brandstodsbolags försäkringsbelopp, 64,142,370 kronor, uppkommer beloppet 90,470,785 kronor.

Styrelsen för *Städernas bolag till brandförsäkring af lös-egendom* har sitt säte i Jönköping. Angående den verksamhet, som utöfvats af detta bolag, hvars försäkringsår räknas från den 1 oktober till den 1 oktober påföljande år, meddelas följande uppgifter:

Försäkringsår.	Ansvarighets- summa vid årets slut. Kronor.	Brandskador under året. Kronor.	Inträdes- och årsafgifter, tillskott, räntor m. m. Kronor.	Behållning. Kronor.
1885—1886.....	93,624,770	183,775·93	368,340·94	747,577·46
1886—1887.....	96,262,710	382,514·35	388,813·58	686,562·14
1887—1888.....	94,872,370	3,158,974·61	399,743·62	—
1888—1889.....	76,719,320	951,753·79	2,885,548·86	—
1889—1890.....	59,871,890	78,326·41	917,729·47	351,520·54

Den 1 oktober 1890 utgjorde de belopp, för hvilka bolaget ansvarade i länets städer: Jönköping 2,559,100, Eksjö 344,500 och Grenna 43,700 kronor.

Städernas allmänna brandstodsbolag ansvarade den 31 december 1890 i Jönköping för 733, i Eksjö för 101 och i Grenna för 52 försäkringar till belopp af respektive 12,902,502·50 kr., 826,657·50 kr. och 333,930 kr.

Jönköpings läns pensionsförening har under perioden fortsatt sin verksamhet, till upplysning hvarom här intages efterföljande **tabell G** (sid. 23).

Beträffande de länet tillhörande *kreatursförsäkringsbolag* meddelas uppgifter i **tabell H** (sid. 23).

Genom agenter utöfvas försäkringsverksamhet inom länet af åtskilliga enskilda bolag, såsom försäkringsaktiebolaget Skandia, brand- och lifsförsäkringsaktiebolaget Svea, brandförsäkringsbolagen Fenix och Skåne, olycksfallsförsäkringsaktiebolaget Fylgia, Sveriges hästförsäkringsaktiebolag m. fl. Med begagnande af de tillfällena, som sålunda af allmänna och enskilda inrättningar erbjudas, borde väl ingen uraktlåta att försäkra åtminstone sin egendom mot brandskada. Då eldsvåda inträffar, visar sig dock, att en eller annan af de fattigare icke brandförsäkrat sin egendom.

Enligt inkomna uppgifter finnas inom länet följande *sockenmagasin* med nedannämnda tillgångar:

	I penningar.		I spannmål.
	Kronor.		
Visingsö.....	3,845·47	255 hl. råg, 878 hl. hafre.	
Björkö.....	—	16 hl. korn, 428 hl. hafre.	
Alseda.....	6,000 —	— — — — — — — — — —	
Ökna.....	1,623 —	— — — — — — — — — —	
Karlstorps.....	5,207 —	— — — — — — — — — —	
Kråkshults.....	16·24	— — — — — — — — — —	
Stenbergas.....	1,457·29	10 hl. råg, 22·977 hl. korn och 89·87 hl. hafre.	
Fryele.....	395·07	61·972 hl. råg, 20·758 hl. korn, 414·159 hl. hafre.	
Bredaryds.....	—	3,061 kg. råg, 1,998 kg. korn, 7,906 kg. hafre.	
Dannäs.....	138·75	31 hl. korn, 200 hl. hafre.	
Burseryds.....	—	148·45 hl. hafre, 31·53 hl. korn.	
Villstads.....	5,906·78	— — — — — — — — — —	
Reftete.....	?	?	
Kulltorps.....	?	?	

Dessutom finnas följande så kallade *»bolagsmagasin»*, hvilka vid 1890 års slut hade nedannämnda behållningar:

	I penningar.		I spannmål.
	Kronor.		
Anderstorps.....	—	37·8 hl. råg, 28·2 hl. korn, 253·11 hl. hafre.	
Båraryds.....	—	44·42 hl. råg, 40·65 hl. korn, 135·89 hl. hafre.	
Långaryds.....	—	120 hl. korn, 732 hl. hafre.	
Södra Hestra.....	1,460 —	31·51 hl. råg, 11·2 hl. korn, 226·75 hl. hafre.	
Gryteryds.....	—	23·87 hl. råg, 46·9 hl. korn, 183·81 hl. hafre.	
Ännu ett i Gryteryd	58·41	18·9 hl. råg, 19·58 hl. korn, 223·83 hl. hafre.	

F) Fromma stiftelser. Beträffande dem återopas **tabellen 8**.

G) Hälso- och sjukvård. Länets *provinsialläkare* äro fortfarande 6, stationerade i Jönköping, Eksjö, Hvetlanda, Vrigstad, Vernamo och Gislaved. Dessutom finnas 3 distriktsläkare, nemligen i Näsejö, Vernamo och Tranås. Beträffande de två sistnämnda anmärkes, att Kungl. Maj:t för en tid af fem år medgifvit rättighet till tjänsteårsberäkning, lika med den civila läkare i statens tjänst åtnjuta, dels, enligt nådigt bref den 12 mars 1886, för en distriktsläkare, stationerad i Vernamo med område af Vernamo landsförsamling samt Växtorps, Fryele, Käfsjö, Åkers, Tofteryds, Byarums, Kärda, Hångers, Forsheda, Torskinge och Dannäs socknar, dels, enligt nådigt bref den 1 april 1887, för en distriktsläkare, stationerad i Tranås köping med tjänstgöringsområde af nämnda köping samt Säby, Linderås och Frinnaryds socknar. Deremot var en år 1889 väckt fråga om rätt till tjänsteårsberäkning för en distriktsläkare med station i Södra Unnaryd och tjänstgöringsområde af Södra Unnaryds, Långaryds, Färgaryds, Femsjö, Ås, Kållerstads, Jäluntofta och Bolmsö socknar ännu vid utgången af år 1890 beroende på nådig pröfning.

Stadsläkarne inom länet äro till antalet 4, nemligen 2 i Jönköping, 1 i Eksjö och 1 i Grenna.

De *allmänna sjukvårdsanstalterna* inom länet äro dels läns-lasarettet och kurhuset i Jönköping, dels Ulfsparré-Hägerflycktska lasarettet i Eksjö, hvilket tillkommit genom generalmajoren Georg Ulfsparrés gåfvobref af den 28 augusti 1858 och den 27 november 1863 samt förvaltas af en enligt stiftarens föreskrifter tillsatt styrelse, dels ock de mindre sjukhusen i Vernamo, Hvetlanda och

Gislaved. För styrelserna och sysslomännen vid dessa senare har Landstinget år 1886 fastställt instruktioner, hvilka finnas intagna i länskungörelserna för den 19 december 1889. Styrelsen vid sådan inrättning utgöres af sjukhusläkaren samt fyra andra ledamöter, af hvilka Landstinget utser två och två väljas af de kommuner, som anses utgöra sjukhusets distrikt, vid sammanträde inför domhafvanden i det härad, inom hvilket sjukhuset är beläget. Inkomsts- och utgiftsstat fastställes af Landstinget, som bestämmer patientafgifterna, anvisar derutöfver erforderliga medel samt utser revisorer för räkenskapernas granskning.

Omfattningen af sjukvårdsanstalternas verksamhet framgår för öfrigt af efterföljande *tabell I* (sid. 24) om antalet underhållsdagar och utgifter.

Inkomsterna hafva i främsta rummet utgjorts af legosängs- eller patientafgifter samt af den allmänna sjukvårdsafgiften, hvilken ingått till länskasarettet, som derefter till öfriga sjukvårdsinrättningarne öfverlemnats vissa af Landstinget bestämda belopp, hvarutöfver Landstinget för de senare anvisat särskilda anslag från landstingskassan. Sjukvårdsafgiften, som fortfarande utgått med 50 öre för man och 25 öre för kvinna, uppgick till dessa belopp:

År 1886.....	34,448 kr.
» 1887.....	34,329 »
» 1888.....	34,003 »
» 1889.....	33,394 »
» 1890.....	33,257 »

Det *epidemiska sjukhuset* i Jönköping har under perioden utvidgats genom inredning af nya salar å vinden, så att sjukhuset nu kan rymma 62 patienter. Under år 1890 vårdades der 129 personer, deraf 53 voro betalande och 76 gratister. Under samma år uppgingo kostnaderna vid sjukhuset till 7,690 kronor 66 öre. Epidemiska sjukhuset i Eksjö, som förestås af stadsläkaren, har 8 å 10 sängar, men har under perioden endast högst sällan varit användt.

År 1889 grundades å lägenheten Vilhelmsro å bymarken vid Jönköping två *enskilda anstalter*. Den ena, benämnd *Hoppet*, grundades den 1 oktober 1889 af fru Ebba Ramsay, född Karström, och har till ändamål att emot betalning af 500 kronor om året för hvarje barn till vård mottaga epileptiska barn, äfven om de tillika äro sinnesslöa. År 1890 voro 15 barn intagna å anstalten. Den andra anstalten, som öppnades den 6 juni 1889,

Tab. G.

Jönköpings läns pensionsförenings ställning åren 1886—1890.

År.	Delegarnes antal.		Delegarnes behållning i			Medlens placering.							
	I besparingsklassen.	I lifränteklassen.	Besparingsfonden. Kronor.	Lifräntefonden. Kronor.	Reservfonden. Kronor.	Utlånade mot säkerhet af			Innestående i fastighet. Kronor.	På räkning med bank. Kronor.	Räntebärande obligationer. Kronor.	Förfallna och upplupna räntor. Kronor.	Kassa. Kronor.
						inteckning. Kronor.	aktier. Kronor.	borgen. Kronor.					
1886.....	3,363	99	580,870·89	85,503·75	10,572·88	437,340	25,000	9,500 —	119,364·39	26,640 —	54,890	641·46	3,571·67
1887.....	3,437	107	593,624·45	99,760·96	11,009·49	463,350	25,000	5,500 —	135,262·74	10,800 —	54,890	641·46	8,950·70
1888.....	3,472	112	607,216·77	118,564·38	4,182·99	476,350	21,000	5,000·35	139,309·32	32,116·39	51,890	2,391·46	1,906·62
1889.....	3,512	131	603,656·18	135,308·25	7,846·15	442,850	21,000	4,660·92	203,481·93	46,777·50	22,790	3,190 —	2,060·23
1890.....	3,586	145	594,690·65	152,844·67	10,378·16	472,300	26,000	3,000 —	204,663·32	27,318·76	20,790	3,789·04	52·36

Tab. H.

Kreatursförsäkringsinrättningarnes verksamhet, i Jönköpings län åren 1886—1890.

Inrättningens namn och verksamhetsområde.	År då verksamheten började.	Inflytande försäkringsafgifter (eller utdebiterade belopp) 1886—1890.	Öfriga inkomster 1886—1890.	Utbetalda ersättningar 1886—1890.	Afsättningar till fonder 1886—1890.	Öfriga utgifter 1886—1890.	Behöfliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1890.	Försäkringsbelopp		Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarsbelopp.					Fäll för hvilka under 1886—1890 utbetalda ersättning.	Anmärkingar.
								tekniskt under loppet af år 1890.	gvarstående vid slutet af år 1890.	1886.	1887.	1888.	1889.	1890.		
								Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Öre.		
Rogberga sockens kreatursförsäkringsaktiebolag	1880	270·50	183·80	370·63	—	126·85	410	1,100	7,500	50	100	50	50	50	9	Endast de personer, som ega 6 kreatur öfver 1 års ålder, få i bolaget ingå. Vid kreaturs död ersättes den verkliga förlusten med 75 procent.
Nya hästförsäkringsbolaget i Tranås, omfattande orten deromkring	1887	21,181·22	4,691·26	18,742 —	1,100	9,640·12	1,312	—	868,620	—	—	140	152	196	?	
Föreningen för nötboskapsförsäkring mot olycksfall, Norra Unnaryds socken	1888	475·12	—	—	—	—	—	27,490	29,495	—	—	45	67	50	10	

benämnas *Skuggan* och förestås af fru Hanna Henriksson, född Ringheim. Dess ändamål är att bereda vård åt epileptiska barn, som tillika äro så sinnesslöa, att de icke anses kunna blifva föremål för undervisning. Asylet kan rymma 12 barn, men hade år 1890 endast 5. För hvarje barn var afgiften 400 kronor om året.

Beträffande den veneriska sjukdomen må nämnas, att å kurhuset i Jönköping vårdades 49 personer år 1886, 57 år 1887, 68 år 1888, 105 år 1889 och 37 personer år 1890.

Helsovårdsstadgans bestämmelser angående stad äro nu i tillämpliga delar gällande ej mindre för köpingarne Vernamo och Tranås samt stationssamhällena Nässjö och Säfsjö än äfven, enligt nådigt bref den 3 februari 1888, i Hvetlanda bysamhälle och, jemlikt nådigt bref den 31 oktober 1890, i Forserums stations-samhälle.

Den 5 februari 1889 har Kungl. Maj:ts Befallningshafvande fastställt matvaruförordning för Jönköping, i hvilken stad helsovårdsnämnden från och med år 1889 haft till sitt förfogande en särskild helsopolis.

Apoteken inom länet äro fortfarande 9, af hvilka 2 finnas i Jönköping samt de öfriga i Eksjö, Grenna, Vernamo, Vrigstad, Gislaved, Nässjö och Hvetlanda, varande det sistnämnda säljbart. Dessutom finnas i Tranås ett medikamentsförråd, hvilket medgifvits genomnådiga brefvet den 3 februari 1888.

Barnmorskornas antal, som år 1885 var 65, har under perioden ökats och utgjorde år 1890 71.

Tab. I. Sjukvårdsanstalterna i Jönköpings län åren 1886—1890.

	År 1886.	År 1887.	År 1888.	År 1889.	År 1890.
<i>Underhållsdagar:</i>					
Länslasarettet med kurhus	20,751	21,279	23,349	22,209	20,792
Lasarettet i Eksjö	6,991	6,779	6,116	6,118	5,978
Sjukhuset i Vernamo	3,102	3,334	3,639	3,638	3,723
D:o i Hvetlanda	1,879	1,737	2,498	2,460	1,635
D:o i Gislaved	3,079	1,920	2,120	2,887	2,929
<i>Utgifter:</i>					
Länslasarettet med kurhus..... kr.	42,878	38,986	38,096	39,563	42,052
Lasarettet i Eksjö..... >	10,402	9,658	9,889	10,647	10,086
Sjukhuset i Vernamo..... >	4,484	4,622	5,705	7,349	5,378
D:o i Hvetlanda..... >	3,492	3,457	4,125	4,776	3,488
D:o i Gislaved..... >	3,570	3,232	3,412	4,169	4,036

Vaccinationsdepotföreståndare finnes i Jönköping. Belöningar för visadt nit om *vaccinationens* befrämjande, bestående dels i medaljer, dels i penningar och dels i vaccinationsbestick, hafva tilldelats åtskilliga vaccinatorer.

Den mest betydande af *brunns- eller badorter* inom länet är Lannaskede helsobrunn, der brunnsintendent finnes anställd, samt kurgästernas antal år 1889 var 687. Öfriga brunns- eller badorter, som mest besökas af allmoge, äro Örserum i Grenna socken, Götarp i Åsenhöga socken, Sunhult i Frinnaryds socken, Holsby i Alseda socken, Alebo i Södra Unnaryds socken, Villstad och Forsheda.

Jemte en *länsveterinär* med station i Jönköping finnas i länet 8 distriktsveterinärer: i Vernamo, Eksjö, Grenna, Nässjö, Tranås, Hvetlanda, Säfsjö och Gislaved. För dessa senare har Landstinget för tiden till och med år 1892 årligen anvisat: 1,100 kronor till den i Vernamo anstälde veterinär, som skall vara legitimerad, samt 600 kronor till en hvar af de öfrige; hvarjente de af kommuner eller institutioner åtnjuta lönebidrag. Rätt till tjensteårsberäkning tillkommer, dels enligt nådigt bref den 2 november 1883 veterinären i Vernamo, dels enligt nådigt bref den 23 augusti 1889 den i Säfsjö, dels ock enligt nådigt bref den 18 april 1890 personligen den nuvarande veterinären i Hvetlanda.

H) **Fattigvård.** År 1890 uppgick antalet af understöds-tagare i hela länet till 10,479 personer eller 5.4 procent af befolkningen. Ensamt å landsbygden var antalet 8,602 personer eller 5.13 procent af befolkningen, hvilket är sämre än år 1884, då förhållandet var 4.88 procent. I hela länet funnos 99 fattig-hus, 2 fattiggårdar, 1 arbetshus och 129 mindre fattigstugor. Hela kostnaden för fattigvården besteg sig till 325,526 kronor. Värdet af en understödstagares fulla försörjning uppgick å landsbygden till lägst 50 kronor, högst 130 kronor och i medeltal 77 kronor, hvilket är lika med i Kalmar län, men lägre än i något annat.

Såsom ersättning till kommuner inom länet för beviljad fattigvård utgick af allmänna medel 2,001 kronor 2 öre år 1886, 2,314 kronor 25 öre år 1887, 2,230 kronor 64 öre år 1888, 2,455 kronor 39 öre år 1889 och 2,130 kronor 70 öre år 1890.

Antalet af de hos Kungl. Maj:ts Befallningshafvande afgjorda mål och ärenden angående fattigvård utgjorde 69 år 1886, 57 år 1887, 60 år 1888, 64 år 1889 och 62 år 1890.

Jönköping i Landskansliet den 31 december 1891.

ROBERT DICKSON.

Tab. 1.

FOLKMÄNGDEN I JÖNKÖPINGS LÄN ÅREN 1886—1890.

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
		Den 31 december, enligt prester- skapets uppgifter.			Enligt de mantalslängder, som upprättats vid slutet af motstående år.					
					Hela folkmängden.			Deraf frie från mantals- penningar.		
		Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.
Landsbygden	år 1886.....	84,513	88,967	173,480	84,902	89,258	174,160	42,455	46,669	89,124
	1887.....	83,755	88,527	172,282	84,242	88,734	172,976	42,142	46,410	88,552
	1888.....	83,046	88,017	171,063	83,348	88,166	171,514	42,262	46,560	88,822
	1889.....	83,025	87,891	170,916	82,987	87,951	170,938	42,128	46,479	88,607
	1890.....	82,489	87,146	169,635	83,075	87,550	170,625	41,876	45,989	87,865
Jönköpings stad	år 1886.....	8,826	10,661	19,487	8,841	10,768	19,609	4,879	5,599	10,478
	1887.....	8,755	10,636	19,391	8,711	10,696	19,407	4,876	5,655	10,531
	1888.....	8,812	10,684	19,496	8,804	10,783	19,587	4,725	5,505	10,230
	1889.....	8,841	10,769	19,610	8,867	10,899	19,766	4,631	5,424	10,055
	1890.....	8,788	10,894	19,682	8,784	10,930	19,714	4,701	5,586	10,287
Eksjö stad	år 1886.....	1,385	1,690	3,075	1,385	1,696	3,081	644	763	1,407
	1887.....	1,419	1,755	3,174	1,411	1,717	3,128	664	782	1,446
	1888.....	1,464	1,798	3,262	1,450	1,778	3,228	673	789	1,462
	1889.....	1,493	1,822	3,315	1,483	1,828	3,311	702	812	1,514
	1890.....	1,434	1,784	3,218	1,511	1,850	3,361	669	787	1,456
Grenna stad	år 1886.....	577	695	1,272	577	695	1,272	281	283	564
	1887.....	557	667	1,224	557	667	1,224	249	243	492
	1888.....	552	672	1,224	552	672	1,224	255	267	522
	1889.....	517	641	1,158	560	674	1,234	286	280	566
	1890.....	518	651	1,169	509	641	1,150	245	247	492
Hela länet	år 1886.....	95,301	102,013	197,314	95,705	102,417	198,122	48,259	53,314	101,573
	1887.....	94,486	101,585	196,071	94,921	101,814	196,735	47,931	53,090	101,021
	1888.....	93,874	101,171	195,045	94,154	101,399	195,553	47,915	53,121	101,036
	1889.....	93,876	101,123	194,999	93,897	101,352	195,249	47,747	52,995	100,742
	1890.....	93,229	100,475	193,704	93,879	100,971	194,850	47,491	52,609	100,100

Tab. 2.

ALLMÄNNA VÄGAR OCH SKJUTSNING I JÖNKÖPINGS LÄN ÅREN 1886—1890.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
Särskilda slag af vägar.	Längd af hvarje väglag vid 1890 års slut.	Deraf under åren 1886—1890		Kostnad för under åren 1886—1890				Längd af indelade, med skjutsanstalter för sedda vägar vid 1890 års slut.	Skjutsanstalter (vid 1890 års slut)			
		fulländade och afly-nade nya vägar.	omlagda eller betydligt förbättrade väg-sträckor.	fulländade nya vägar.	Af stats-medel.	Af lands-tingets eller kom-muners medel.	omlagda eller betydligt förbättrade väg-sträckor.		Af stats-medel.	Af lands-tingets eller kom-muners medel.	med entreprenad.	utan entreprenad.
	Nymil.	Nymil.	Nymil.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Nymil.	Gästgif-verier.	Skjuts-stationer.	Antal.	
Å landsbygden:												
Allmänna landsvägar	95.3	—	0.6	—	—	15,200	7,600	94.2	27	21	3	
Häradsvägar	234.7	16.0	6.1	9,460	66,105	56,005	19,380	66.6	1	10	—	
Sockenvägar	123.9	2.2	—	40,100	20,500	—	—	—	—	—	—	
I städerna	4.96	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	
Summa	458.86	18.2	6.7	49,560	86,605	71,205	26,980	160.8	30	32	3	
<i>Skjutslegan per nymil utgick vid 1890 års slut med:</i>												
2 kronor, hvilket är öfver maximilegan									—	2	—	
1.80 > > > > >									—	—	1	
1.75 > > > > >									—	1	—	
1.60 > hvilket är maximilega med entreprenadbidrag									2	—	—	
1.50 { > > > > >									27	28	—	
{ > hvilket är maximilega utan entreprenadbidrag									1	—	—	
1.17 } > hvilket är under maximilega									—	1	—	
1.12 } >									—	—	2	
Summa (skjutsanstalter)									30	32	3	
									I kungs- och krono-skjuts.	Vid gäst-gifverier med entreprenad.	Vid skjuts-stationer med entreprenad.	Vid skjuts-anstalter utan entreprenad.
Antal utgångna hästar under år 1886									2	3,679	1,313	109
> > > > > 1887									2	3,479	1,349	92
> > > > > 1888									1	3,378	1,402	248
> > > > > 1889									3	3,297	1,487	250
> > > > > 1890									1	3,801	1,409	266
Summa (hästar)									9	17,634	6,960	965

Tab. 3.

HEMMAN OCH LÄGENHETER SAMT STADSJORDAR M. M. I JÖNKÖPINGS LÄN ÅR 1890.

1.	2.		3.		4.	5.	6.				7.		8.		9.		10.		11.		12.	
	Hemman och lägenheter upptagna i jordeboken.						Antal brukningsdelar.	Antal lägenheter, verk och inrättningar utom de i jordeboken särskildt upptagna (i kol. 2-4).				Taxeringsvärdet (i kronor)										
	Antal.	Mantal.		Antal.				Jordtorp.	Ryttare-, soldat- och båtsmans-torp.	Backstugor.	Verk och inrättningar.	Hus i köpingar, villor m. m.	jordbruksfastighet.		annan fastighet.							
Oförmedlade.		Nuvarande.	å jordbruksfastighet.		å annan fastighet.																	
I. Landsbygden.																						
A. Kronoegendomar.																						
1) Under allmän disposition.																						
a) Kungs- o. kungsladugårdar samt säterier	7	24 $\frac{3}{4}$	18 $\frac{1}{2}$	8	25	—	14	2	2	405,300	12,100											
b) Boställen: hemman	182	171 $\frac{1}{2}$	128 $\frac{1}{2}$	194	263	10	207	—	—	2,302,600	147,700											
D:o lägenheter	14	—	—	3	1	—	—	—	1	4,800	2,500											
c) Hemman	335	273 $\frac{3}{4}$	181 $\frac{1}{2}$	344	326	10	284	14	102	3,465,600	388,000											
Nybyggen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—											
d) Jordlägenheter	35	—	—	2	—	—	2	—	—	90,600	—											
e) Fiskerier	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—											
f) Verk och inrättningar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—											
2) Under enskild disposition.																						
a) Säterier	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—											
b) Hemman	27	9 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$	45	—	2	2	1	—	99,000	200											
Nybyggen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—											
c) Jordlägenheter	368	—	—	12	—	—	10	—	—	207,400	3,400											
d) Fiskerier	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100											
e) Verk och inrättningar	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,700											
B. Skatteegendomar.																						
a) Boställen: hemman	8	4 $\frac{3}{8}$	3 $\frac{1}{8}$	6	3	1	3	—	—	38,200	—											
D:o lägenheter	2	—	—	1	—	—	1	—	—	1,000	600											
b) Säterier	46	68 $\frac{1}{2}$	51 $\frac{1}{2}$	140	160	26	93	21	15	1,554,000	74,700											
c) Hemman	3,345	2,599 $\frac{1}{8}$	2,015 $\frac{3}{8}$	9,998	1,654	1,118	4,601	442	351	46,403,200	2,157,400											
d) Jordlägenheter	358	—	—	87	121	1	12	—	2	413,800	498,600											
e) Fiskerier	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100											
f) Verk och inrättningar	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16,600											
C. Frälseegendomar.																						
a) Boställen: hemman	3	1 $\frac{1}{8}$	—	3	2	—	1	—	—	11,900	400											
D:o lägenheter	2	—	—	1	—	—	—	—	—	2,900	—											
b) Säterier och ladugårdar	280	440 $\frac{1}{2}$	405 $\frac{1}{2}$	740	1,011	1	479	142	176	10,999,800	1,068,700											
c) Rå- o. rörs (insockne) hemman	75	43 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{1}{8}$	128	42	5	35	15	18	754,600	41,300											
d) Hemman (utsockne)	1,892	1,444 $\frac{1}{8}$	1,048 $\frac{1}{2}$	3,885	1,015	598	1,659	262	115	23,128,400	895,400											
e) Jordlägenheter	211	—	—	126	1	7	—	4	380	366,500	766,600											
f) Fiskerier	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,100											
g) Verk och inrättningar	2	—	—	—	—	—	—	239	—	—	2,185,400											
D. Andra fastigheter (som ej inräknats härofvän).																						
Kyrkor och andra offentliga byggnader	—	—	—	—	—	—	—	—	643	—	3,537,000											
Frälseräntor	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	78,200											
Summa	7,208	5,081 $\frac{1}{4}$	3,895 $\frac{1}{2}$	15,723	4,624	1,779	7,403	1,142	1,855	90,249,600	11,880,800											
Deraf fri från bevilling	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,670,200	4,205,100											
II. Städerna.																						
Hela antalet nybygda boningshus 1886—1890.																						
Mantal.																						
Antal landerier, jordlotter eller andra brukningsdelar.																						
Tomter.																						
Befintliga boningshus 1890.																						
Verk och inrättningar.																						
Kyrkor o. andra offentliga byggnader.																						
Taxeringsvärdet (i kronor)																						
å jordar.																						
å hus och tomter.																						
Jönköping	20	11 $\frac{1}{2}$	—	175	628	272	942	23	29	1,270,900	19,896,600											
Eksjö	7	—	2 $\frac{1}{2}$	103	130	5	139	9	39	526,900	2,717,900											
Gretna	2	—	7 $\frac{1}{2}$	53	119	40	189	—	2	242,100	933,500											
Summa	29	11 $\frac{1}{2}$	10	331	877	317	1,270	32	70	2,039,900	23,548,000											
Deraf fri från bevilling	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29,000	3,263,900											

Tab. 4.

EGENDOMAR AF FIDEIKOMMISSNATUR I JÖNKÖPINGS LÄN ÅR 1890.

1. Fideikommissinnehafvarens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa.	9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrätt- ningar (fastig- heter i städer).	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)				
			4. Krono.	5. Skatte.	6. Frälse.					11. jordbruks- fastighet.	12. å annan fastighet.	13. å frälse- ränta.	14. S u m m a.	
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	All- mänt frälse.								
Hofmarskalken C. C. Ribbing	Ulfsnäs	Öggestorp. Forsorum.	—	1 $\frac{1}{8}$	3	3 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{1}{2}$	—	4	185,700	22,000	1,500	220,000	
J. A. Gyllensvaan	Vestanå Rafvelsmark Granmark Reaby Norrgård Röttle, f. d. pappersbruks- byggnad D:o qvarnar och såg D:o utjord Päklyckan, 1 $\frac{1}{2}$ deraf, och lägenheten Qvarn- enkan Långeberg Norra Sandvik	Grenna landsförs. , , , , , , , Ölmestad. ,	— — — — — — — — — — —	— 2 $\frac{1}{4}$ — — — — — — — — —	2 — — — — — — — — — —	— 1 $\frac{1}{4}$ 2 — — — — 1 1	— — — — — — — — — — —	— — — — — 1 5 — — — — —	— — — — — — — — — — —	58,500 56,000 28,000 7,200 — — — — — — —	— — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — —
Hofmarskalken S. Löfvensköld	Källeryd med Nissafors bruk	Källeryd. Öreryd. Stengårdshult. Valdshult. Norra Hestra. Bonstorp. Åsenhöga. Byarum.	— — — — — — — —	3 $\frac{3}{4}$ 1 $\frac{1}{4}$ — — — — — —	— — — — — — — —	— — — — — — — —	— — — — — — — —	— — — — — — — —	1 2 — 1 — 1 — —	73,100 78,400 10,100 8,100 28,500 48,200 5,900 14,000	7,200 51,500 — 100 — 20,000 — —	3,000 — 100 — — — 300 —	— — — — — — — —	— — — — — — — —
Friherre Samuel Axel Hermelin & Göberga, Linderås socken	Gripenberg och Mörbylund med underlydande	Jönköping. Säby. Linderås. Trehörna skate.	— — — — —	— — — — —	— — — — —	— — — — —	— — — — —	1 — — — —	1 — — — —	1,000 — — — —	18,500 — — — —	— — — — —	— — — — —	388,000 — — — —
Friherrinnan Aurore Ribbing	Brunseryd med underlydande	Marbäck. Frinnaryd. Hagrida. Linderås. Säby. Höreda.	— — — — — —	1 $\frac{1}{8}$ — — — — —	1 $\frac{1}{2}$ 1 — — — —	1 $\frac{1}{8}$ — — — — —	— — — — — —	— — — — — —	— — — — — —	105,900 16,200 7,700 10,800 14,400 36,000	— — — — — —	— — — — — —	— — — — — —	— — — — — —
Grefve Gustaf Fredrik Bonde	Katrineholm och Herrstad med underlydande Askeryd och Bordsjö med d:o Elmelid m. fl. under Tofta- holm Brusås m. fl. under d:o	Marbäck. Askeryd. Bredestad. Tännö. Hånger.	— — 1 — — —	— — — — — —	9 7 $\frac{1}{4}$ — — — —	6 $\frac{1}{2}$ 8 1 $\frac{1}{4}$ — — —	— — — — — —	— — — — — —	— — — — — —	247,100 335,000 32,400 — — —	25,800 15,400 — — — —	— — — — — —	— — — — — —	— — — — — —
Carl Axel Reinhold Bräkenhielm	Vallby säteri med under- lydande hemman Skärve te d:o med d:o	Skirö. Stenberga.	— —	— —	1 $\frac{1}{4}$ 1	— —	— —	— —	— —	46,500 26,600	2,000 2,900	— —	— —	78,000
Grefve J. G. von Seth	Bratteborg	Byarum.	—	1 $\frac{3}{8}$	1 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{7}{8}$	—	—	3	139,600	41,000	—	—	
Vice häradshöfding friherre C. A. Lilliecreutz	Strängsbo Östergård	Bonstorp.	—	—	—	—	—	—	—	4,500	—	—	185,100	
C. G. Lillienberg	Lundboholm	Vårstorp.	—	—	5	2	7	—	1	154,000	1,400	—	155,400	
	Schedingsnäs Djursgårde Björnö Vipparp	Forsveda. , , ,	— — — —	— — — —	2 — — —	— — — —	— — — —	— — — —	— — — —	40,000 4,000 3,000 3,500	— — — —	— — — —	— — — —	— — — —

Tab. 5. (Forts.) EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG, I JÖNKÖPINGS LÄN ÅR 1890.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. 8. M a n t a l.					9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)			
			Krono.	Skatte.	Frälse.		Summa.			å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	å frälseränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Sahlströmska fabriken aktiebolag	Gården n:is 14—16 Vestra kvarteret	Jönköping.	—	—	—	—	—	1	—	202,000	—	—	378,800
	Väffabriken Sofiestrand	»	—	—	—	—	—	1	—	176,800	—	—	
Aktiebolaget Stockholms handelsbank	Gården n:is 16—17 Vestra kvarteret	»	—	—	—	—	—	1	—	55,000	—	—	55,000
Jönköpings litografiska aktiebolag	Gården n:is 2—4 Torgkvarteret jemte jord	»	—	—	—	—	—	1	1	1,500	141,000	—	142,500
Aktiebolaget Jönköpings mejerier	Gården n:o 16 Torgkvarteret	»	—	—	—	—	—	—	1	—	33,000	—	33,000
Jönköpings flickskolebyggnads aktiebolag	D:o n:is 3—4 Kyrkoqvarteret	»	—	—	—	—	—	—	1	—	45,000	—	45,000
Jönköpings teaterhusaktiebolag	D:o n:is 39—40 d:o	»	—	—	—	—	—	—	1	—	33,000	—	33,000
Jönköpings tändsticksfabriks aktiebolag	Tändsticksfabriken m. m. i Norra kvarteret	»	—	—	—	—	—	—	1	—	1,246,200	—	1,246,200
H. Halls boktryckeriaktiebolag	Gården Vestra Trädgård n:o 6 i Norra kvarteret	»	—	—	—	—	—	—	1	—	37,000	—	37,000
Jönköpings Vestra byggnadsförenings aktiebolag	Gården n:o 18 Södra kvarteret	»	—	—	—	—	—	—	1	—	56,000	—	56,000
Jönköpings qvarnaktiebolag	Qvarnar vid Dunkehallaån	»	—	—	—	—	—	—	3	—	232,500	—	232,500
Nässjö—Oskarshamns jernvägs aktiebolag	—	Eksjö.	—	—	—	—	—	1	1	—	1,200	—	1,200
		Summa	1	2½	—	4½	7½	12	38	244,600	3,642,500	—	3,887,100

Tab. 6.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE FRÄMMANDE MAGTERS UNDERSÅTAR, I JÖNKÖPINGS LÄN ÅR 1890.

1. Främmande magtens och undersåtens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. 8. M a n t a l.					9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)			
			Krono.	Skatte.	Frälse.		Summa.			å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	å frälseränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Grosshandlanden Le Maire, dansk undersåte	Åsen	Saudseryd.	—	2	—	—	—	—	1	94,500	900	—	—
	Egorna litt. O n:is 49, 53, 55 och 56	Jönköping.	—	—	—	—	—	1	—	20,000	—	—	—
William Christian Jakobsen, d:o	Drakulla med Gerde	Myresjö.	—	1½	—	—	—	—	—	70,000	—	—	—
	Qvarnen Buren	»	—	—	—	—	—	—	1	—	4,000	—	—
	Myresjö Nästagård	»	—	1¼	—	—	—	—	—	3,000	—	—	—
	Kersebo	»	—	—	—	¼	—	—	—	11,000	—	—	—
	Afsöndring från Thorstorp	»	—	—	—	—	—	1	—	1,000	—	—	—

G. E. Casse, dansk undersåte	Elghammar	Åker.	—	3 ²	—	1 ⁴	—	—	1	7,600	30,000	—	—	—	—
J. A. Larsén, d:o	Bäckshult	Långaryd.	—	1	—	—	—	—	—	11,700	—	—	—	—	—
	Höljeryd Stora och Lilla, såg och qvarn.	,	—	—	—	2 ²	—	—	1	20,700	5,000	—	—	—	—
	Kongsveka	,	—	—	—	1	—	—	—	1,800	—	—	—	—	281,200
H. Haase, tysk undersåte	Gården n:o 33, 1:a qv.	Eksjö.	—	—	—	—	—	—	1	—	12,200	—	—	—	—
W. Winekler, d:o	Sund	Rydaholm.	—	—	1	—	—	—	—	22,500	—	—	—	—	34,700
Direktör George Goslett, engelsk undersåte	Skedehult med underlydande Fällbotorp	Eksjö landsförs. Eksjö stad.	—	1	1	—	—	—	1	36,400	3,000	—	—	—	—
			—	—	—	—	—	—	1	7,500	—	—	—	—	46,900
Grefve Rudolf de Miville, schweitzisk undersåte	Näs med underlydande	Adelöf.	—	—	2 ¹	5 ⁸	—	—	3	199,800	1,000	—	—	—	200,800
Bankiren J. Svensson, amerikansk undersåte	Gården n:o 11, 1:a qv.	Eksjö stad.	—	—	—	—	—	—	—	—	2,800	—	—	—	2,800
			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Summa	—	43 ²	3 ³	61 ⁴	15 ²⁸	7	10	507,500	58,900	—	—	—	566,400

Tab. 6 o. 7.

Tab. 7.

BRANDFÖRSÄKRINGSINRÄTTNINGARNES VERKSAMHET, I JÖNKÖPINGS LÄN ÅREN 1886—1890.

1. Inrättningens namn och verksamhetsområde.	2. År då verksamheten började.	3. Influtna försäkringsavgifter (eller utdebiterade belopp). 1886—1890.	4. Öfriga inkomster. 1886—1890.	5. Utbetalda brandskadeersättningar. 1886—1890.	6. Afsättningar till fonder. 1886—1890.	7. Öfriga utgifter. 1886—1890.	8. Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1890.	9. Försäkringsbelopp		11. Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					12. Eldsvådor, för hvilka under 1886—1890 utbetalts ersättning		13. Anmärkingar.
								tecknad under loppet af år 1890.	qvarstående vid slutet af år 1890.	1886.	1887.	1888.	1889.	1890.	endast för fast eller endast för lös egendom.	både för fast och lös egendom.	
Jönköpings läns allmänna brandstodsbolag å landet.	1848	Kr. 530,529	Kr. 16,040	Kr. 430,299	—	Kr. 55,052	Kr. 56,194	—	Kr. 64,142,370	20	18	23	14	8	—	476	1)
Barkeryds sockens enskilda brandstodsförening.	1866	1,735	—	619	—	180	15,200	1,720	Kr. 696,360	5	5	5	5	5	—	—	—
Forserums sockens d:o d:o.	1849	—	—	300 345	—	—	178	1,350 750	Kr. 285,525 215,995	5	5	5	5	5	—	—	—
Svarttorps, Hagrida, Jersnäs brandstodsbolag inom Jersnäs socken.	1890	—	213	—	—	—	213	213,150	Kr. 213,150	—	—	—	—	—	—	—	—
Svarttorps, Hagrida, Jersnäs brandstodsbolag inom Svarttorps socken.	1890	—	—	—	416	23	393	416,750	Kr. 416,470	—	—	—	—	—	—	—	—
Månseryds enskilda brandstodsbolag.	1849	403	2,276	—	—	250	10,868	2,500	Kr. 549,895	—	—	—	25	5	—	—	—
Visingsö sockens d:o d:o.	1866	1,338	2,828	2,100	—	163	11,996	10,350	Kr. 694,900	4	4	4	4	4	—	2	—
Grenna d:o d:o d:o.	1866	1,717 651	3,868	243	—	282	18,157	6,165 3,000	Kr. 606,100 251,433	5	5	5	5	5	—	—	—
Skärstads d:o d:o d:o.	1861	1,010 1,425	80	40 10	—	164	7,394	17,450 22,525	Kr. 501,090 615,670	5	5	5	5	5	1	2	—
Ölnestads d:o d:o d:o.	1860	143 86	1,256 628	20 245	—	170	8,752	9,600	Kr. 518,890 364,445	—	—	—	—	—	1	1	—
Bottnaryds och Bjurbäcks socknars brandstodsbolag inom Bottnaryd, Bjurbäck, Mulseryd.	1873	251	—	—	—	164	130	105,000	Kr. 1,009,670	—	—	—	—	—	—	—	—

Jönköpings län.

Tab. 7. (Forts.) BRANDFÖRSÄKRINGSINRÄTTNINGARNES VERKSAMHET, I JÖNKÖPINGS LÄN ÅREN 1886—1890.

1. Inrättningens namn och verksamhetsområde.	2. År då verksamheten började.	3. Influtna försäkringsavgifter (eller utdebiterade belopp). 1886—1890.	4. Öfriga inkomster. 1886—1890.	5. Utbetalda brandskadeersättningar. 1886—1890.	6. Afsättningar till fonder. 1886—1890.	7. Öfriga utgifter. 1886—1890.	8. Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1890.	9. Försäkringsbelopp		11. Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					12. Eldsvådor, för hvilka under 1886—1890 utbetalts ersättning		13. Anmärkingar.	
								tecknad under loppet af år 1890.	qvarstående vid slutet af år 1890.	1886.	1887.	1888.	1889.	1890.	endast för fast eller endast för lös egendom.	både för fast och lös egendom.		
																		öre.
Angerdshestra sockens enskilda brandstodsbolag.	Fast egendom Lös egendom	1879	Kr. 1,478	—	—	—	Kr. 3,599	{ 183,778 195,320 }	{ 373,040	{ 10 10	{ 10 10	{ 10 10	{ 5 5	{ 5 5	—	—		
Stengårdshults pastorats brandstodsbolag (Stengårdshult, Valdshult, N:a Hestra, Åsenhöga, Källeryd, Båraryd, Vätshults socknar).	Fast egendom Lös egendom	1863	Kr. 3,045	874	729	—	Kr. 385	294,045	1,974,678	10	10	10	—	10	3	2		
Åsenhöga enskilda brandstodsbolag (delar af Åsenhöga och Gnosjö socknar).	Fast egendom Lös egendom	1882	Kr. 1,823	69	1,318	—	Kr. 1	34,379	405,519	5	5	5	5	5	4	4	2)	
Bonstorps sockens brandstodsbolag.	Fast egendom Lös egendom	1888	{ 810 700 }	—	{ 810 700 }	—	—	—	{ 103,052 100,000 }	—	—	5	10	10	—	—	2	2)
Lommaryds sockens brandstodsbolag.	Fast egendom Lös egendom	1871	Kr. 1,225	147	{ 300 381 }	1,300	Kr. 70	1,393	26,900	4	4	4	4	4	—	1		
Adelöfs d:o d:o	Fast egendom Lös egendom	1863	Kr. 2,568	1,995	932	—	Kr. 142	3,489	38,009	5	5	5	5	5	—	1		
Vireda d:o d:o	Fast egendom Lös egendom	1875	Kr. 528	1,406	1,636	—	Kr. 28	5,841	3,500	2	2	2	2	2	—	4		
Hagrida d:o d:o	Fast egendom Lös egendom	1890	Kr. 174	—	—	—	Kr. 23	151	{ 103,135 71,505 }	—	—	—	—	10	—	—		
Bälaryds d:o d:o	Fast egendom Lös egendom	1870	{ 560 303 }	—	—	—	Kr. 30	4,120	{ 135,590 88,200 }	10	10	10	10	10	—	—		
Flisby d:o d:o	Fast egendom Lös egendom	1874	{ 738 369 }	—	—	—	—	{ 3,688 1,840 }	{ 147,690 73,845 }	10	10	10	10	10	—	—		
Bellö d:o d:o	Fast egendom Lös egendom	1868	{ 500 250 }	400 201	20	—	Kr. 10 5	3,340	{ 1,795 50,767 }	—	10	10	10	10	—	—	2	
Linderås d:o d:o, omfattande Linderås, Trehörna och Frinnaryds socknar.	Fast egendom Lös egendom	1870	Kr. 2,722	127	733	—	Kr. 228	6,305	29,380	2	2	2	2½	2	—	3		
Säby sockens brandstodsbolag.	Fast egendom Lös egendom	1871	Kr. 2,347	—	2,267	—	Kr. 80	—	40,000	—	50	—	20	100	—	4		
Korsberga sockens enskilda d:o.	Fast egendom Lös egendom	1878	Kr. 848	320	—	—	Kr. 102	1,824	11,320	{ 5 5 }	{ 5 5 }	—	5	5	—	—		
Stenberga med Ånhults d:o	Fast egendom Lös egendom	1867	{ 439 219 }	784	59	1,378	Kr. 40	—	—	{ 10 10 }	{ 10 10 }	10	10	—	—	3	3)	
Bäckaby sockens brandstodsbolag.	Fast egendom Lös egendom	1862	Kr. 185	1,366	926	—	—	5,811	255,550	—	5	—	—	—	{ 1 2 }	2		
Bringetofta d:o d:o	Fast egendom Lös egendom	1849	{ 827 413 }	18 9	{ 390 830 }	—	Kr. 50	82	{ 225,310 124,205 }	—	—	—	—	20 15	—	1		
Hultsjö d:o d:o	Fast egendom Lös egendom	1830	Kr. 189	—	{ 7	—	Kr. 40	8,058	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hjelmserys d:o d:o	Fast egendom Lös egendom	1866	Kr. 1,145	1,422	?	—	Kr. 171	6,016	715,510	—	—	—	—	—	{ 1 8 }	—		
Malmbäcks d:o d:o	Fast egendom Lös egendom	1858	{ 1,015 100 }	267 5	90	—	Kr. 71	1,961	9,900	1,085,170	{ 2½ 2½ }	{ 2½ 2½ }	—	{ 2½ 2½ }	{ ? ?	—		
Ramqvilla d:o d:o	Fast egendom Lös egendom	1844	{ 130 101 }	1,548	16	—	Kr. 71	7,294	{ 1,900 610 }	157,000	—	—	—	—	—	1		

K. Maj:ts Befallningshafvandes Jernsberitelser 1886—1890. Jönköpings län.

Tofteryds sockens brandstodsbolag.	Fast egendom	1861	992	---	275	---	87	1,245	---	246,595	---	5	5	5	5	1	1
	Lös egendom		---	---	205	---		---	---	267,401	---	5	5	5	5	1	1
Byarums d:o d:o.	Fast egendom	1840	4,333	293	2,948	---	216	1,744	---	1,111,040	---	10	10	10	10	---	3
	Lös egendom		---	---	---	---	---	---	---	---	---	10	10	10	10	---	---
Åkers d:o d:o.	Fast egendom	1849	147	---	300	---	80	4,475	---	386,203	---	---	---	---	---	1	2
	Lös egendom		---	---	185	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	1	---
Bredaryds d:o d:o.	Fast egendom	1887	672	---	---	672	---	1,187	---	183,860	---	10	10	10	10	---	---
	Lös egendom		514	---	---	514	---	---	---	132,100	---	10	10	10	10	---	---
Kulltorpssockens ensk. d:o	Fast egendom	1866	560	---	648	---	40	3,870	---	222,100	5	5	5	5	5	2	2
	Lös egendom		336	---	500	---	27	---	---	164,060	---	---	---	---	---	1	---
Reftele d:o d:o d:o	Fast egendom	1849	1,983	---	439	---	---	1,996	---	794,383	5	5	5	5	5	---	2
	Lös egendom		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Södra Unnaryds brandförsäkringsbolag.	Fast egendom	1859	587	2,149	723	---	169	9,658	9,844	1,186,038	---	---	5	---	---	1	1
	Lös egendom		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Ås enskilda brandstodsbolag.	Fast egendom	1874	1,899	3,394	1,805	---	134	16,909	---	716,120	5	5	5	5	5	---	2
	Lös egendom		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Långaryds sockens d:o d:o	Fast egendom	1866	1,664	---	1,383	---	138	6,913	---	780,421	5	5	5	5	5	1	1
	Lös egendom		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Bosebo brandstodsbolag.	Fast egendom	1870	235	371	10	582	14	1,840	---	94,980	5	5	5	5	5	1	---
	Lös egendom		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Burseryds sockens enskilda d:o.	Fast egendom	1864	1,974	---	1,507	---	---	---	---	318,840	---	---	5½	5½	5½	---	2
	Lös egendom		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Anderstorps d:o d:o d:o	Fast egendom	1868	1,550	24	552	613	23	613	2,020	258,960	---	---	20	15	15	---	2
	Lös egendom		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Villstads d:o d:o d:o	Fast egendom	1875	2,378	---	2,356	---	22	6	---	896,100	---	---	---	---	---	---	5
	Lös egendom		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Södra Hestra pastorats d:o	Fast egendom	1870	299	227	---	---	124	1,200	170	63,420	10	10	10	10	10	2	---
	Lös egendom		275	144	75	---	124	740	740	55,780	---	---	---	---	---	---	---
Färgaryds församlings enskilda d:o.	Fast egendom	1866	1,148	781	4,575	---	50	1,689	---	261,415	5	5	5	5	10	1	1
	Lös egendom		---	---	---	---	---	---	---	120,925	---	---	---	---	---	1	---
Summa			536,585	45,530	464,851	5,475	59,421	265,478	3,418,945	91,559,335	---	---	---	---	---	43	534

Anmärkingar.

1) Under vissa vilkor antagas jemväl försäkringar å städernas i länets områden. Räkenskapsåret börjar den 14 mars. Ansvarighetsbeloppet är detsamma som försäkringsbeloppet. — 2) Intet återförsäkradt. — 3) Bolaget upplöstes år 1890, då hela kassabehållningen uppdelades till bolagsmännen. Här meddelade uppgifter omfatta derfore tiden 1886—1889. — 4) Debitering verkställes endast, när brandskada inträffar. Vid 1890 års slut fanns i bolagets kassa en brist af 5 kr. 66 öre.

Tab. 8.

FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER, SJUKKASSOR OCH DERMED JEMFÖRLIGA INRÄTTNINGAR I JÖNKÖPINGS LÄN ÅR 1890.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1890		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1890.		Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Kapital. Kronor.	Deraf värde af fastigheter. Kronor.		
A. I hela länet.									
Lagmannen J. F. Granschoug's fond.	Understöd åt pauvres honteux.	Lagman J. F. Granschoug.	1816 ¹⁴ / ₂	1	16	450	---	Kuogl. Maj:ts Befallningshafvande.	
Fonden »Räddningshem för vanvårdade barn».	Inrättande af räddningshem för vanvårdade barn.	Landstinget och enskilde.	1864	---	200	5,554	---	Landstinget.	

Tab. 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.		6.		7.	8.	9.	10.
				Utdelning under år 1890	Stiftelsens storlek vid slutet af år 1890.	Kapital.	Deraf värde af fastigheter.				
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Kronor.	Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Amnkränkar.		
Jönköpings lasarettfond för tillfällig hjälp.	Understöd åt fattiga sjuka.	Enkefru Josefina Sager, f. Schönherr.	1881 ²⁰ / ₈	36	284	8,071	—	Länslasarettets direktion.			
Landshöfdingen frih. Lars Hjertas fond.	D:o åt obemedlade enkör efter tjenstemän vid landsstaten i länet.	Landshöfding frih. L. Hjerta.	1842 ³⁰ / ₈	1	42	1,200	—	Kungl. Maj:ts Befallningshafvande.			
Landshöfdingen C. G. Bergensträhles d:o.	D:o åt fattiga enkör efter kanslivaktmästare.	Landshöfding C. G. Bergensträhle.	1850 ⁷ / ₇	1	19	500	—	D:o.			
Hofjägmästarens Reenstjernas donationsfond.	D:o åt fattiga barn efter afskedade och afidne krigsmän vid Jönköpings regemente.	Hofjägmästarens Reenstjerna.	1817 ³⁰ / ₇	4	28	640	—	D:o.			
Witthoffska fonden.	D:o åt medellösa fångar, frigifna från länsfängelset.	Hofrättssekreteraren F. Witthoff.	1867 ²⁸ / ₁	—	—	789	—	Landssekreteraren och landskamereraren.			
		Summa	—	43	589	17,204	—				
B. Å landsbygden.											
<i>a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux o. dyl.</i>											
Prosten J. M. Almqvists understödsfond.	Till behöfvande under Stensholms säteri.	Prosten J. M. Almqvist.	1875 ¹ / ₄	10	19	473	—	Pastor i samråd med kommunalnämndens ordförande och egarne af Stensholm.	1)		
Ekmaniska donationen.	Räntan utdelas till någon behöfvande person.	Fl. d:r A. W. Ekman.	1881 ²² / ₆	1	30	500	—	Donator.			
Löfvenskiödska grafvårds- och fattigvårdsfonden.	Angifves af namnet.	Exc. Löfvenskiöld.	1848 ¹⁰ / ₈	61	338	7,700	—	Landshöfdingen.			
Kristinebergssonden el. Anna Carlssons testamente.	Att lemna understöd vid jultiden, med 2 kr. till hvarje, åt älderstigna fattiga i Lommaryds socken.	Enkan A. Carlsson i Kristineberg.	1874 ²² / ₁₀	50	100	2,000	—	Kommunalnämnden.			
Kristinebergsska donationsfonden.	Att årligen före julhelgen till fattiga personer i Bredestads socken utdela julgåvor af kapitalräntan.	Enkan Gustafva Abrahamsdotter.	1864 ⁷ / ₈	25	50	1,000	—	D:o.			
Kihlströmska fonden.	Att årligen utdela räntan till de mest behöfvande i Säby socken.	Slagtaren J. G. Kihlström.	1830 ¹¹ / ₁₁	14	75	1,500	—	Kyrkorådet.			
Janzonska fonden.	Understöd till pauvres honteux och till hednamissionen.	Prosten Jonas Janzon i Säby.	1882 ³ / ₁₁	—	—	1,614	—	Pastor och kyrkoråd.	2)		
Ekelundska fonden.	Understöd åt fattige i Alseda socken.	Grosshandlaren G. Ekelund i Norrköping.	1851 ² / ₄	98	98	2,000	—	Kyrkoherden i Alseda.			
Annette von Liewens donation.	Understöd till 6 fattiga brudar i Bäckседа socken eller i brist deraf 6 fattiga flickor.	Häradshöfdingen baron Malte von Liewen.	1860 ¹² / ₃	7	1,060	34,100	34,100	Ordföranden i kommunalnämnden.	3)		
Malin Stålhammars understöds-kassa.	Understöd åt gamla arbetare under egendomen Salshult i Stenberga socken.	Majoren J. Stålhammar.	1874 ⁷ / ₇	8	170	2,000	—	Majoren J. Stålhammar.			
Qveckfeldtska fonden i Malm-bäcks socken.	Att utdela räntan till fattige inom socknen, som icke åtnjuta fattigunderstöd.	Kaptenskan Eva Qveckfeldt, Viresjö.	1855 ²² / ₃	22	54	756	—	Fattigvårdsstyrelsen i Malm-bäck.			
Hultmanska donationen till Hylletofta socken.	Räntan skall utdelas till de fattige hvarje 1 november.	Bokbindaren Joh. Hultman.	1813 ¹ / ₁₁	5	5	100	—	Kommunalnämnden i Hylletofta.			
Bexellska donationsfonden.	Årliga räntan utdelas till älderstigna fattiga inom Rydaholms pastorat.	Doktorinnan Anna Cecilia Bexell.	1873 ²³ / ₃	15	75	1,000	—	Kyrko- och skolråd i Rydaholm och Gällaryd.			
Öhrnbergsska donationsfonden.	Räntan skall årligen utdelas till några de mest behöfvande bland Tännö sockens fattige.	Prosten J. J. Öhrnberg.	1851 ²⁰ / ₈	4	8	170	—	Pastor och kyrkovårdar i Tännö.			
D:o d:o.	D:o i Växtorp.	Densamme.	—	6	13	341	—	D:o i Växtorp.			
Oséen-Gyllenbågska donationen.	Årliga räntan skall utdelas till 1 gudfruktig, fattig, men icke fattighjelp åtnjutande, helst sjuklig person.	Kontraktsposten P. E. Oséen med fru, f. Gyllenbåga.	1881 ³⁰ / ₉	1	5	100	—	Pastor och kyrkovårdar i Våhult.			
D:o d:o.	D:o d:o 2 d:o d:o.	Desamma.	—	2	10	200	—	D:o i Båraryd.			
D:o d:o.	D:o d:o 4 d:o d:o.	Desamma.	—	4	20	400	—	D:o i Villstad.			
Matias Erikssons donation.	Räntan utdelas hvartannat år till sådana medellösa, som af kommunen ej fullt försörjas.	Hemmansegaren Matias Eriksson.	1869 ¹⁵ / ₄	22	27	433	—	Kommunalnämnden i Bredaryd.	4)		
Åcke donationsfond.	Till de mest behöfvande i Forsheda socken.	Landbrukaren Jonas Jönsson.	1871 ⁶ / ₁₀	—	—	1,413	—	D:o i Forsheda.	5)		
Rydénska magasinssonden.	Årliga räntan utdelas till de fattigaste hjonelag med festa barnen under 12 år.	Prosten And. Rydén.	1809 ³ / ₇	6	37	733	—	Pastor och kyrkovårdar i Södra Hestra.			
Oscénska donationen.	Årliga räntan utdelas med lika belopp till 2 gudfruktiga, fattiga, men icke fattighjelp åtnjutande, helst sjukliga personer i Södra Hestra socken.	Kontraktsposten P. E. Oséen.	1881 ³⁰ / ₉	2	10	200	—	D:o d:o.			
D:o d:o.	D:o d:o 1 d:o i Gryteryds socken.	Densamme.	—	1	5	100	—	D:o i Gryteryd.			
Bolinska donationskassan.	Räntan skall utdelas till de fattigaste i kommunen.	Hemmansegaren Jonas Bolin.	1871 ⁶ / ₁₀	—	—	1,499	—	Kommunalstyrelsen i Dannäs.	6)		
Drottning Josefinas gåvofond.	Årlig utdelning af räntan till obemedlade äldre personer inom Reftele socken.	H. Maj:t Enkedrottning Josefina.	1884	2	6	150	—	Skolkassören och kyrkoherden i Reftele.			

b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.

Kugelbergiska fonden.	Till premier åt fattiga skolbarn i Ljungarums socken.	Häradshöfding V. Kugelberg.	1880 ³⁰ / ₅	—	—	500	—	Skolrådet.
Ribbingska fonden.	Till understöd åt fattiga småskolebarn i d:o.	Ribbingska släkten.	1877	—	—	112	—	Domkapitlet i Vexjö.
Eckerströmska donationen.	Till undervisning i kristendom eller yrke.	Rådmannen F. Eckerström.	1844 ¹⁰ / ₆	25	276	5,527	—	Fattigvårdsstyrelsen i Barnarp.
Osbecka donationen.	Till folkskollärarens i Sanderyds socken aflöning.	Bengt Osbeck.	1828 ³⁰ / ₇	—	—	1,667	—	Skolrådet.
Palmstrandiska slöjdskolefonden för flickor.	Till inrättandet af slöjdskola för flickor.	J. P. Palmstrand.	1864 ¹⁴ / ₈	—	—	2,757	—	D:o.
Ribbingska donationen.	Insättning i sparbank åt fattiga skolbarn.	Häradshöfding Arvid Ribbing.	1874	5	5	137	—	Pastor i Visingsö.
Ribbingska premiefonden.	Till premier åt flitiga skolbarn.	Densamme.	1877	56	24	491	—	Skolrådet i Grenna.
Trenne aflidna små vänners sparpenning.	Att inköpa 2 exemplar af nya testamentet.	Löjtnant Mauritz Stigell.	1855 ²⁹ / ₁₁	2	2	37	—	Kyrkoherden i Stengårdshult.
Berggrenska donationsfonden.	Beredande af arbetsförtjenst åt fattiga qvinnor i Flisby socken och lemmande af bidrag till fattiga barns uppfostran.	Öfverkommissarien J. E. Berggren o. h. h. Karolina Kihlstedt.	1858 ¹⁸ / ₃	17	694	5,418	—	En direktion.
Rockhultska donationen i Åsenhöga.	Understöd till böcker och kläder åt fattiga barn i småskolan.	Hemmansegaren Johs Andersson.	1870 ²⁸ / ₁₂	8	13	333	—	Inom socknen valde personer.
Alméniska donationen i Källeryds socken.	Till premier åt flitiga och böcker åt fattiga folkskolebarn inom Källeryds församling.	Prösten Joh. Abr. Almén i Åsenhöga.	1848 ¹⁵ / ₃	6	8	167	—	2 af församlingen utsedde redbare personer.
Alméniska donationen i Åsenhöga socken.	Till böcker och kläder åt fattiga och behöfvande barn i folkskolan.	Densamme.	1846	24	20	383	—	Inom socknen valde personer.
Nymanssonska donationsfonden.	Fattiga barns i Lommaryds socken upptuktelse i gudsfruktan och de för landtmän angelägnaste yrken.	Kontraktsposten A. Nymansson.	1822 ²² / ₃	36	229	4,618	—	Kommunalnämnden.
Helena Sjögréens donationsfond.	Beklädnad åt fattiga skolbarn i Ingatorps socken.	Enkefru Helena Sjögréen, f. Wallén.	1888 ¹⁴ / ₁₁	14	42	1,500	—	Skolrådet.
J. A. Åbergs skolpremiefond.	Att lemna premier till skolbarn i Tranås köping.	Landtbrukaren J. A. Åberg.	—	15	65	1,000	—	Kommunalnämnden.
Småskolekassan.	Den årliga räntan användes såsom bidrag till lön åt läraren eller lärariunan vid småbarnsskolan i Bredestad.	Gustafva Abrahamsdotter.	1878 ¹⁴ / ₁	—	26	530	—	Skolstyrelsen eller skolrådet.
Wossnerska donationsfonden.	Att bekläda de 5 minsta, fattigaste och flitigaste skolbarnen i Lommaryds socken.	Pastor C. J. Wossner.	1883 ⁶ / ₁₁	5	50	1,000	—	Pastor och skolråd.
Bergenstråhlska fonden.	Att bilda lifränta åt skolbarn i Adelöfs socken och till premier åt dessa barn.	Landshöfding C. G. Bergenstråhle.	1849 ¹⁵ / ₃	47	25	500	—	Skolrådet.
Gallmålafonden.	Att lemna understöd åt fattiga gossar i Adelöfs socken.	Hemmansegaren J. Johansson i Gallmålen.	1871 ³⁰ / ₁₀	13	25	500	—	Kommunalnämnden.
C. J. Hederstjernas barnhem.	Att i hemmet inrymma Höreda församling tillhörande, föräldravård saknande barn, hvilka skola på församlingens bekostnad underhållas och uppfostras.	Generalmajoren C. J. Hederstjerna.	1869 ¹² / ₁₀	—	—	6,701	1,500	D:o.
Ekenbergiska donationen.	Fattiga, företrädesvis föräldralösa barns i Häsleby socken undervisning i innanläsning och de första religionsbegreppen.	Maria Christina Ekenberg.	1836 ²⁴ / ₅	20	10	166	—	Pastor och kyrkovårdar.
Fröströmska fonden.	Fattiga skolbarns i Hults socken bespisande.	Kyrkoherden A. E. Fröström.	1882 ³⁰ / ₉	—	60	1,000	—	Skolrådet.
D:o d:o.	D:o i Edshults socken d:o.	Densamme.	—	—	50	1,000	—	D:o.
Keijska donationen.	Att bidraga till uppfostran af fattiga barn i Edshults socken, hvilkas mödrar aflidit i barnsäng, eller i brist deraf inköpande af katekeser och psalmböcker åt fattiga skolbarn derstädes.	Ryttmästaren J. M. Keij.	1800 ² / ₆	1	25	500	—	Kyrkorådet.
Barnhemmet i Alseda pastorat.	Uppfostran och vård åt vanvårdade fattiga barn.	Kontraktsposten C. J. Petersson i Pröderyd.	1859 ⁵ / ₁₀	14	1,700	6,000	6,000	En styrelse.
Peterssonska bibelfonden inom Nydala socken.	Att af räntan årligen inköpa och till de fattigaste af nattvardsbarnen utdela biblar vid deras första nattvardsgång.	Kyrkoherden P. A. Petersson i Ölmeestad.	1875 ¹⁰ / ₁₂	12	19	400	—	Komministern i Nydala.
Malmstenska donationen till Malmbäcks socken.	Räntan utdelas till fattiga, flitiga skolbarn.	Collega scholæ Joh. Malmsten.	1851 ²⁵ / ₄	—	80	1,555	—	Kyrkovårdarne i Malmbäck.
Anders Jonassons donation till d:o socken.	Räntan användes som uppmuntran åt flitiga skolbarn.	Hemmansegaren A. Jonasson jemte hustru.	1866 ¹⁶ / ₃	—	9	257	—	D:o d:o.
Fagerbergiska donationen till Valljö d:o.	Räntan, utom 1 %, som lägges till kapitalet, utdelas årligen till fattiga läs barn och i öfrigt efter församlingens bestämmelse.	Häradshöfding A. H. Fagerberg.	1884 ²⁹ / ₁₀	8	44	1,136	—	Kyrkostämman i Valljö.
Valljö bokmedelskassa.	För räntan köpas och utdelas biblar till årets nattvardsungdom.	Hemmansegaren Peter Håkansson.	1862 ¹ / ₅	—	8	160	—	D:o d:o.
Åkerlundiska donationen.	Räntan användes till beklädnadshjelp åt ett årligt och behöfvande församlingens (Byarums) skolbarn, som är sedigt och flitigt.	Landtbrukaren Andreas Åkerlund.	1852 ¹² / ₄	1	7	150	—	Pastor i Byarum och skolstyrelsens ledamöter.
Johanna Gabrielsdotters fond.	Till kläder och böcker åt fattiga skol- och nattvardsbarn.	Enkan Gabrielsdotter.	1871 ²⁹ / ₉	7	25	500	—	Folkskolläraren L. Lignell.
Hamiltonska donationsfonden.	Räntan skall utdelas till fattiga barn, som konfirmeras.	Öfverstelöjtnanten grefve J. Hamilton.	1839 ² / ₈	6	75	1,500	—	Kommunalnämnden i Vernamo landskommun.
Lindeströmska fonden.	Att bidraga till fattiga barns underhåll i skolan.	Kyrkoherden Carl Lindeström.	1821 ⁷ / ₁₂	135	680	20,892	—	Pastor och kyrkovårdar i S:a Unnaryd.
Gislaveds folkskole donationsfond.	Årliga räntan skall användas dels till bidrag för underhåll af skollärare och dels för inrättande af ett bibliotek.	Kommissionären Johan Orre.	1876 ¹⁸ / ₁₂	—	416	8,558	—	Styrelse under skolrådets kontroll.

Tab. 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1890		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1890.		Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Kapital. Kronor.	Deraf värde af fastigheter. Kronor.		
Nordin-Nymanska fonden.	Räntan användes till fattiga skolbarns underhåll och kläder under deras skolgång.	Kontraktsposten D. Nordin med fru, född Nyman.	1846 ²⁰ / ₁₀	4	14	272	—	Skolrådet i Våthult.	
D:o d:o Ekströms och Mattsons donation.	D:o d:o Att för räntan utdela säd till fattiga skolbarn.	Desamme. Skräddaren Ekström och drängen Mattson.	1810	5	10	210	—	D:o i Båraryd. Skolkassören i Anderstorp.	
Kajsa Magnidotters donation.	Årliga räntan delas lika emellan 2 fattiga, flitiga och sedliga skolbarn.	Pigan Kajsa Magnidotter.	1881 ⁹ / ₁	2	10	200	—	Skolrådet i Våthult.	
Orreska donationen.	Årliga räntan användes till skolväsendets utveckling i Bredaryds församling.	Kommissionären Johan Orre.	1876 ¹⁸ / ₂	—	220	4,000	—	D:o i Bredaryd.	
<i>c) Stipendiifonder och andra stiftelser för undervisning.</i>									
Jacobifonden.	Att lemna bidrag till en folkhögskola inom Norra Vedbo eller angränsande härad.	Länsveterinären L. Jacobi.	1869 ⁴ / ₃	—	516	10,333	—	Vireda och Hagrida församlingars kyrko- och skolråd.	⁸⁾
<i>d) Stiftelser för sjukvård, sjuk- och begravningskassor.</i>									
Forserums bobinfabriks sjuk-kassa.	Att understödja sjuke arbetare.	Öström & Fischer.	1876	70	2,192	2,472	—	Öström & Fischer i Göteborg.	⁹⁾
Öggestorps sjelfhjelpsförenings sjuk- och begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjelp.	Skomakaren J. Nilsson.	1890 ²³ / ₄	—	—	42	—	En styrelse.	¹⁰⁾
Bankeryds 1:sta hundramannaförening.	D:o d:o	—	1889 ²⁸ / ₁₂	5	54	236	—	D:o.	
Norrahammars bruks sjuk- och begravningskassa.	D:o d:o	Arbetare vid bruket.	1877 ⁹ / ₈	71	889	(Brist 223)	—	Egarne af bruket.	
Barnarps arbetares sjuk- och begravningshjelpförening.	D:o d:o	—	1887 ⁵ / ₃	29	484	1,622	—	Vald styrelse.	
Tranås sjuk- och begravningsfond.	D:o d:o	Svarfvaren C. L. Johansson.	1884 ¹⁵ / ₂	—	1,017	586	—	Styrelse af sex personer.	¹¹⁾
Långaryds församlings sjukvårdsfond.	Hjelp åt fattige sjuka, som ej åtnjuta fattigunderstöd.	Kyrkoherden Josef Bexell.	1879 ¹⁷ / ₄	1	10	410	—	V. pastor J. A. Lund i Långaryd.	
Färgaryds d:o d:o.	D:o d:o	D:o, jordbrukaren Göran Gabriellson och enkan Anna Karlsdotter.	1885 ³¹ / ₁ 1886 ¹⁰ / ₂	3	14	518	—	Densamme.	
Johannes Rydens donation.	Årliga räntan att utdelas till 3 af de svårast sjuke och fattigaste.	Hemmansegaren Johs Ryden.	1887 ²⁶ / ₃	3	15	300	—	Pastor och kyrkovårdar i Sa Hestra.	
Husqvarna sjuk- och begravningskassa.	Angifves af namnet.	—	1869	194	3,986	12,259	—	Vald styrelse.	¹²⁾
<i>e) Pensionsanstalter.</i>									
Löfvenskiöldska sekularfonden.	Beredande af lifränta åt alla å Nissafors gods födda barn samt till understöd åt fattiga å Nissafors bruk.	Hofmarskalken S. Löfvenskiöld.	1875 ¹ / ₁₁	74	900	20,000	—	Stiftaren sjelf.	
Marbäcks husbondeförening.	Att befrämja förtroendet för och användandet af lifränte- och kapitalförsäkringsanstalten i Linköping.	Kyrkoherden A. Sundberg.	1874 ¹ / ₁₁	—	—	2	—	Föreningens ombudsman.	¹³⁾
Liljenstolpska donationsfonden.	Insättning i lifränteanstalt för fattiga barn.	Öfversten Carl Liljenstolpe.	1863 ¹³ / ₄	2	26	898	—	Kommunalnämnden i Stenberg.	
Hvetlanda husbondeförening.	Bidrag till insättning i d:o d:o.	Prosten E. Linnell.	1874 ³ / ₁	Ej uppgifvet		134	—	Prosten E. Linnell.	¹⁴⁾
Carl Ståhls donation.	Till pensioner åt äldre personer i Nye socken.	Kontraktsposten Carl Ståhl.	1881 ⁹ / ₇	16	110	2,500	—	Kommunalnämnden i Nye.	
Olof Ståhls d:o.	Insättningar i Jönköpings läns pensionsförening för under året i Skirö socken födda barn.	Prosten Olof Ståhl.	1881 ⁹ / ₇	16	140	2,508	—	D:o i Skirö.	
Nydala sockens husbondeförening eller lifräntefond.	Att bereda lifränta åt under förra år födda barn.	Nydala församling.	1877 ²⁷ / ₃	18	162	1,088	—	Komminister C. Holmberg, Nydala.	
Carl Svenssons i Kolfvarp donationsfond.	Till årlig insättning i lifränteanstalt för 9 fattiga barn samt till årlig julkost åt 10 fattiga enkor.	Hemmansegaren C. Svensson i Kolfvarp.	1875 ⁴ / ₁₂	19	105	2,047	—	Kyrkostyrelsen i Rydaholm.	

Vrigstads krigsmanskassa.	Att gifva understöd åt Vrigstads sockens krigsmän, som sårats i fält, eller, om mannen fallit, åt efterlevande enka och barn.	Kyrkoherden N. A. Alin.	1814 $\frac{5}{6}$	—	—	843	—	L. P. Hofström i Vrigstads Mångs.
Nilssons skoldouationsfond.	Årlig insättning i lifranteanstalt för fattiga skolbarn.	Prosten Nilsson.	1880	4	12	300	—	Skolkassören och kyrkoherden i Reftele.

f) Andra stiftelser och inrättningar.

Torpadieska fonden.	Till grundläggandet af arbetsinrättning.	Mansell A. L. Torpadie.	Obekant	—	60	976	—	Kommunalnämnden i Grenna.
Hamiltonska fonden.	Att bereda arbete åt fattige.	Bokhållaren J. Starkelin.	1813 $\frac{8}{3}$	4	17	333	—	Fattigvårdsstyrelsen.
Löfvenskiöldska fonden.	Nissafors underlydande godsare till hjälp vid presterskapets aföning.	Hofmarskalken S. Lövenskiöld.	1868 $\frac{6}{12}$	—	50	1,000	—	Stiftaren sjelf.
Rydénska brudgåfvan.	Årliga räntan utdelas till föregående årets kyrkobrudar i pastoratet.	Prosten And. Rydén.	1809 $\frac{2}{7}$	1	22	450	—	Pastor och kyrkovårdar i Södra Hestra.
Bergströmska fonden i Svennarums socken.	Kyrkovårdarne och socknens ståndspersoner ega att bestämma räntans användande.	Mansell Maria Bergström.	1824 $\frac{23}{12}$	15	105	2,100	—	Kommunalstämman i Svennarum.
			Summa	—	1,399	18,112	207,450	41,600

C. I Jönköpings stad.

a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux o. dyl.

Föreningen till understöd åt pauvres honteux.	Understöd åt behöfvande, som ej anlita fattigvården.	Åtskilliga samhällsmedlemmar.	1872 $\frac{13}{4}$	66	2,974	77,767	—	Vald styrelse.
Vilhelmina Frisks donationsfond.	Understöd till fattige.	Vilhelmina Frisk.	1883 $\frac{14}{9}$	1	85	2,000	—	Drätselkammaren.
1869 års nödhjulsfond.	Framtida afhjelpande af nød. uppkommen genom arbetsbrist.	Fattigvårdsstyrelsen.	1869 $\frac{29}{8}$	—	—	2,510	—	D:o.
Ulla von Seths donationsfond.	Julgåfvor åt pauvres honteux.	Ulla von Seth.	—	4	145	3,975	—	D:o.
G. Höckerts donationsfond.	Understöd åt pauvres honteux.	Häradshöfding G. Höckert.	1876 $\frac{21}{8}$	4	120	5,060	—	D:o.
Fattigkassans grundfond.	Gäldande af löpande utgifter för fattigvården.	—	—	—	1,612	35,106	—	D:o.
8:de-decemberföreningen.	Att bispringa mindre lyckligt lottade föreningsmedlemmar.	Fabrikören L. P. Wahlin.	1865 $\frac{8}{12}$	5	135	11,405	—	En styrelse.

b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.

Skyddsföreningens småbarnsskola.	Att hvarje söckendag i föreningens lokal lemna vård och föda åt fattiga småbarn.	Förening af fruntimmer.	1862 $\frac{1}{5}$	100	2,511	18,308	5,000	Vald styrelse.
Vestra barnhemmet.	D:o	D:o.	1876	—	2,046	11,178	—	D:o.

c) Stipendiefonder och andra stiftelser för undervisning.

Sjöbergska stiftelsen.	Lifstidspensioner till vissa personer och stipendier vid allmänna läroverket och Uppsala universitet.	Lektor S. G. Svensson.	1883 $\frac{11}{6}$	3	950	31,713	11,600	Drätselkammaren.
Idas skola.	Inrättande af en praktisk hushållsskola.	Bruksegaren O. Ljungqvist o. h. h. Ida Ljungqvist.	1882 $\frac{20}{5}$	—	—	66,141	—	D:o.
>Skolans Hage>.	Premium åt 1 lärjunge vid allmänna läroverket.	Prostinnan Katarina Axelgren.	1804 $\frac{3}{8}$	1	10	—	—	Rektorsambetet vid allmänna läroverket.
Sandstedtska stipendiefonden.	Till 2 lärjungar vid d:o.	A. Sandstedt.	1824 $\frac{5}{6}$	2	71	1,770	—	D:o.
Stipendiefonden af d. 28 jan. 1863.	Räntan tilldelas 2 lärjungar i 6:te eller 7:de klassen vid d:o.	Medlemmar af samhället.	1863 $\frac{28}{1}$	2	90	3,572	—	D:o.
Witthoffska stipendiefonden.	Till 2 lärjungar vid d:o.	Hofrättssekreteraren F. Witthoff.	1867 $\frac{28}{1}$	2	42	1,001	—	D:o.
Munksjö brandpremiefond.	Till 1 lärjunge vid d:o.	Fabriksidkaren J. E. Lundström.	1869 $\frac{31}{5}$	1	4	100	—	D:o.
Musikstipendiefonden.	Till lärjungar vid d:o för skicklighet i musik och sång.	Fonden bildad genom konserter af läroverkets ungdom.	1 början af 1860-talet.	4	35	1,001	—	D:o.
C. von Otters bokpremiefond.	Bokpremier vid d:o.	Lagmannen C. von Otter.	1870 $\frac{9}{5}$	—	17	502	—	D:o.
Ragnar Sjöbecks stipendiefond.	Stipendier för flit och framsteg i matematik och naturlära till 2 lärjungar i 5:te klassen vid d:o.	Regementsläkaren L. Th. Sjöbeck med fru.	1870 $\frac{11}{5}$	2	35	1,004	—	D:o.
Antoinettes skolgåfva.	Stipendier till 2 lärjungar vid d:o.	Fröken Antoinette Leijonadler.	1871 $\frac{8}{4}$	2	540	10,934	—	D:o.
Sven Gerhard Westmans fond.	Räntan fördelas årligen mellan 3--5 lärjungar i 5:te klassen af d:o med företräde för de i Jönköping födde.	Grosshandlaren G. Westman o. h. h. Karolina.	1876 $\frac{12}{1}$	4	181	5,053	—	D:o.

Tab. 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1890		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1890.		Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Kapital. Kronor.	Deraf värde af fastigheter. Kronor.		
Rosengrenska stipendiifonden.	Till förmån för en eller flere studerande vid allmänna läroverket.	Konrektor J. M. Rosengren.	1826 / ₁	1	31	1,221	—	Rektorsembetet vid allmänna läroverket.	(16)
Jönköpings läns f. d. jägareförbunds fond.	Räntan utdelas såsom pris vid den studerande ungdomens målskjutningar eller, om dessa upphöra, till en i zoologi skicklig lärjunge.	Jönköpings läns f. d. jägareförbund.	1878 ¹¹ / ₂	9	40	1,013	—	D:o.	
Casperssonska fonden.	Räntan tillfaller namngifven person i dess lifstid och sedan 2 lärjungar, som från allmänna läroverket i Jönköping afgå till akademien.	Häradshöfding J. F. Caspersson.	1878 ⁷ / ₉	1	105	3,000	—	D:o.	
Rydénska stipendiifonden.	Stipendium till 1 lärjunge vid d:o läroverk.	Regementspastor C. Rydén.	1879 ¹ / ₅	1	60	1,005	—	D:o.	
Charlotta Ljungdahls stipendiifond.	Stipendium till 1 lärjunge vid d:o.	Fröken C. Ljungdahl.	1883 ¹⁰ / ₇	1	62	1,303	—	D:o.	
1861 års kamratstipendium.	Till 1 lärjunge vid d:o vid flyttning till nedre sjetten klassen.	10 läroverkets f. d. lärjungar.	1886 ³ / ₈	1	51	1,001	—	D:o.	
Stipendiifonden Simon Joachim Filéns minne.	Stipendier till 1 eller 2 lärjungar i någon af d:os 2 högsta klasser.	F. d. lärjungar till rektor Filén.	1888 ²⁵ / ₈	2	84	2,053	—	D:o.	(17)
Sjögrenska stipendiifonden.	Till förmån för allmänna läroverkets adjunker mot förbindelse att hålla en oration på latin eller svenska öfver något uppbyggligt ämne.	Domprosten H. Sjögren.	1806 ²² / ₇	1	25	—	—	Domkapitlet i Vexjö.	
Fernandro-Collianderska stipendiifonden.	Stipendium till 1 till akademien afgående lärjunge af preste- eller bondeståndet.	Kyrkoherdeenkan Brita Colliander.	1754 ²⁵ / ₃	1	13	—	—	D:o.	
Örnbergiska stipendiifonden.	D:o till 2 till Lunds universitet afgående lärjungar.	Prosten J. E. Örnberg.	1853 ¹⁷ / ₉	1	100	—	—	D:o.	
Palmqvistska stipendiifonden.	Stipendier till 2 lärjungar från Jönköpings eller Kronobergs län med företräde för lärjungar från Södra Unnaryds församling af Vestbo härad.	Prosten L. G. Palmqvist.	1869 ¹⁹ / ₁₁	2	50	—	—	D:o.	
d) Stiftelser för sjukvård, sjuk- och begravningskassor.									
Jeanette Lidboms fond.	Understöd åt fattiga, af obotlig kräftsjukdom lidande personer.	Jeanette Lidbom.	1883 ²¹ / ₇	—	—	317	—	Drätselkammaren.	
Jönköpings 1:a hundramannaförening.	Sjuk- och begravningshjelp.	Faktor C. B. Eriksson.	1874 ⁶ / ₁₂	36	1,080	797	—	En styrelse.	(18)
Jönköpings vestra d:o.	D:o d:o.	Folkskoleläraren J. F. Berg.	1875 ⁵ / ₈	50	1,690	1,427	—	Ordföranden A. Rydén.	(19)
Jönköpings 3:e d:o.	D:o d:o.	Tapetscraren C. O. Wassberg.	1875 ² / ₁₀	24	642	450	—	En styrelse.	(20)
Jönköpings nya d:o.	D:o d:o.	—	1885 ¹³ / ₅	34	784	400	—	D:o.	(21)
Östra brödräfsöreningen.	D:o d:o.	—	1877 ¹ / ₁₁	68	729	355	—	D:o.	(22)
Vestra brödräfsöreningen.	D:o d:o.	Muraren C. F. Törnvall.	1875 ⁷ / ₁₁	35	1,234	839	—	Per Svensson.	(23)
Jönköpings nya sjukhjelpsförening.	D:o d:o.	Skräddaren J. A. Rydström.	1887 ¹⁸ / ₄	17	273	314	—	En styrelse.	(24)
Sjuk- och begravningskassan vid Jönköpings mekaniska verkstad.	D:o d:o.	Arbetarne.	1872	48	882	423	—	Arbetarne.	(25)
e) Pensionsanstalter.									
Borgerskapets enskilda kassa och Bjuggeska fonden.	Understöd åt åldrige och behöfvande borgare och borgarenskor i Jönköping.	Jönköpings borgerskap.	1815 ¹ / ₁	69	2,798	65,501	—	Vald styrelse.	
Jönköpings tändsticksfabriks aktiebolags sjukhjelps-, understöds- och pensionskassor för sina arbetare:									
a) Arbetarnes sjukhjelps- och pensionskassa.	Sjukhjelp, begravningshjelp och pensioner.	Jönköpings tändsticksfabriks aktiebolag.	1872 ²⁹ / ₄	409	11,458	30,446	—	Fabriksbolaget.	(26)
b) Wineklers pensionsfond.	Pensioner.	A. W. Winekler.	1877 ¹² / ₈	86	752	15,000	—	D:o.	
c) C. F. Lundströms pensionsfond.	D:o.	C. F. Lundström.	1883 ³⁰ / ₄	92	1,251	25,000	—	D:o.	
d) Pensions- och understödsfonden.	Pensioner och understöd.	Fabriksbolaget.	1888 ³¹ / ₁₂	24	4,988	79,664	—	D:o.	

Pensionsfonden för ålderstigna qvinliga tjenstehjon.	Angifves af namnet.	Allmänna rådstugan.	1862 ³ / ₃	5	250	6,913	—	Drätselkammaren.
Svenssonska donationsfonden.	Understöd åt behöfvande enkör och döttrar efter afidne hofrätts- och landsstatstjenstemän.	Eukan L. M. Svensson.	1836 ¹⁸ / ₅	3	75	1,500	—	D:o.
<i>f) Andra stiftelser och inrättningar.</i>								
Donation å frälseräntan af ¹ / ₂ mtl Spexhult.	Till förmån för vaktmästaren vid allmänna läroverket.	Prostinnan Katarina Axelgren.	1804 ³ / ₈	1	66	—	—	Rektorsembetet vid allmänna läroverket.
Visingsöfonden.	Lönebidrag till lärare, bibliotekarien, läkaren, vaktmästaren, klockaren å Visingsö, stipendier till lärjungar, kostnader för gymnastikinrättningar m. m.	Riksrådet grefve Per Brahe d. y. och Katarina Stenbock.	$\left\{ \begin{array}{l} 1647 \frac{12}{3} \\ 1654 \frac{4}{1} \\ 1673 \frac{4}{10} \end{array} \right\}$	24	5,426	185,623	—	D:o.
Rahmska fonden.	Till nyttigt ändamål för Jönköping.	V. häradshöfding A. E. Rahm.	1886 ²³ / ₁₁	1	250	4,972	—	Drätselkammaren. ²³⁾
Bergsfrömska donationsfonden.	Inköpande af hus till uthyrning åt fattiga för billig hyra.	Haudlanden A. Bergström.	1852 ⁴ / ₃	—	—	21,226	17,000	D:o.
Gamla brännvinsbolagsfondens besparingsfond.	Anslag hvart femte år till något för staden nyttigt ändamål.	Stadsfullmäktige.	1876 ⁸ / ₄	—	—	127,676	—	D:o.
Summa			—	—	1,250	46,852	869,539	33,600

D. I Eksjö stad.

a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux o. dyl.

P. Lindahls donation.	Understöd åt 4, högst 5 behöfvande.	P. Lindahl och hustru.	1786 ²⁰ / ₅	4	300	—	Arrendet af 1 jordega	Fattigvårdsstyrelsen.
C. E. Eckerströms donation.	D:o åt 1 fattig borgareenka.	Borgmästaren C. E. Eckerström.	1849 ²⁴ / ₁₂	1	20	500		—
Annette Vilhelmina v. Liebens donation.	Understöd åt 6 obemedlade välartade flickor mellan 16 och 20 år.	Häradshöfding M. v. Liewen.	1860 ¹² / ₃	6	366	8,325	—	Magistraten.

b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.

Lindbladiska fonden.	Understöd åt folkskolan för flickor.	Häradshöfding A. P. Lindblad.	1862 ³ / ₇	—	341	3,200	2,000	Skolrådet.
Ljungbergska fonden.	Beklädnad åt fattiga skolbarn.	Fältläkaren N. J. Ljungberg.	1866 ¹⁵ / ₉	20	167	5,018	—	Magistraten och stadsfullmäktige.
Hernlundska fonden.	Beklädnad och underhåll åt 10 fattiga folkskolebarn.	Handlanden F. F. Hernlund.	1870 ²¹ / ₂	10	270	5,042	—	D:o.

c) Stipendiifonder och andra stiftelser för undervisning.

Stjernerentziska stipendiifonden.	Understöd till lärjungar vid Eksjö allmänna läroverk, hvilka hafva håg för studier och äro födda i Eksjö.	Häradshöfding Z. Stjerncreutz.	1806 ² / ₅	5	150	3,001	—	D:o.
Nilsson-Aschanska stipendiifonden.	Med ² / ₃ af årsräntan understödjes 1 vid Eksjö allmänna läroverk studerande släktling till J. L. Aschan, det öfriga af räntan tilldelas 3 af läroverkets lärjungar.	Bergsrådet J. L. Aschan och Karin Aschan, f. Nilsson.	1846 ²⁵ / ₁₁	4	150	3,000	—	D:o.
Hasselska d:o.	Understöd åt fattiga och sedliga lärjungar vid läroverket.	Stadsuppbördskommisarien Z. Hassel i Stockholm.	1859 ³ / ₃	2	180	3,000	—	Läroverkskollegiet.
Ljungbergska d:o.	Understöd åt 3 sedliga och fattiga lärjungar vid deras afgång till högre läroverk.	Fältläkaren N. J. Ljungberg.	1866 ¹⁵ / ₉	3	275	5,000	—	D:o.
August Palmblads d:o.	Understöd åt 2 fattiga lärjungar, som äro i studier och seder välartade och äro födde i eller tillhöra Eksjö stad eller ock äro släktlingar till testator.	Rådsmannen A. Palmblad.	1868 ¹² / ₈	2	250	5,000	—	D:o.
Sundellska d:o.	Understöd åt 1 eller 2 fattiga och för berömligt uppförande vitsordade lärjungar vid läroverket.	Apotekaren A. H. Grén i Göteborg.	1869 ¹⁵ / ₆	2	75	1,500	—	D:o.
Hernlundska d:o.	Understöd åt flitige och välartade studerande vid d:o.	Handlanden F. F. Hernlund.	1870 ²¹ / ₂	4	270	5,042	—	Magistraten och stadsfullmäktige.
Justeliska stipendiifonden.	Stipendier åt lärjungar vid Eksjö allmänna läroverk.	Apotekaren M. Justelius i Östersund.	1883 ¹⁵ / ₅	5	150	3,000	—	Läroverkskollegiet.

e) Pensionsanstalter.

Justeliska fonden.	Räntan utdelas till fattiga släktingar.	Densamme.	1883 ¹⁵ / ₆	3	140	3,000	—	Stadsfullmäktige.
Ljungbergska gratifikationsfonden.	Årliga gratifikationer åt 3 enkör eller ogifta kvinnor.	Fältläkaren N. J. Ljungberg.	1866 ¹⁵ / ₉	3	221	5,001	—	Magistraten och stadsfullmäktige.

Tab. 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1890		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1890.		Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Kapital. Kronor.	Deraf värde af fastigheter. Kronor.		
<i>f) Andra stiftelser och inrättningar.</i>									
Ljungbergska fonden.	Uppförande af arbetarebostäder.	Fältläkaren N. J. Ljungberg.	1866 ¹⁵ / ₉	—	—	22,517	6,000	Magistraten och stadsfullmäktige.	
Justeliska fonden.	Räntan användes till för Eksjö stad nyttiga ändamål.	Apotekaren M. Justelius i Östersund.	1883 ¹⁵ / ₅	—	—	3,528	—	Stadsfullmäktige.	
N. J. Sjöstedts donationsfond.	Pensioner åt 4 enkör och 4 döttrar af borgare, uppfostringshjelp åt 8 borgarebarn, beklädnad åt fattiga skolbarn, bosättningsbidrag åt unge handverkare, julgåfva åt fattige.	Prosten N. J. Sjöstedt.	1855 ¹⁶ / ₁₀	80	1,425	31,132	—	Kyrkorådet och stadens äldste.	
		Summa	—	154	4,750	115,906	8,000		
E. I Grenna stad.									
<i>a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux o. dyl.</i>									
Johan Lindbergs fond.	Räntan skall årligen utdelas till högst 3 fattiga, i Grenna stad bosatta personer.	Garfverifabrikören J. Lindberg.	1879 ² / ₁₀	3	110	2,000	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Ridderstråhlska fonden.	Räntan skall årligen utdelas till 2 fattiga enkör eller 2 fattiga barn efter borgare eller andra personer inom staden, kände för ärbart uppförande.	Major C. V. Ridderstråhle.	1829 ³ / ₁₀	2	92	1,667	—	Do.	
Grenna borgerskaps nödhjelpskassa.	Att hjälpa afsigkomne borgare, nödställda enkör och omyndiga barn.	Grenna borgerskap.	1842 ⁶ / ₄	15	154	4,436	—	3 af borgerskapets äldste.	
<i>d) Stiftelser för sjukvård, sjuk- och begravningskassor.</i>									
Understödsföreningen för sjuka i Grenna.	Sjuk- och begravningshjelp.	—	1876 ² / ₁	19	242	1,029	—	En styrelse.	²⁸⁾
		Summa	—	39	598	9,132	—		
Anmärkingar.									
<p>¹⁾ Räntan utdelas af pastor i Visingsö. — ²⁾ När räntan uppgått till 80 kr., utdelas deraf ³/₄ till pauvres honteux, fattiga enkör med barn eller sådana, som genom sjukdom eller olyckor utan eget förvållande kommit i behof, utan att vara fattighjon, och ¹/₄ till hednamissionen. — ³⁾ Donator har derjemte föreskrifvit, att en äldrig tjenarinna hos honom skall bekomma 300 kr. årligen, så länge hon lever (derför 7 understödtagare). — ⁴⁾ Utdelningen afser året 1889. — ⁵⁾ Då fonden genom tillagda räntor uppgått till 4,000 kr., utdelas räntan årligen i juli månad. — ⁶⁾ Utdelning sker först, då kapitalet vuxit till 4,000 kr. — ⁷⁾ Somliga barn betala något för sig, de flesta intet. — ⁸⁾ Utdelningen afsåg folkhögskolan i Tranås. — ⁹⁾ År 1890 inföto i delegareafgifter 1,969.17 kr., i räntor 101.95 kr. och såsom gåfva 200 kr. — ¹⁰⁾ Delegareafgifter år 1890 utgjorde 26 kr. — ¹¹⁾ D:o 920.75 kr. — ¹²⁾ Årsafgifter år 1890 uppgingo till 3,244 kr., räntor till 459.93 kr. — ¹³⁾ Inga delegareafgifter erlagda år 1890. — ¹⁴⁾ Stiftelsen är beroende på frivilliga bidrag. — ¹⁵⁾ Afgifter år 1890 utgjorde 431 kr. — ¹⁶⁾ Företräde för släktning; 1 % af räntan lägges årligen till kapitalet. — ¹⁷⁾ Företräde för släktning i rätt nedstigande led till rektor Filén. — ¹⁸⁾ Afgifterna år 1890 utgjorde 1,340.11 kr. — ¹⁹⁾ D:o 1,690 kr. — ²⁰⁾ D:o 11.20 kr. för hvarje medlem. — ²¹⁾ D:o 10.85 kr. för hvarje medlem. — ²²⁾ D:o tillsammans 772.65 kr. — ²³⁾ D:o 44 kr. — ²⁴⁾ D:o 308.55 kr. — ²⁵⁾ D:o 937.77 kr. — ²⁶⁾ D:o 10,768.17 kr. — ²⁷⁾ Tillsvidare utgår från fonden lifstidspension åt uppgifven person. — ²⁸⁾ Styrelsens kassör för närvarande handlanden G. Andersson.</p>									